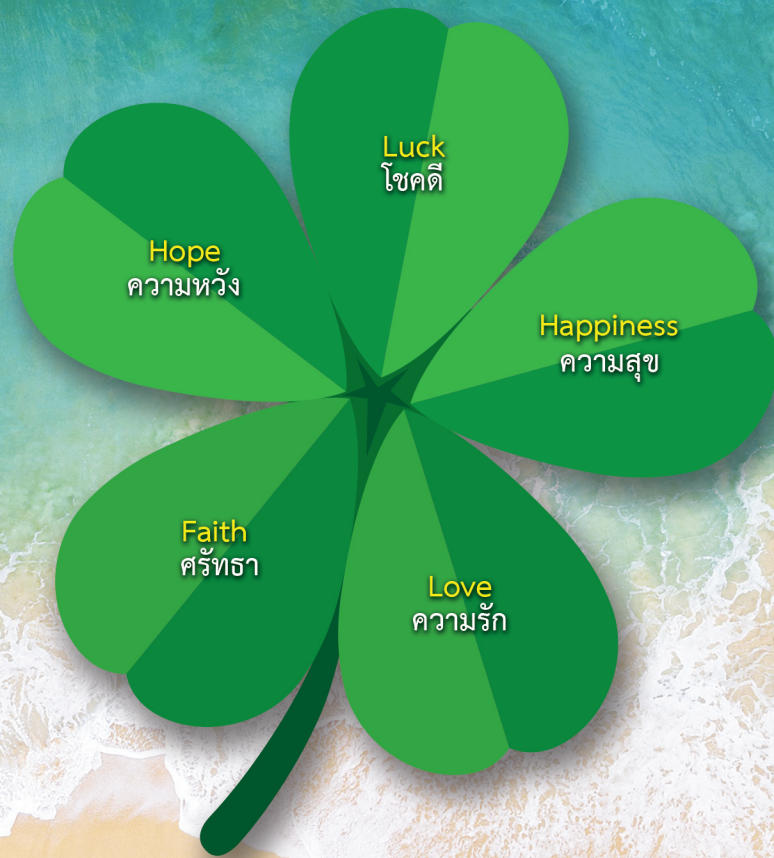

คนติดดิน...อิฐมอญไม่ใช่อิฐบล็อก

๐๖๔๔๔๔

อัตชีวประวัติ พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ และคณะฯ พ.ศ. ๒๕๖๓

อัตชีวประวัติ

พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ

๐๖๔๔๔๔

คำนำ

รายงานวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ความเป็นผู้นำที่แท้จริงของสตรีไทย: การวิเคราะห์
อัตชีวประวัติของ พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีฯ เสาวภาพ เป็นผลงานที่สำเร็จด้วยดีจากความ
มุ่งมั่น ร่วมแรงร่วมใจของคณะผู้วิจัย ประกอบด้วยผู้แทนจากสถาบันการศึกษาและองค์กร
ต่างๆที่ท่าน ได้ใช้ชีวิตศึกษาและทำงานตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วิชาชีพการพยาบาลจนถึงปัจจุบัน ได้แก่
สถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า วิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนด้าน
ประวัติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีฯ เสาวภาพ บุคคลต้นเรื่องที่กรุณา
เล่าเรื่องราวประวัติการดำเนินชีวิต และการทำงานของ ท่าน โดยมีท่านพลเอกสิงหา เสาวภาพ
คู่ชีวิตของท่าน ได้ส่งเสริมสนับสนุนเป็นเสมือน “ลมใต้ปีก” ของกันและกันตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่กรุณาให้สัมภาษณ์เรื่องราวจากมุมมองของ
แต่ละท่าน ขอขอบคุณทีมเลขานุการที่เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพจนงานสำเร็จจุล่งด้วยดี

งานวิจัยนี้จะสำเร็จสมบูรณ์ไม่ได้ หากขาดทุนอุดหนุนจาก สมาคมพยาบาลสาธารณสุข
ไทยในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
และมูลนิธิ รongศาสตราจารย์ ดร.ประภา ลัมประสูตร มูลนิธิพลเอกสิงหา – พลตรีหญิง คุณหญิง
อัสนีฯ เสาวภาพ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานวิจัยนี้จะสามารถนำแนวคิดที่ได้จาก
งานวิจัยนี้ไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต การปฏิบัติงาน ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนตัวและสังคม
ต่อไป

คณะผู้วิจัย

2 ตุลาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
คำนำ	จ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหาการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
สถานที่ศึกษา	8
ขอบเขตการวิจัย	8
กรอบแนวคิดทฤษฎี ในการวิจัย	9
การอธิบาย คำหรือแนวคิดในการวิจัย	10
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	13
1. บริบททางสังคมของประเทศไทยในช่วงชีวิตของ พลตรี หญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ	13
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	22
3. แนวคิดทางการศึกษาประวัติศาสตร์บุคคล	49
4. การวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
บทที่ 3 การดำเนินงานวิจัย	59
แบบแผนการวิจัย	59
ลักษณะตัวอย่างหรือประชากรที่ทำการศึกษา	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วิธีดำเนินการวิจัย	62
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
ความน่าเชื่อถือของกระบวนการวิจัย	68
ความน่าเชื่อถือของการตีความในการวิจัย	68
การพิทักษ์สิทธิ์การวิจัยในมนุษย์	69
บทที่ 4 ผลการวิจัย	71
ส่วนที่ 1 ข้อมูลประวัติชีวิตส่วนบุคคล ครอบครัว การศึกษา การทำงาน และความสำเร็จในการทำงานที่ ภาคภูมิใจ แรงบันดาลใจ และศรัทธาคุณค่าของ ผลงาน	71
ส่วนที่ 2 อัตลักษณ์ความเป็นผู้นำที่แท้จริงของสตรีไทย พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ	121
ส่วนที่ 3 สังเคราะห์เส้นทางความสำเร็จในงานเป็นแบบแผน ของผู้นำสตรีที่มีโครงสร้าง องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบเฉพาะที่มีอัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ใน ชีวิตการทำงาน จนบรรลุผลสัมฤทธิ์ในระดับชาติและ นานาชาติ	140
บทที่ 5 บทสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	185
1. สรุปผลการวิจัย	188
2. การอภิปรายผลการวิจัย	198
3. สรุป และข้อเสนอแนะ	224
เอกสารอ้างอิง	228

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	241
เอกสารรับรองจริยธรรมโครงการวิจัย	241
ชุดแบบสอบถามและการสัมภาษณ์	243
ประวัติพลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ	252
รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ	258
รายนามผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย	264
รายนามคณะผู้วิจัย	266

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบลักษณะสำคัญของผู้นำแบบเผด็จการ แบบประชาธิปไตย และแบบเสรีนิยม	26
2	เปรียบเทียบลักษณะสำคัญของผู้นำ 2 แบบ (แบบมุ่งคนและ มุ่งงาน/ โครงสร้าง)	27
3	ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของ Fielder, F. (1967)	31
4	สาระสำคัญของเส้นทางชีวิตในแต่ละชั้น	182

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้นำ แบบการบริหารและ วุฒิภาวะของผู้ปฏิบัติงานตามแนวคิดของ Hersey & Blanchard (1977)	33
2 เส้นทางชีวิต ของพลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ	120
3 เขาวงกต 7 ชั้น เส้นทางความสำเร็จของชีวิต พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ	184

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่		หน้า
1	นักเรียนพยาบาลโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์ และอนามัย สภาากาชาดไทย	80
2	งานเลี้ยงฉลองสมรส	84
3	ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก	95
4	งาน 58 ปี สภาสตรีแห่งชาติ พิธีจมน้ำสถูปสตรีไทยก้าวหน้า โลก	101
5	โครงการนำพระทัยพระราชทานเคลื่อนที่ เสด็จพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถ บพิตร	109
6	งานมอบทุนการศึกษาช่วยเหลือเด็กยากจนปี พ.ศ. 2561	112
7	งานถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน	114
8	สร้อยมุกแท่นลับเพชร จากพลเอก สิงหา เสาวภาพ ในโอกาส วันครบรอบแต่งงาน 60 ปี	116
9	สัตว์เลี้ยงแสนรัก	117
10	แสดงลักษณะของอัตลักษณ์ความเป็นผู้นำที่แท้จริงของ สตรีไทย	139
11	งานสัมมนาของสภาสังคมสงเคราะห์ เพื่อเตรียมพร้อมในการ เข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2556	176
12	วันแห่งความทรงจำ คู่สร้าง คู่สม คู่ทุกข์คู่ยาก และคู่บุญบารมี	180

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

หากไม่มีการบันทึกประวัติศาสตร์จะเป็นเรื่องยากที่จะรู้ว่าใครเป็นใครมาจากไหน หรือที่ใดมีใครทำอะไร อย่างไร จึงทำให้เขาประสบความสำเร็จ มีผู้นำที่เป็นหัวหน้าได้สร้างพลังอำนาจแห่งตน และผลักดัน จูงใจ มวลสมาชิกให้ร่วมขับเคลื่อนด้วยศรัทธา ท่วมเทร่างกาย สติปัญญา จิตใจมุ่งมั่น พันฝ่าอุปสรรคจนบรรลุจุดหมายที่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดอรรถประโยชน์แก่ประชาชน และชาติบ้านเมืองอย่างไร ถ้าขาดการเล่าเรื่องซึ่งสะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตจะเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่ชนรุ่นหลังจะไม่ได้เรียนรู้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดำรงอยู่และเปลี่ยนแปลงไป กลุ่มบุคคลหลากหลายที่รับรู้ได้สัมผัสพบเห็นผ่านมุมมองอันซับซ้อน แต่ละบุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์ตอบโต้ในแต่ละเหตุการณ์ เมื่อนำเหตุการณ์เหล่านั้นมาถกทอเรียงร้อยให้ปรากฏเป็นเส้นทางเดินของบุคคลจากจุดเริ่มต้น จนถึงจุดยืนในปัจจุบันให้เป็นชีวประวัติสามารถถ่ายทอดส่งผ่านปรากฏการณ์เล่าขานสู่รุ่นต่อรุ่นสืบไป

จากเรื่องเล่าผู้นำสตรีไทยนี้จะสะท้อนให้เห็นประวัติศาสตร์ของสังคมไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 ภูมิทัศน์ของประเทศได้รับการถ่ายทอดให้เห็นบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและอ้อม ที่มีต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชากรในกลุ่มต่าง ๆ แต่ละพื้นที่ที่มีสภาพระบบนิเวศน์แตกต่างกันไป ได้มีอิทธิพลต่อสภาพความเป็นอยู่และการใช้ชีวิต และความสัมพันธ์ของบุคคล ครอบคลุมเครือข่ายชัดเจนยิ่งขึ้นจนถึงปัจจุบัน จากมุมมองที่หลากหลายในเรื่องราวเดียวกัน แต่การรับรู้ที่ให้ความหมายแตกต่างกันเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นวิวัฒนาการของชีวิตบุคคล แนวคิดตามมิติต่าง ๆ ที่ศึกษานั้นนำมาพรรณนา วิเคราะห์ สังเคราะห์ตีความ ให้กลมกลืนตามความหมายย้อนยุคสมัย

ศตวรรษที่ 21 นี้ได้รับการคาดการณ์ให้เป็นศตวรรษของผู้นำสตรี เพราะสังคมโลกได้กำหนดสิทธิของมนุษย์ชนตามแนวคิดใหม่คือ สิทธิของสตรี (Lewis, 2020) โดยเชื่อว่าสิทธิของสตรีเป็นค่านิยมหลักของสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตามสืบเนื่องจากการขาดสตรีผู้ครองตำแหน่งผู้นำขององค์กรสหประชาชาติ อันเป็นที่ประจักษ์ถึงการขาดแคลนผู้นำสตรีของประเทศต่าง ๆ แสดงถึงการขาดแคลนผู้นำสตรีในตำแหน่งผู้นำวิชาชีพในงานระดับต่าง ๆ ทุกระบบของประเทศชาติ อันมีผลเสียต่อภาพลักษณ์ความเป็นประชาธิปไตยของประชาชนในประเทศที่ยังขาดความเท่าเทียม ความเป็นธรรมที่องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) ประกาศให้เป็นเป้าหมายการพัฒนาของทุกประเทศที่รัฐบาลผู้ปกครองประเทศในยุคเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) (United Nations, 2007) หลายศตวรรษที่ผ่านมาได้มีคำถามที่ท้าทายให้คนสนใจในการเป็นผู้นำมานานแล้ว แต่ยังไม่มีความชัดเจนว่าภาวะผู้นำของบุคคลเป็นมาตั้งแต่เกิด หรือสามารถสร้างสรรค์ปั้นแต่งประดิษฐ์คิดค้นได้ หรือเป็นภาวะที่ต้องผสมผสานบูรณาการในแต่ละบุคคล (Kouzes & Posner, 2014) การศึกษานี้มีจุดหมายเพื่อพรรณนา และวิเคราะห์การเป็นผู้นำที่แท้จริงของสตรีไทยภายใต้บริบทของสังคม วัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัย และบริบททางสังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง

“ความเป็นผู้นำ” มีคำนิยามที่ได้รับการยอมรับระบุว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลหนึ่งมีอิทธิพลจูงใจคนอื่น ๆ ในด้านความคิด การกระทำและคำพูดจนสามารถดำเนินภารกิจจนบรรลุเป้าหมาย โดยการชี้แนะเพื่อให้แน่ใจว่าการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นไปในแนวทางที่ผูกพันประสานกันอย่างเหนียวแน่นและสอดคล้องกัน (Kouzes & Posner, 2017; Northouse, 2007; Sorensen, 2000 อ้างจาก Justin V Di Giulio, 2007) ซึ่งให้เห็นว่า “มนุษย์มีความสนใจในบุคคลที่เป็นผู้นำและความเป็นผู้นำของเขาเหล่านั้นอย่างมาก” นักปรัชญาและนักคิดที่ยิ่งใหญ่ทั้งหลายกำลังค้นคว้าแสวงหาความรู้ ความจริงเกี่ยวกับแนวความคิดนี้ต่อเนื่อง

ทูกยุคสมัย (Sorensen, 2000 อ้างจาก Justin V Di Giulio, 2007) ข้อมูลต้นกำเนิดของคำว่า “ผู้นำ” ซึ่งได้ปรากฏครั้งแรกในภาษาอังกฤษตั้งแต่คริสต์ทศวรรษ 1300 โดยเชื่อมโยงกับความหมายของคำว่า “แผนที่ขับเคลื่อนนำทาง” หรือ “แสดงเส้นการเดินทางสู่จุดหมายที่พึงประสงค์” ดังนั้น อย่างน้อยที่สุดผู้นำต้องแสดงให้เห็นถึงการชี้แนะแนวทางใหม่ในการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการจะเป็น “ผู้นำที่ยิ่งใหญ่” ที่เป็นผู้สร้างสรรค์ “ปรากฏการณ์ที่ดี” ให้แก่สังคม หรือว่าไม่ได้เป็นผู้นำอย่างสมบูรณ์แบบ หากแต่เป็นผู้ที่มีความสามารถชี้แนะการทำงานจนทีมงานร่วมมือแสวงหาแนวทางการทำงานจนบรรลุถึงความสำเร็จที่สำคัญในสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และการเจริญเติบโตก้าวหน้าของชนในชาติ นับได้ว่าบุคคลผู้นั้นเป็นทรัพยากรของสังคมที่มีค่ายิ่ง วัฒนธรรมสมัยใหม่หลีกเลี่ยงการยกย่องผู้นำเชิงลบหรือตัวอย่าง “ไม่ดี” แต่ในทางตรงกันข้ามเน้นความท้าทายที่สำคัญต่อนักวิชาการในหลายองค์การวิชาชีพที่ต้องการศึกษาวิจัยหนทางการแสวงหาคนเก่ง คนดี มีคุณธรรมและได้รับการยอมรับว่าสร้างความสำเร็จ และเป็นเสาหลักของประเทศชาติ

การศึกษาภาวะผู้นำส่วนใหญ่ยังมีข้อจำกัด ขาดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่หลายแหล่งในการเก็บรวบรวม นำมาสังกัดให้เกิดข้อมูลเชิงลึกซึ่งมีอยู่กระจัดกระจายตามสื่อสารมวลชนที่เป็นสิ่งตีพิมพ์เผยแพร่ ดังเช่น การศึกษาอัตชีวประวัติจากผู้เป็นเจ้าของเรื่องราวเองโดยตรง สามารถทบทวนปรากฏการณ์ตรงที่ได้รับ การเล่าขาน เอกสารที่ปรากฏหลักฐานเป็นบันทึก รายงานของแต่ละองค์กรยังขาดการประมวลให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อตรวจสอบและกลั่นกรองจากข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ โดยเฉพาะเรื่องราวของผู้นำสตรีในแต่ละภาคพื้นทวีปที่ได้รับการนำเสนอโดยตรงจากประเทศต้นทางนั้นมีน้อยมาก จากผลงานที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการสร้างเสริมสืบสานคุณค่าของผู้นำสตรีต้นแบบที่เขียนด้วยตนเองเป็นอัตชีวประวัติหรือกลุ่มองค์กรสตรีที่ตระหนักในคุณค่าภาวะผู้นำสตรีในระบบประชาธิปไตย สิ่งเหล่านี้ยังรอคอยการริเริ่มและพัฒนาในแต่ละสังคมประเทศ (Chamberlayne, Bornat, & Wengraf, 2000)

งานวิจัยนี้ได้เสนอกรอบแนวคิดที่กว้างขึ้นและสืบค้นข้อมูลเชิงลึก จากการสะท้อนความรู้สึกนึกคิดของเจ้าของเรื่องโดยตรงและบุคคลร่วมสมัย เพื่อนำไปใช้ในการขยายองค์ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์ วัฒนธรรม การเมือง และการปกครอง จากประวัติศาสตร์จะมีผู้นำเป็นบุรุษเพศที่มีพลังกายเข้มแข็งเป็นฐานชี้นำทิศทางของแต่ละสังคมมาตลอด แต่ปัจจุบันกระบวนการทัศน์ในการมองศักยภาพความโดดเด่นความเป็นผู้นำเฉพาะเพศชายได้เปลี่ยนไป ดังนั้นการวิจัยสร้างรูปแบบการเล่าเรื่องของผู้นำสตรีที่ได้รับการยอมรับตามหลักสากล จะกล่าวถึงบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ วิชาชีพ องค์กร และวิถีของชนในชาติในมิติต่าง ๆ ทุกระดับ จนถึงระดับชาติและนานาชาติ

สองทศวรรษที่ผ่านมาผู้คนเริ่มใช้บทกวี “เพดานแก้ว” เพื่ออธิบายความล้มเหลวขององค์กรในการส่งเสริมผู้หญิงให้มีบทบาทเป็นผู้นำระดับสูง จากหนังสือการเตรียมพร้อม ผู้นำโดย Harvard Business School Press ได้เสนอแนวทางการจัดการแก้ไขที่รากเหง้าของปัญหาอันเกิดจากความเชื่อ ค่านิยมในความไม่เท่าเทียมกันที่ตรงประเด็น (พิรงรอง รามสูต รัตนันท์, 2559)

“เขาวงกต” เป็นภาพเส้นทางเดินของชีวิตที่เหมาะสมซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงอุปสรรคต่อความก้าวหน้าของผู้หญิง แทนที่จะเป็นเพียงอุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใด ในช่วงสุดท้ายของการเป็นผู้นำที่โดดเด่น เขาวงกตจะบ่งบอกถึงความซับซ้อนและความท้าทายปัญหาหลากหลายที่สามารถปรากฏตัวขึ้นได้ตลอดเวลา ทางเดินผ่านเขาวงกตนั้นต้องอาศัยความอดทนความตระหนักถึงความก้าวหน้าและการวิเคราะห์ปริศนาที่อยู่ข้างหน้าอย่างระมัดระวัง (Eagly & Carli, 2007)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำของสตรียังมีน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับผู้นำเพศชายที่ได้รับการยอมรับอย่างต่อเนื่องมาช้านาน เนื่องจากความเชื่อ ค่านิยม ในความเข้มแข็งของเพศชายที่ปรากฏเชิงกายภาพทำให้เกิดความเชื่อมั่นที่ฝังรากลึกในเรื่องการปกป้องคุ้มครองมวลสมาชิก ความกล้าเสี่ยงอันตราย โวหาร หรือการมีความรอบรู้จากการกล้าเสี่ยงเผชิญเหตุการณ์ ผู้นำที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือ คือมีความสามารถ

ในการทำให้องค์กรเข้มแข็ง ทำนุบำรุงรักษา และสนับสนุนกระบวนการและรูปแบบที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของงานที่ต้องการ การคาดคะเนความเสี่ยงของการทำงานมากเกินไป ความเป็นผู้นำ และการบริหารจัดการที่เกิดขึ้นนั้นจะสอดคล้องกับความสามารถในการปรับตัวของผู้นำ และมวลสมาชิกที่ได้รับการเตรียมตัว จูงใจพากันขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จได้ ในช่วงเปลี่ยนผ่าน (Koonce, Robinson, & Vogel, 2017)

อัตชีวประวัติ ส่วนหนึ่งจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเผ่าพันธุ์ ชนชั้น และเพศ ความคิดที่พวกเขาได้ดัดแปลงมาจากความคาดหวังทางสังคมที่มีบรรทัดฐานของเพศชายเกี่ยวกับวิธีที่ผู้หญิงหรือกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทต่ำกว่าควรปฏิบัติ นำเสรีภาพที่การดำเนินงานลักษณะนี้ให้ความรู้ ความเชื่อว่าสังคมตัดสินว่าผู้นำสตรีอาจจะไม่ถูกต้อง เพราะผู้หญิงอาจจะไม่เตรียมตัวสำหรับงานเบาหรือหนักเกินไปหรืองานที่ทำไม่เก่ง เมื่อความกระจ่างเรื่องนี้ชัดเจน ส่วนหนึ่งของปัญหานี้อยู่ในทฤษฎีที่ไม่มีใครในสังคมทักท้วง ทฤษฎีความเป็นผู้นำของผู้หญิงระบุว่าความเป็นผู้นำเป็นกิจกรรมที่เป็นกลางทางเพศ เช่น การทำธุรกรรม ความเป็นผู้นำของคนทำหน้าที่จะต้องมีความเป็นกลางทางเพศ ไม่ลำเอียง ในความเป็นจริงแล้วอาจซ่อนความสัมพันธ์ของอำนาจไว้ด้วย

ทฤษฎีความเป็นผู้นำและผู้ปฏิบัติงานในอุดมคตินั้นได้มีรายละเอียดที่ขัดแย้ง ความเป็นกลางเรื่องเพศของผู้นำทำให้ผู้หญิงขาดโอกาสในการเป็นผู้นำสังคม ถูกครอบงำโดยวรรณกรรม ผู้นำตามอุดมคติในฐานะบุคคลที่ดำเนินงานภายในพื้นที่ๆ ไม่มีบริบทวัฒนธรรมและค่านิยมมาเกี่ยวข้อง เมื่อวรรณกรรมมุ่งเน้นไปที่ผู้นำผู้หญิงซึ่งเต็มไปด้วยทฤษฎีที่กล่าวโทษผู้หญิงที่ขาดความมั่นใจ กลุ่มสตรีไม่ได้แย่งความเอนเอียง ไม่เข้าร่วมคัดค้านหรือชี้ให้เห็นความบกพร่องที่ระบุ (Kay & Shipman, 2014; Sandberg, 2013) เช่น ปัญหาของมุมมองความเป็นผู้นำสำหรับผู้ชายที่เน้นรายบุคคล แล้วยึดมาเป็นบรรทัดฐานที่พวกเขาให้ความสนใจการเปลี่ยนแปลงทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อปรับเปลี่ยนระบบของความสัมพันธ์ทางอำนาจที่ไม่สมดุลระหว่างเพศชายและหญิง ซึ่งทำให้ความตั้งใจและประสิทธิภาพผู้หญิงผู้เป็นตัวแทนเรียกร้องสิทธิของกลุ่มสตรีมีทิศทางได้กำหนดให้ชัดเจน โดยเสนอมุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับผู้นำสตรี ในขณะที่นักวิจัยยืนยันถึงคุณค่าของ

การวิจัยแบบดั้งเดิมเรื่องผู้นำเพศชาย การวิจัยแนวใหม่ หรือการนำเสนอผลงานในโอกาสต่อๆ ที่จะท้าทายการสร้างทฤษฎีที่มีบรรทัดฐานจากสตรี เพื่อสร้างทฤษฎีใหม่ของการเป็นผู้นำที่สร้างขึ้นโดยผู้หญิงสำหรับผู้หญิง (Storberg-Walker, & Haber-Curran, 2017)

การวิจัยความเป็นสหายอดผู้นำสตรีของ พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ในครั้งนี้ สืบเนื่องมาจากความประทับใจ และเลื่อมใสศรัทธาในผลงานและความมีชื่อเสียง ได้รับความนิยมนยกย่องเป็นที่ประจักษ์แก่คณะผู้วิจัย คุณหญิงสร้างผลงานที่โดดเด่น และการเป็นแบบอย่างอันดีงามเป็นที่ยอมรับ อย่างกว้างขวางในสังคมไทย การศึกษาความเป็นผู้นำสตรี ครั้งนี้เลือกศึกษาภาวะผู้นำทางด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลในฐานะสตรีไทยที่ปรากฏความเป็นผู้นำเด่นชัด ด้านผู้นำวิชาชีพ ด้านสังคมการเมืองการปกครอง การเคารพเทอดทูนสถาบันกษัตริย์ และด้านศาสนาวัดนธรรม พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ เป็นผู้มีชีวิตประวัติที่น่าสนใจ คุณหญิงในฐานะที่ปรึกษาประธานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2561 – 2563 คุณหญิงมีผลงานที่โดดเด่นในสังคมและได้รับรางวัลเกียรติยศมากมาย เป็นสตรีผู้นำองค์กรพัฒนาสตรีดีเด่นที่มีผลงานและบทบาทเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและนานาชาติ

พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ “เป็นผู้นำสตรีที่ทรงคุณค่า” นายณัฐพัชร อินทุภูติ ประธานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ 3 สมัย ได้กล่าวถึงคุณหญิง เช่นเดียวกันกับ พันเอกหญิง เรณู ประทุมมณี กล่าวไว้ว่า “คุณหญิงผู้มีความดีต่อแผ่นดิน จากการที่ได้ดำรงตำแหน่งประธานสภาสตรีแห่งชาติ 2 สมัย เป็นสมาชิกวุฒิสภาที่แสดงถึงการได้รับการยอมรับยกย่องในฐานะตัวแทนสตรี” อีกทั้งมีผู้กล่าวว่า คุณหญิงเป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตราชการ วิชาการ สังคมในฐานะผู้บริหาร ผู้นำองค์กร และความสำเร็จด้านธุรกิจ สร้างความยุติธรรมให้แก่วิชาชีพและสตรีในสังคมให้ได้รับสิทธิ เป็นแบบอย่างอันดีงามของสตรีไทยในเรื่องการแต่งกาย วาจา ในลักษณะ “มาดต้องตา และวาจาต้องใจ”

เป็นดาวงามดวงเด่นที่สว่างไสวกลางหัวใจของหญิงไทย ที่สมควรได้รับการบันทึกถึงคุณงามความดี และสิ่งที่คุณหญิงได้สร้างสรรค์เพื่อสตรีไทย ให้เป็นที่ประจักษ์จนประสบความสำเร็จได้รับรางวัลชีวิต เช่นเดียวกับคำกล่าวของคุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์ว่า “ท่านเป็นสุภาพสตรีที่รวมเอาคุณสมบัติที่ดีทั้งในตำแหน่งด้านวิชาชีพการพยาบาล ด้านสังคม รวมทั้งด้านนิติบัญญัติ ด้านบริหาร ระหว่างดำรงตำแหน่งวุฒิสภา พ.ศ. 2539-2543 ได้มีส่วนผลักดันปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์” ตลอดจนได้มีคำประกาศเกียรติคุณจากผู้นำองค์กรสตรีที่สำคัญอีกมากมาย จากเกียรติคุณ และความดีงามในการแสดงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบด้วยการทุ่มเทความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ทำให้คุณหญิงได้รับการยกย่องจากสถาบันการศึกษา กลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ กลุ่มสาธารณประโยชน์ ในปี พ.ศ. 2545 ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาสังคมวิทยา และมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี พ.ศ. 2547 ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาการพยาบาลศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำยสุดคุณหญิงได้รับโปรดเกล้าฯ พระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เป็นพลตรีหญิง เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2555 เมื่ออายุครบ 79 ปี (อัญชลี ฤกษ์งาม และคณะ, 2556) และได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าเป็น “คุณหญิง”

จากคุณงามความดีของคุณหญิงในการเป็นผู้นำ โดยเฉพาะคุณสมบัติด้านบุคลิกลักษณะ การวางตัว การพูดจาปราศรัย นำเคารพ และนำเชื่อถือในกระบวนการทำงานและผลงาน การเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จ สามารถก้าวข้ามผ่านจากสภาพแวดล้อมและสังคมที่ยังยึดติดความเชื่อในอดีต บรรทัดฐานของผู้นำต้องมาจากบุรุษเพศ เชื้อชาติ และเผ่าพันธุ์ให้เปลี่ยนมาเป็นการพิสูจน์ตนเองให้เป็นที่ประจักษ์แต่บุคคลรอบข้างและสังคมจนได้รับการเคารพยกย่องในศักยภาพ เป็นผู้นำสตรีที่แท้จริง มีพลังบวกเป็นแรงบันดาลใจสร้างสรรค์แบ่งปันความเท่าเทียมและเป็นธรรมเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาสในสังคมตลอดมาเส้นทางที่ย่างก้าวผ่านตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดสูงสุด และยืนหยัดอยู่เคียงคู่ผลงาน

ที่ไม่ได้ลดน้อยถอยลงไป ผลการวิจัยในครั้งนี้อาจมีประโยชน์ในการรับรู้บทบาทของผู้นำสตรีในสังคมไทยที่มีพลังอำนาจเด็ดขาดในการตัดสินใจ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้บุคคลรุ่นใหม่ได้เรียนรู้บทเรียนที่มีค่าที่สุดในชีวิตของบุคคลที่ประสบความสำเร็จ ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนากำหนดนโยบาย การสร้างสรรค์องค์ความรู้ สร้างศักยภาพให้สตรีไทยได้มีโอกาสเข้าถึงภาวะผู้นำสตรี นำความรู้ไปสู่การปฏิบัติและจุดประกายความคิดขยายโลกทัศน์ ของประวัติศาสตร์ผู้นำสตรีเป็นจุดเริ่มต้นของสังคมประชาธิปไตย ที่สร้างความเท่าเทียมทางเพศของการเป็นผู้นำสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยและเป้าประสงค์การพัฒนาอย่างยั่งยืนของทุกประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ (SDGs) ในปี ค.ศ. 2030

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาประวัติชีวิตส่วนบุคคล ครอบครัว การศึกษา การทำงาน และความสำเร็จในการทำงานที่ภาคภูมิใจ แรงแบบต้นตอใจ ศรัทธาคุณค่าของผลงาน
2. วิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำของ พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ตามบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ ในฐานะสตรีที่ประสบความสำเร็จ
3. สังเคราะห์เส้นทางความสำเร็จในงานที่มีอัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ในชีวิตการทำงานจนบรรลุผลสัมฤทธิ์ในระดับชาติ และนานาชาติ

สถานที่ศึกษา

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาเฉพาะคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่แท้จริงจาก หลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารรายงานของทางราชการ การสัมภาษณ์ เจ้าของเรื่องและจากผู้เกี่ยวข้องใกล้ชิด และผู้ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรง ในแต่ละช่วงเวลา การรวบรวมหลักฐาน ข้อมูลผลงาน และรางวัลต่าง ๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2563

กรอบแนวคิดทฤษฎี ในการวิจัย

ต้นไม้แห่งชีวิต มีแนวคิดแตกต่างกันไปในแต่ละกระบวนการทัศน์ของศาสตร์ต่าง ๆ การศึกษานี้เชื่อว่าต้นไม้มีความคล้ายคลึงกับชีวิตของคน รากเป็นจุดกำเนิด เชื่อมโยง การเจริญเติบโตของลำต้นที่เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง และสิ่งแวดล้อมที่เกื้อหนุนในบริบทของสภาพที่เป็นจริง เหมาะสม ต้นไม้นั้นจะเติบโตใหญ่ ผลิใบ ดอก ออกผลลงตาม มิติคุณประโยชน์แก่แผ่นดินและผู้คน ในปัจจุบันเชื่อว่าถ้าต้นไม้เปรียบดังชีวิตสตรีที่มีโอกาสเป็นผู้นำได้เท่าเทียมกับบุรุษ ในสังคมไทยยังมีร่องรอยของความเจ็บปวดจากความไม่เท่าเทียมกันทางเพศแต่สามารถใช้ศักยภาพแห่งตนฝ่าฟันอุปสรรคขวากหนามแห่งชีวิตจนประสบความสำเร็จสร้างคุณประโยชน์ให้แก่บุคคล ชุมชน สถาบันและสังคม

ผู้นำสตรีที่แท้จริง (Authentic Leader) มาจากการสร้างสรรค์ความสอดคล้องของคุณธรรม จริยธรรมแห่งตน ที่สั่งสมตกผลึกจากแรงดลบันดาลใจ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สุจริต จริงใจให้นำพาตนเองและพวกพ้องไปสู่ความสำเร็จ จากการเป็นผู้แสวงหาความรู้ มีความสามารถในการปรับตัว มีสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือใจ พัฒนางาน มีครอบครัวที่อบอุ่นเป็นพลังเสริม ทำให้มีความมั่นคง มีผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

เส้นทางชีวิตที่ประสบความสำเร็จ บนเส้นทางที่ผู้นำขับเคลื่อนด้วยความรัก ความศรัทธา ความซื่อสัตย์ และความหวังที่ใช้สัญญาลักษณ์จากใบ Clover 3- 5 แฉกปูลาดบนเส้นทางชีวิต เพื่อรักษาความยุติธรรม จากสัมพันธภาพอันดีของผู้นำ และผู้ร่วมงาน การประสานเชื่อมโยงไปสู่เส้นทางความสำเร็จเปรียบดัง **เขาวงกต (Labyrinth)** ที่วุ่นวายซับซ้อนหลายชั้นคลี่คลายความยุ่งยากท้าทายจากการเผชิญอุปสรรค ระหว่างการทำหน้าที่ ตามบทบาท ด้วยความรับผิดชอบ ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย การดำรงไว้ซึ่งคุณงามความดีในสังคม ความสุขจากการได้เห็นความสุขของผู้อื่น เป็นค่านิยมและบรรทัดฐานวัฒนธรรมไทยของความสุขอันสมบูรณ์ของภาวะผู้นำสตรี

การอธิบาย คำหรือแนวคิด ในการวิจัย

ต้นไม้แห่งชีวิต (Tree of Life) เป็นสัญลักษณ์ของการเริ่มต้นชีวิตใหม่ พลังงานในเชิงบวกของสุขภาพที่ดีและอนาคตที่สดใส เป็นสัญลักษณ์แห่งความอมตะ ต้นไม้โตขึ้นเป็นสัญลักษณ์ของการเติบโตและความแข็งแกร่ง ต้นไม้แห่งชีวิตเป็นสัญลักษณ์เป็นที่นิยมและเป็นสากลแสดงถึงสิ่งที่แตกต่างหลากหลายในวัฒนธรรม สัญลักษณ์วัฒนธรรมที่ถูกใช้ไปทั่วโลกมานานหลายศตวรรษ ต้นไม้แห่งชีวิตโดยทั่วไปหมายถึงการเชื่อมโยงถึงกันของทุกสิ่งในจักรวาล เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นหนึ่งเดียวของการร่วมกัน ทำหน้าที่เป็นเครื่องเตือนใจว่าบุคคลนั้นๆ ไม่เคยโดดเดี่ยว สัญลักษณ์ ต้นไม้แห่งชีวิตนี้ได้รับความนิยมมานานแล้ว คือสัญลักษณ์แห่งชีวิตมีจุดเริ่มต้น เจริญเติบโต ผลิภัณฑ์ แดกซ่อซูไบ ดอกและ ออกผลเป็นที่พักอาศัยได้ประโยชน์ ของสิ่งมีชีวิต ได้มีประวัติศาสตร์อันยาวนานในแต่ละสังคม ชุมชนซึ่งครอบคลุมด้วยวัฒนธรรม อันเป็นบริบทรากฐานของสัญลักษณ์ที่มีความงดงามจากความรัก ทุกข์ สุข โศก เศร้า ชัยชนะและน่าหวงแหน

ผู้นำ (Leader) คือ บุคคลหนึ่งในกลุ่มที่มีอำนาจ อิทธิพล หรือ ความสามารถในการจูงใจคนในกลุ่มให้ปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการหรือคำสั่งของเขา

ภาวะผู้นำ (Leadership) คือ ศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จะจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวกให้งานดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

พฤติกรรมของผู้นำ (Leader Behaviour) ในฐานะผู้นำต้องใช้ความพยายามในการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ การเปลี่ยนแปลงทำให้ผู้นำทุกคนมุ่งสู่การเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้พฤติกรรม มีความสามารถพิเศษที่สามารถควบคุมความสนใจและอารมณ์ของตนเองได้ดี ตระหนักถึงจุดแข็งจุดอ่อนและแหล่งที่ตนมีอคติ สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นด้วยศักยภาพการสื่อสาร จูงใจ ผู้นำที่ยอดเยี่ยมสามารถจัดการกับความเครียดและสร้างสมดุลชีวิตส่วนตัว ครอบครัว และการทำงาน มีความเห็นอกเห็นใจและสามารถตอบสนองผู้คนและเหตุการณ์ด้วยวิธีที่เหมาะสม มีการควบคุมตนเองและระบบระเบียบในการกระทำของตนเอง ไม่ยึดติดกรอบ และมีความยืดหยุ่นสูง

ผู้นำที่แท้จริง (Authentic Leader) ผู้นำที่แท้จริงจะไม่พยายามสร้างความประทับใจหรือ “ได้รับ” สิ่งใดก็ตามจากผู้คนที่อยู่รอบตัว แต่กลับต้องการเห็นผู้อื่นได้รับประโยชน์และประสบความสำเร็จ เป็นส่วนสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจให้ทีมงานประสบความสำเร็จร่วมกัน ให้เครดิตแก่ทีมงาน เนื่องจากเห็นความสำคัญของบุคคล ที่ร่วมกันก้าวเท้าไปข้างหน้าอย่างเข้มแข็งมั่นคงเท่าเทียมกัน และมีส่วนร่วมสร้างความสำเร็จอย่างมีความหมาย

เส้นทางแห่งความสำเร็จบนเขาวงกต (The Labyrinth) เป็นชุดรูปแบบที่ระบุในแต่ละช่วงเวลา เหตุการณ์ชีวิต นำมารวมกันเพื่อสร้างชุดรูปแบบที่ครอบคลุม ได้แก่ ความรักที่เป็นจุดเริ่ม **ความศรัทธา** ที่จูงใจยึดเหนี่ยวให้กระทำในทิศทางที่เลือกแล้ว ตาม**ความหวัง** เป็นสิ่งกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผลสมผสานด้วย**ความโชคดียัง** สิ่งช่วยอำนวยความสะดวกให้มีโอกาส ได้กระทำจนสำเร็จลุล่วง เกิด**ความสุขที่แท้จริง** ปรากฏการณ์ การกระทำของบุคคล ได้รับการบันทึกความรู้สึกทั้งหมด ถ่ายทอดจารึกไว้ในไบโคลิกเวอร์ไบม์แห่งความโชคดีบนเขาวงกตตั้งแต่จุดเริ่มต้นในชั้นที่ ๑-๗ แบบแผนเส้นทางเหล่านี้เป็นสัญญาณให้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการเกิดขึ้น ดำรงอยู่ และเปลี่ยนแปลงไปของปรากฏการณ์ของบุคคล กลุ่มคน องค์กร และสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างประสบการณ์ในพลวัตรของวงจรชีวิต

หน้าที่ตั้งใจเว้นว่างไว้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวีถีชีวิตประวัติของ พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ครึ่งนี้ มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 29 ท่าน ซึ่งประกอบด้วยเจ้าของเรื่อง คู่สมรส พี่น้อง เพื่อน ร่วมรุ่นในชั้นเรียน อาจารย์ที่เคยให้ความรู้ ลูกศิษย์ที่เคยอบรมสั่งสอน ผู้ร่วมงาน ในฐานะผู้ได้บังคับบัญชา และบุคคลสำคัญที่เคยร่วมงานทั้งที่เกี่ยวข้องกับองค์กร วิชาชีพการพยาบาลกองทัพบก และองค์กรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ การทำนุบำรุงศาสนา และด้านการเมือง โดยผู้ให้ข้อมูลทุกรายรู้จักและคุ้นเคยกับ พลตรีหญิง คุณหญิง อัสนีย์ เสาวภาพ เป็นอย่างดี ทั้งช่วงเวลาในอดีตและปัจจุบัน ผลการวิจัยสามารถ นำเสนอเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลประวัติชีวิตส่วนบุคคล ครอบครัว การศึกษา การทำงาน และความสำเร็จในการทำงานที่ภาคภูมิใจ แรงบันดาลใจ และศรัทธาคุณค่าของ ผลงาน

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์อัตลักษณ์ความเป็นผู้นำที่แท้จริงของสตรีไทย

ส่วนที่ 3 สังเคราะห์เส้นทางความสำเร็จของผู้นำสตรีที่มีอัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ในชีวิตการทำงานจนบรรลุผลสัมฤทธิ์ในระดับชาติและนานาชาติ

ส่วนที่ 1: ข้อมูลประวัติชีวิตส่วนบุคคล ครอบครัว การศึกษา การทำงานและ ความสำเร็จในการทำงานที่ภาคภูมิใจ แรงบันดาลใจ และศรัทธาคุณค่าของ ผลงาน

ต้นไม้แห่งชีวิต “พลตรีหญิงคุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ”

“ต้นไม้แห่งชีวิต” โดยทั่วไปอาจหมายถึงวงจรชีวิตมนุษย์ที่แสดงให้เห็น เส้นทางตั้งแต่แรกเกิดจนถึงจุดสิ้นสุด ต้นไม้แห่งชีวิตยังเป็นสัญลักษณ์ของความ มั่นคงแข็งแรงการเติบโตงอกงามเพราะมีรากแก้วที่ซ่อนไขลึกลงไปในดิน ช่วยค้ำ จุนส่วนต่าง ๆ ให้ทรงตัวอยู่ได้ และทำหน้าที่หาอาหารมาหล่อเลี้ยงส่วนอื่น ๆ ให้

แข็งแรง การได้รับแร่ธาตุจากดิน น้ำ อากาศ แสงแดด และอุณหภูมิที่เหมาะสม ล่อเลี้ยงให้ลำต้นเจริญเติบโตสมบูรณ์ ช่วยให้แตกกิ่งก้านแผ่ขยายสาขา ออกใบที่แน่นหนาปกคลุมให้ร่มเงา พร้อมกับผลิตดอกออกผลงดงาม ซึ่งกว่าจะเป็นต้นไม้ยืนต้นแข็งแรงอย่างที่กล่าวมาแล้วนั้น ทุกต้นล้วนเกิดมาจากต้นกล้าเล็ก ๆ ที่ยังไม่สมบูรณ์ทั้งสิ้นและต้องการเวลาในการบ่มเพาะเลี้ยงดูให้เติบโตขึ้นมา ชีวิตคนถ้าเปรียบดังต้นไม้ รากแก้วก็คือพื้นฐานของครอบครัวที่หล่อหลอมให้บุคคลเติบโตอย่างสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นคนดี เป็นผู้ที่สร้างปัญญา สร้างคุณประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

สตรีท่านหนึ่งมีจุดเริ่มต้นชีวิตเมื่อหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองประมาณปีเศษ สมัยพระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นนายกรัฐมนตรี ท่านกำเนิดในครอบครัวที่อบอุ่นพร้อมหมู่เครือญาติ แต่ชะตาชีวิตได้ผกผันให้ครอบครัวต้องแตกแยก ส่งผลให้ท่านต้องเผชิญปัญหาในการดูแลตนเองพร้อมทั้งระดับครองน้องสาวให้อยู่รอดปลอดภัยและมีความสุขตามสมควร ด้วยคุณลักษณะพิเศษที่ฉายแววตั้งแต่เยาว์วัยคือความเป็นคนดี มีเมตตา มีความมุ่งมั่น ใฝ่ฝัน รักเรียน กล้าคิดกล้าตัดสินใจ สามารถก้าวผ่านอุปสรรคนานัปการให้สำเร็จลุล่วงได้หลายครั้งหลายคราอย่างน่าอัศจรรย์ ด้วยประสบการณ์ชีวิตความสามารถ และคุณสมบัติที่โดดเด่นเฉพาะตนที่ยากจะพบได้ในบุคคลทั่วไป หลายองค์กรชั้นนำที่มีชื่อเสียง ได้เชิญให้ท่านเป็นสตรีแถวหน้า อาทิ สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาชิกวุฒิสภา ซึ่งล้วนได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติเป็นที่ประจักษ์เลือนลือนานับ จนได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติมากมายอันปรากฏแก่สาธารณชน เป็นที่ยอมรับและชื่นชมจากหน่วยงาน บุคคล และกลุ่มคนหลากหลายหมู่คณะ นอกจากนั้น บนเส้นทางชีวิตดังกล่าวข้างต้นมีบทเรียนที่น่าศึกษา น่าประทับใจ และมีคุณค่ายิ่ง ที่นำพาให้สตรีท่านนี้ก้าวมาถึงจุดสูงสุดอย่างสง่างาม สมเกียรติยศและศักดิ์ศรี สตรีท่านนี้คือ “พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ”

ภูมิหลังของครอบครัว

ชีวิตวัยเด็ก แรกเกิด – 6 ขวบ (พ.ศ. 2476–2482)

พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ เกิดเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2476 ที่โรงพยาบาลวชิรพยาบาล กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของ คุณพ่อจำรูญ – คุณแม่ประพิง วิชายา โดยคุณพ่อจำรูญ วิชายา เคยเรียนที่โรงเรียนนายเรือจนถึง ปี 5 ก็สำเร็จการศึกษา แต่เกิดปัญหาทะเลาะวิวาทกับนักเรียนนายร้อย ท่านจึง ถูกให้ออกทั้งชั้น จึงมาเรียนงานไปรษณีย์ ทำงานเป็นนายไปรษณีย์ ส่วนคุณแม่ ประพิง วิชายา จบมัธยมศึกษาปีที่ 8 ที่โรงเรียนสตรีวิทยา เป็นคุณครู จัดเป็นสตรี ผู้มีความรู้ในสมัยนั้นซึ่งประชาชนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ได้เข้ารับการศึกษาศึกษาหรือเรียน จบชั้นประถมศึกษาตอนต้น แม้ว่าประเทศไทยได้มีประกาศให้ประชาชนชาวไทย ต้องรู้หนังสือเข้าเรียนให้จบระดับประถมศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2464 แล้วก็ตาม (วัน สำคัญของไทย, 2556) พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ถือได้ว่ามีต้นทุน ชีวิตที่ดีเพราะเกิดในครอบครัวข้าราชการ อีกทั้งเกิดในโรงพยาบาลซึ่งเป็นการ สาธารณสุขสมัยใหม่ คุณหญิงเติบโตในเขตบ้านของขุนประสิทธิธรา (คุณปู่) อดีต อธิบดีกรมชลประทาน บ้านอยู่ริมคลองบางกอกใหญ่ สะพานเจริญพาศน์ ธนบุรี เป็นครอบครัวที่อบอุ่นพร้อมด้วยบิดามารดา คุณปู่คุณย่า ถือเป็นครอบครัวที่มี ฐานะดีในสมัยนั้น คุณหญิงมีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 4 คน คือพี่ชาย พี่สาว คุณหญิง และน้องสาว พี่ชายและพี่สาวเสียชีวิตด้วยโรคอหิวาตกโรคซึ่งมีการ ระบาดอย่างหนัก (ปี พ.ศ. 2468–2472) โรคระบาดในท้องที่ป้อมปราบและปทุมวัน แล้วระบาดไปทั่วจังหวัดพระนคร ธนบุรี ระบาดอยู่นาน 5 ปี ในพื้นที่ 52 จังหวัด เหตุที่ระบาดครั้งนั้นสันนิษฐานว่ามาจากเมืองซัวเถาและไฮเค๊า ประเทศจีน เพราะ ที่ด่านกักโรคพบเรือลำหนึ่งมีผู้ป่วยเป็นอหิวาตกโรค การระบาดหนักครั้งนั้นทำให้ มีผู้ป่วย 21,591 คน เสียชีวิต 14,902 คน อัตราการตายร้อยละ 69.02 (ศิลปวัฒนธรรม, 2563) คุณหญิงจึงเหลือกันสองคนพี่น้อง

พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีฯ เสาวภาพ ได้รับการอบรมสั่งสอนจากคุณปู่คุณย่าในเรื่องกิริยามารยาท ให้รู้จักกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ เชื้อพั่ง เคารพผู้ใหญ่ในแบบตระกูลเก่าแก่ ลักษณะแบบเจ้าขุนมูลนายที่มีเมตตา กรุณาต่อผู้น้อย และการพูดจาสุภาพเรียบร้อย อ่อนโยน นอกจากนี้การที่คุณหญิงได้ถือปิ่นโตตามคุณปู่คุณย่าไปไหว้พระ สวดมนต์ที่วัดตั้งแต่เด็ก ยังเป็นการปลูกฝังให้คุณหญิงเป็นคนใจบุญสุนทาน ยึดมั่นในหลักพระธรรมคำสอนในพุทธศาสนา อย่างไรก็ตามครอบครัวที่อบอุ่นนี้มีอันต้องแตกแยกเมื่อ พ.ศ. 2482 บิดามารดาแยกทางกัน คุณหญิงและน้องสาวไปอาศัยอยู่กับบิดาและคุณย่าที่จังหวัดนครราชสีมา บิดามารดาต่างก็มีครอบครัวใหม่ โดยมารดาของคุณหญิงอยู่กับครอบครัวใหม่ที่อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งศูนย์ดูแลเด็กและเป็นผู้ใหญ่เอง ภายหลังศูนย์ดูแลเด็กถูกไฟไหม้และน้ำท่วมจึงเลิกกิจการ จากนั้นไปทำธุรกิจส่วนตัว มารดาได้ส่งข่าวว่าอยากให้คุณหญิงเรียนต่อที่ป็นัง คุณหญิงกับน้องสาวจึงย้ายไปอยู่กับมารดาที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และต่อมาบิดาและคุณย่าย้ายไปอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา

ปฐมวัย อายุ 7 – 11 ขวบ (พ.ศ. 2483 – 2487)

พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีฯ เสาวภาพ เรียนชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนสุนาริ จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างนั้นก็พลัดกันไปอยู่กับบิดาบ้างมารดาบ้าง เป็นช่วงชีวิตที่ระเหเร่ร่อน จึงเป็นเหตุให้คุณหญิงรู้สึกเหงา หว่มา ขาดความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว เมื่อไปอาศัยอยู่กับครอบครัวของมารดาซึ่งประกอบด้วยสามีใหม่ ลูกของมารดากับสามีใหม่อีกหลายคน คุณหญิงต้องช่วยเหลือน้อง นับเป็นความรู้สึกที่ต้องแยกจากบุคคลที่รัก จากภาวะครอบครัวแตกแยกของเด็กในวัยนี้ เป็นภาวะเสี่ยงที่สำคัญ แต่ด้วยสภาพครอบครัวและการเลี้ยงดูที่อบอุ่นมาตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 6 ขวบ เป็นปัจจัยที่ทำให้คุณหญิงมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีสุขภาพจิตดี สามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เหมือนมีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาทั้งทางด้านจิตใจและอารมณ์ คุณหญิงอาศัยอยู่กับบิดาถึงอายุ 11 ขวบ ซึ่งเป็นวัยที่เริ่มเรียนรู้ความจริงของชีวิตหลาย ๆ อย่าง ความคิดมีเหตุผลมากขึ้น เริ่มรู้ว่าอะไรถูก อะไรผิด ซึ่งส่งผลต่อบุคลิกภาพ จิตใจ สติ ปัญญา และอารมณ์ของคุณหญิงในเวลาต่อมา

นอกจากนั้น คุณหญิงมีนิสัยเมตตากรุณามาแต่เยาว์วัย ชอบช่วยเหลือ
สัตว์ที่บาดเจ็บ พบนกขาหักก็จับมาเข้าเฝือก รักษาจนหาย รักสัตว์ สงสารสัตว์
คุณหญิงเล่าว่า เคยช้อนลูกอีตดมาเลี้ยงในโถงจนขยายพันธุ์เต็มโถงคุณย่าต้อง
นำไปปล่อย คุณหญิงบอกว่า “สงสารมันไม่มีแม่” มีอยู่ครั้งหนึ่งเห็นแมวขาหัก
เพราะถูกคนรังแกได้เข้าเฝือกให้แมวตัวนั้น ซึ่งตอนนั้นก็ทำแบบงู ๆ ปลา ๆ และ
ดูแลจนหายดี นกก็เช่นกันเห็นใครจับขังไม่ได้เป็นต้องปล่อยออกไปหมดทุกที สิ่ง
ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจให้คุณหญิงเลือกศึกษาเป็นพยาบาลและทำงานใน
ด้านบริการผู้เจ็บป่วย เมื่อมีโอกาสได้ขยายบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ
ออกไปในงานด้านสังคมสงเคราะห์สร้างหรือเพิ่มความสามารถให้เขาทั้งหลายได้มี
โอกาส โดยเฉพาะประชาชนผู้ยากไร้ ไม่มีงานทำ และขาดโอกาสในสังคม

นอกจากการมีอุปนิสัยเมตตาสงสาร ชอบช่วยเหลือคนและสัตว์ที่เจ็บป่วยแล้ว
คุณหญิงยังเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน การเขียน ไม่ว่าพบเห็นกระดาษอะไรตกพื้น
ก็จะเก็บมาอ่าน อ่านทุกอย่างและได้จดเนื้อหาที่รู้สึกชื่นชอบไว้ คุณหญิงเล่าถึงชีวิต
วัยเด็กช่วงนี้ว่า “เป็นเด็กบ้านแตก แต่รักดีและชอบเรียนมาก” สถานการณ์ของ
ครอบครัวไม่ได้ทำให้คุณหญิงใช้ชีวิตในทางเสื่อมเสียหรือเลือกดำเนินชีวิตในทางลบ
แต่กลับเป็นแรงผลักดันให้คุณหญิงมีความมานะ อดทน เพียรพยายาม ใฝ่ดี คิด
อะไรเป็นบวก ด้วยความ “รักดี” ซึ่งความรู้สึกนี้ได้ก่อเกิดในตัวท่านเองตั้งแต่
เยาว์วัย ไม่มีใครชื่นหาหรือปลุกฝังเรื่องเหล่านี้อย่างจริงจังมาก่อน ชีวิตของคุณหญิง
ในช่วงเวลานั้นเปรียบเหมือนต้นไม้ที่รากถูกลมพายุที่รุนแรงอาจจะโค่นล้มลงได้
ทุกขณะ แต่ด้วยพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูที่อบอุ่นเปรียบได้กับรากแก้วที่แข็งแรง
และเสริมสร้างความมานะ อดทน ใฝ่ดี และรักเรียน เป็นอาหารหล่อเลี้ยงที่ทำให้
รากแก้วนี้ได้รับการประดับประดาให้ทรงตัว ยืนต้นใช้รากแก้วยึดที่ตั่งหยังลึกสู่
ดินถิ่นกำเนิด จนมั่นคงด้วยพลังจิตใจ ลำต้นงอกงามเจริญเติบโตแผ่กิ่งก้านที่
แข็งแรงได้ต่อไป

วัยรุ่นวัยสดใส

ชีวิตวัยเด็กของ พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ อยู่ในช่วง สงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยได้รับผลกระทบในเรื่องเศรษฐกิจ ธนบัตรขาด แคลน ข้าวของอุปโภคบริโภค ยารักษาโรคมีราคาแพง ประกอบกับในช่วง พ.ศ. 2481-2487 จอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี ได้สร้างกระแสชาตินิยม และความเป็นไทยด้วยการออกกฎหมายหลายฉบับ เช่น เปลี่ยนชื่อประเทศ ชื่อ สัญชาติ ชื่อคนสยาม เป็นประเทศไทย สัญชาติไทย คนไทย มีการยกเลิก บรรดาศักดิ์และยศข้าราชการพลเรือน ทั้งหญิงและชายต้องสวมรองเท้า สวม หมวก ห้ามรับประทานหมากพลู ต้องใช้คำสรรพนามแทนตนเองว่า “ฉัน” และ เรียกคนที่พูดด้วยว่า “ท่าน” เป็นต้น ข้อห้ามดังกล่าวส่งผลต่อวัฒนธรรม วิถีชีวิต ของผู้คนในสังคมเป็นอย่างมาก (ชนิดา จรรโลงศิริชัย, 2559)

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ขณะที่คุณหญิงอายุ 11 ขวบ มารดาได้ส่งข่าว ว่าจะให้คุณหญิงไปเรียนปี่นัง คุณหญิงและน้องสาวจึงย้ายไปอาศัยอยู่กับมารดา แต่เนื่องด้วยมารดามีลูกเล็กหลายคน คุณหญิงจึงไม่ได้ไปเรียน เมื่อมารดาย้ายไป อยู่ที่อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช คุณหญิงจึงได้เข้าเรียนที่โรงเรียน กัลยาณิศรธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยพักกับเพื่อนของ มารดาที่เป็นเจ้าของโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในฐานะ ผู้อาศัย คุณหญิงจึงทำหน้าที่ต้นห้องให้เจ้าของบ้าน ทำทุกอย่างที่ไม่เคยทำ ช่วย เพื่อนมารดาทำงานที่โรงพยาบาลไปด้วยเรียนไปด้วย ท่านจึงเป็นวัยรุ่นที่ รับผิดชอบตนเองดังคำบอกเล่าของน้องสาวที่ว่า

“เป็นวัยรุ่นที่ต้องทำงานเพื่อให้ได้เรียนหนังสือ การศึกษา เล่าเรียนอยู่ในระดับดีมาตลอด ตอนเรียนจบใน ระดับประถมจนถึงมัธยมศึกษา ท่านจะเป็นหัวหน้าห้อง ได้ที่ 1 เสมอ ๆ และทำหน้าที่แทนครูเวลาครูไม่อยู่ เก่ง ทุกอย่าง เป็นนักกีฬา วิ่งเก่งและเป็นนักแสดงทุกครั้ง เวลาโรงเรียนมีงาน ช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน ในทุกๆ เรื่อง”

ด้วยความที่คุณหญิงเป็นผู้มีจิตอาสา จึงเป็นพื้นฐานและช่วยกล่อมเกลาคูณิสัยที่ติดตัวมาจนเติบโตใหญ่และมีเหตุการณ์สำคัญช่วงวัยแรกรุ่นของชีวิต อันได้แก่

การตัดสินใจหนีแยกจากครอบครัวครั้งที่ 1

ขณะที่คุณหญิงเป็นเด็กสาววัยแรกรุ่นอายุเพียง 15 ปี เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับจดหมายจากคุณย่าว่าบิดาป่วยเป็นโรคลมชัก มีอาการอัมพาต ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ คุณหญิงเป็นห่วงบิดามากแต่ไม่กล้าขออนุญาตมารดาไปเยี่ยมเพราะเกรงว่าจะไม่ให้ไป จึงขึ้นรถไฟหนีไปกับน้องสาวเพื่อไปเยี่ยมบิดา โดยมี “คุณอาชาย” เพื่อนบิดาเลี้ยงซึ่งทำงานการรถไฟช่วยอำนวยความสะดวก ดูแลจากสถานีรถไฟ จังหวัดนครศรีธรรมราช ไปพักที่กรุงเทพฯ บ้านคุณอาชาย เช้าวันรุ่งขึ้นคุณอาชายจึงพาไปส่งถึงบ้านจนพบบิดาเรียวบร่อย ท่านจึงไม่พบอุปสรรคปัญหาใด ๆ ระหว่างการเดินทาง ในครั้งนั้นคุณหญิงอยู่ดูแลบิดา 3 วัน จึงเดินทางกลับกับคุณอาชายเช่นเดิมเพื่อมาเรียนต่อจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยให้น้องสาวหยุดการเรียนไปก่อนเพื่ออยู่ดูแลบิดา ดังที่น้องสาวคุณหญิงเล่าว่า

“พี่บอกกับน้องว่าให้พี่เรียนจบก่อนนะแล้วพี่จะส่งให้น้อง
เรียนต่อ”

คุณหญิงทำตามสัญญาที่ให้ไว้ และเขียนจดหมายถึงน้องสาวทุกวันด้วยความหวังใยบิดาและน้องสาว จึงเป็นความประทับใจในความรักและห่วงใยของพี่ที่มีต่อน้อง ซึ่งน้องสาวคุณหญิงจดจำตลอดมา

การตัดสินใจหนีแยกจากมารดาครั้งที่ 2

คุณหญิงเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใน พ.ศ. 2494 เมื่ออายุ 18 ปี มารดาย้ายตามบิดาเลี้ยงไปอยู่ที่บ้านโคกคราม ตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัด

นครศรีธรรมราช และมารดาต้องการให้คุณหญิงอยู่ช่วยเลี้ยงน้อง แต่คุณหญิงมีความมุ่งมั่นตั้งใจต้องการศึกษาต่อ จึงตัดสินใจหนีไปอาศัยอยู่กับเพื่อนมารดาที่ทำงานโรงพยาบาลเอกชนตามเดิม และให้คุณอาชายเพื่อนบิดาเลี้ยงท่านเดิมช่วยเหลือเช่นเคย เพื่อนมารดาเมื่อรู้ว่าคุณหญิงจะแอบไปหาบิดาที่อยู่ที่กรุงเทพฯ และมารดาไม่รู้ เพื่อต้องการศึกษาต่อ จึงไม่ทักท้วงใด ๆ เมื่อถึงกรุงเทพฯ ท่านได้ไปอาศัยอยู่กับคุณปู่และบิดาที่บ้านเดิม แถวสะพานเจริญพาศน์ ธนบุรี เนื่องจากบิดาได้ย้ายกลับมาอยู่กับคุณปู่

ในปีนั้นเองท่านได้สมัครสอบเข้าเรียนพยาบาล โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยสภากาชาดไทย (ปัจจุบันคือ สถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย ซึ่งต่อไปในงานวิจัยฉบับนี้จะใช้ชื่อเดิมที่เรียกในสมัยนั้น) ในยุคนั้นโรงเรียนพยาบาลได้ปรับปรุงหลักสูตรให้มีระยะเวลาศึกษา 4 ปี รับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรียนวิชาพยาบาล 3 ปี ได้รับประกาศนียบัตรพยาบาล และวิชาการพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย 1 ปี เมื่อคุณหญิงสอบเข้าเรียนพยาบาลได้ ต้องไปพักที่หอพักของโรงเรียนเหมือนโรงเรียนประจำ เมื่อถึงวันหยุดเหล่าคุณอาจะผลัดกันไปรับคุณหญิงกลับบ้าน คุณปู่คุณย่าที่บ้านฝั่งธนบุรี จนเรียนจบพยาบาล ระหว่างที่อาศัยอยู่กับคุณปู่คุณย่า คุณหญิงได้รับการอบรมเรื่องการวางตนในฐานะกุลสตรีไทย กิริยามารยาทเรื่องการกินการอยู่แบบไทย ๆ เช่น การเปิบข้าวด้วยมือ การสร้างวินัยในตนเอง น้อมนำสิ่งที่ดีงามมาปฏิบัติ การพลีวิกฤติเป็นโอกาส ต้องรู้จักอดทน ไม่ก้าวร้าว มีความใฝ่ดี คุณหญิงพูดกับผู้ใกล้ชิดเสมอว่า คุณหญิงได้ดีเพราะ “ตระกูลวิद्या” ที่อบรมเลี้ยงดูให้การสั่งสอน ด้วยเหตุที่คุณหญิงมีจิตใจเมตตาสงสารสัตว์และอยากช่วยเหลือคน และเคยมีประสบการณ์ช่วยเพื่อนมารดาทำงานในโรงพยาบาล จึงคิดที่จะเลือกเรียนแพทย์หรือพยาบาล แต่การเรียนแพทย์มีค่าใช้จ่ายสูงมาก คุณหญิงคิดถึงว่าใครจะเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่าย จึงเลือกเรียนพยาบาล และตั้งใจว่าคิดถุกที่เลือกเรียนวิชาชีพนี้ เพราะเมื่อคุณหญิงได้เป็นพยาบาลได้มีโอกาสทำงานที่ตนเองรัก ได้ช่วยเหลือคนอื่น ๆ มากมาย สมดังที่ตั้งใจ เป็นความหวังที่ได้บรรลุความสำเร็จในชีวิต

**นักเรียนพยาบาลโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์ และอนามัย
สภากาชาดไทย ยุคกบฏแมนฮัตตัน พ.ศ. 2494 (วัยหนุ่มสาว อายุ 18-23 ปี)**

เมื่อเข้าเรียนพยาบาลคุณหญิงตั้งใจเรียน ปฏิบัติตามระเบียบวินัยโรงเรียนอย่างเคร่งครัด เป็นตัวอย่างที่ดีของนักเรียนพยาบาล ร่วมทำกิจกรรมทุกอย่างกับเพื่อนและครู ทุ่มเททำงาน ซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้าหาผู้ใหญ่ได้ดี เป็นที่ประทับใจของครูอาจารย์ ในการทำงานบนหอผู้ป่วย ท่านจะสุภาพปฏิบัติงานได้ดี เป็นกันเองกับผู้ป่วยและเข้ากับผู้อื่นได้ดี นอกจากนั้นด้วยความที่เป็นคนเรียบร้อย ขณะเป็นนักเรียนพยาบาล คุณหญิงจะเป็นคนพื้หมวกที่ต้องใส่ประจำให้กับเพื่อน ๆ เพราะเป็นคนพื้หมวกสวย และเรียบร้อย เมื่อขึ้นปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยคุณหญิงเล่าว่าจะได้รับคำชมจากคนไข้ว่า “มือเบา ฉีดยาไม่เจ็บ” ทำให้คุณหญิงมีความพอใจได้รับการเสริมแรงในการทำงาน นับเป็นแรงจูงใจและดีใจที่เห็นผู้ป่วยและญาติมีความสุขมีความพอใจ ดังคำบอกเล่าจากนักเรียนพยาบาลสภากาชาดไทยรุ่นน้องๆ ในสมัยนั้น ที่รู้จักคุณหญิงเป็นอย่างดีแล้วว่า

“ท่านเป็นคนดีเรียบร้อย ไม่ถือตัว พุดจาดี ด้วยหน้าตาที่สวย น่าเอ็นดู มีบุคลิกภาพที่โดดเด่น สุภาพเรียบร้อย มีความจริงใจ ความซื่อสัตย์ ไม่โกหก กล้าทำความดี ด้วยลักษณะนิสัยที่เป็นคนยิ้มแย้ม ชอบช่วยเหลือคนอื่น ไม่ถือตัว พุดจาดี ทำให้ผู้ป่วยเด็กชอบเข้ามาหาพูดคุยด้วย รวมถึงมีนักศึกษาแพทย์หนุ่ม ๆ มาชอบกันหลายคน” เพื่อนร่วมรุ่นเล่าว่า “สมัยนั้นนักเรียนพยาบาลมีเรียนในชั้นเรียนและขึ้นเวิร์ด ส่วนใหญ่ให้นักเรียนพยาบาลจะถูกเกณฑ์ไปใช้แรงงาน เพราะพยาบาลในเวิร์ดมีน้อย ต้องเอานักเรียนพยาบาลไปช่วยขึ้นเวร บ่าย ดึก เหมือนเป็นการฝึกไปในตัว ตอนเช้าก็ต้องเรียนต่อ ช่วงนั้นเกิดกบฏแมนฮัตตัน ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2494 ทำให้นักเรียนพยาบาลในยุคนั้นได้รับผลกระทบ” (G3P2F2)

“...พวกทหารเข้ามายึดโรงนอนของนักเรียนพยาบาลใน
โรงเรียน พวกนักเรียนพยาบาลต้องไปนอนที่วอร์ดกัน
ใครขึ้นวอร์ดไหนก็ไปนอนที่นั่น” (G3P2F3)

อย่างไรก็ดี คุณครูพยาบาลต่างช่วยกันประคับประคองให้การเรียน การฝึก
ปฏิบัติของนักเรียนพยาบาลรุ่นนี้ผ่านสถานการณ์ยุ่งยากไปได้อย่างปลอดภัยจนถึง
พ.ศ. 2497 นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่นักเรียนพยาบาลจะต้องไปร่วมกันคืองาน
กาชาดประจำปี นักเรียนต้องใส่ชุดพยาบาล ในพิธีการพร้อมรับเสด็จ และไปช่วย
ขายอาหารของโรงครัวสภากาชาดไทย และขายบัตรงานกาชาด พอเสร็จงานก็ไป
เดินเที่ยวกันได้บ้างครูพยาบาลท่านหนึ่งที่เคยสอนคุณหญิงในสมัยนั้นเล่าว่า

“งานกาชาดที่สวนอัมพรต้องเกณฑ์นักเรียนพยาบาลไป
ประมาณ 40 คน เหน้านักเรียนไปกันทุกชั้นปี เลือกคณะกัน
ไปเพื่อขายบัตรงานกาชาด” (G3P2T1)

พ.ศ. 2497 คุณหญิงจบการศึกษาประกาศนียบัตรจากโรงเรียนพยาบาล
ผดุงครรภ์ และอนามัยสภากาชาดไทย คະແນນຢູ່ໃນລຳດັບຕົ້ນ ໆ ຈຶ່ງໄດ້ຮັບໂອກາດໃຫ້
ເລືອກວອກ໌ທີ່ທຳການ ແລະ ກຸ່ມໜຶ່ງໄດ້ເລືອກທຳການເປັນພະຍາບາລໜ່ວຍຜ່າຕັດ
ໂຮງພະຍາບາລຈຸຟຳລັງກຣຸນ ສະພາກາຊາດໄທຍ (ພ.ສ. 2497–2500)

รูปภาพที่ 1 นักเรียนพยาบาลโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์
และอนามัยสภากาชาดไทย

ความรักและชีวิตคู่ “คู่รัก คู่สมรส”

จุดเปลี่ยนผ่านของชีวิต ครอบครัว การทำงานที่สำคัญ ๆ ของคุณหญิงเริ่มที่สหภาพชาวไทยในช่วง พ.ศ. 2497-2500 ในยุคนั้นสหภาพชาวไทยเป็นองค์การกุศลที่ใหญ่ที่สุดดำเนินการอันเป็นสาธารณกุศล เพื่อมนุษยธรรมตามหลักการสากล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเป็นองค์สภานายิกาเจ้าในช่วงเวลานั้น มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ ริเริ่มและเสริมงานของรัฐบาล เรื่องสุขภาพของประชาชน กิจกรรมที่แพร่หลายคือการรับบริจาคโลหิต สิ่งของเพื่อใช้บรรเทาทุกข์ เมื่อเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ในงานนั้น นิสิตแพทย์หนุ่ม สิงหา เสาวภาพ ที่ไปเที่ยวงานและแวะร้านสหภาพชาวไทย เมื่อเห็นนักเรียนพยาบาลคนหนึ่งรู้สึกสนใจ ถูกชะตา “บ๊ิง” ขึ้นมาทันที ทั้งที่นักเรียนพยาบาลคนนั้นไม่ได้เห็นหน้าท่านด้วยซ้ำไป นิสิตแพทย์หนุ่มน้อยผู้นั้นยังไม่กล้าเข้าไปพูดคุยด้วย แต่ใช้วิธีแอบดูจนเลิกงานและแอบตามไปอีก จนรู้ว่่านักเรียนพยาบาลคนนั้นพักอยู่ที่หอพักของโรงเรียนพยาบาลโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สหภาพชาวไทย วันรุ่งขึ้นนิสิตแพทย์ผู้หมายปองพยายามเลียบ ๆ เคียง ๆ ถามเพื่อน จนกระทั่งได้รู้ชื่อนักเรียนพยาบาลคนที่ตนเองติดอกติดใจ แต่กว่าจะได้รู้จักพูดคุยกันได้ ใช้เวลาประมาณ 1 เดือนให้หลัง ทั้งสองได้พบกันบนวอร์ด เมื่อนิสิตแพทย์หนุ่มขึ้นวอร์ดเต็มตัวในชั้นปีที่ 3 จึงได้ใกล้ชิดกันมากขึ้นจากการปฏิบัติงาน เช่น เวลาเจาะเลือด หรือตรวจผู้ป่วยต่างช่วยเหลือกันและกัน เพราะนิสิตแพทย์และนักเรียนพยาบาลสมัยนั้นต้องเรียนด้วยปฏิบัติงานด้วย ต่างคนต่างพึ่งพากันใกล้ชิดกันมากขึ้น คุณหญิงเล่าว่า คุณหมอสิงหาดูเป็นคนเงิบ ๆ แต่ตื้อเก่งมาก ตามไปถึงบ้านคุณปู่คุณย่าที่คุณหญิงอาศัยอยู่แถวฝั่งธนใกล้ ๆ “วัดสังฆกระจาย” ซึ่งเป็นพระอารามหลวงอยู่ริมคลองบางกอกใหญ่ฝั่งเหนือ เป็นวัดโบราณครั้งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 เป็นบ้านสวนริมน้ำและนิสิตแพทย์ท่านนั้นยังกล้าขออนุญาตคุณปู่เพื่อขอเยี่ยมเยียนเข้าพบ ผู้สูงอายุที่บ้านชอบคุณหมอทุกคน จนได้รับความไว้วางใจจากคุณปู่ให้ตัวเขียว (บัตรแสดงการเป็นผู้ปกครองให้เข้ารับ-ส่งนักเรียนในหลักสูตรการพยาบาลที่หอพัก) เพื่อไปรับไปส่งในวันหยุดที่ได้พักเเว่ร ความรักชอบที่เกิดขึ้นของคุณหมอ สิงหา ท่านเล่าว่า

“ผมชอบคนขยัน ชอบคนทำงานเก่ง และเป็นคนดี ซึ่ง
อาจารย์อัสเขามีครบถ้วนบริบูรณ์ อีกอย่างอาจารย์อัส
เขาสวยน่ารักมากซะด้วย คนชอบเยอะ” ผู้เล่ายิ้มอย่าง
ภาคภูมิใจ

วันเวลาผ่านไปหัวใจอันแข็งแกร่งของสาวน้อยที่ถูกลูกตื้อจากหนุ่มที่แสนดี
และจากลูกชดของเพื่อน ๆ ทั้ง 2 ฝ่าย ที่เล็งเห็นว่าคู่นี้เหมาะสมกันราวกับ
“กึ่งทองและใบหยก” ทำให้หัวใจเริ่มอ่อนไหว เห็นใจ โดยเฉพาะในยามที่เจ็บไข้ไม่
สบายนิสิตแพทย์ สิงหา เสาวภาพ ก็ได้มาสร้างความประทับใจมิรู้ลืม ด้วยความ
จริงใจ ความห่วงหาอาทร และการให้เกียรติต่อสุขภาพสตรีอย่างที่สุดภาพบุรุษในยุค
นั้นพึงมี จึงสามารถทะลายกำแพงหัวใจให้ความรู้สึกรัก และผูกพัน หลังโหลเข้าสู่
หัวใจของคุณหญิงได้ จากเดิมมีความรู้สึกเฉย ๆ ออกจะรำคาญนิด ๆ กลายเป็น
ความรู้สึกที่ผูกพันคิดถึง วันใดไม่ได้เห็นหน้ากลับรู้สึกว่ามีอะไรในชีวิตที่ขาดหายไป
ทั้งสองท่านร่วมกันปลูกต้นไม้แห่งความรักนั้นอย่างทะนุถนอม แม้จะมีอุปสรรค
ขวากหนามใด ๆ มาขวางกั้น ก็มิอาจทำให้ต้นไม้ต้นนี้เหี่ยวเฉาได้

ของขวัญชิ้นแรกที่ได้รับจากนายแพทย์สิงหา คือ “หนังสือเกี่ยวกับพระนาง
เจ้าอลิซาเบท” ซึ่งเป็นภาพและเรื่องราวการอภิเษกสมรส หนังสือเล่มนี้คุณหญิง
รับไว้ด้วยความปลาบปลื้มใจ เพราะไม่เหมือนของขวัญชิ้นใด ๆ ที่เคยได้รับมาก่อน
ดังคำกล่าวคุณหมอสิงหาที่ว่า

“รู้สึกว่าคุณกามเทพแปลงศรรักและทั้งที่รู้ว่า การต่อสู้
ครั้งนี้ข้าศึกศัตรูมากมาย หนุ่มหล่อทั้งหลายไม่ว่าจะเป็น
เพื่อนรุ่นเดียวกัน รุ่นพี่ ต่างมีความคิดเห็นตรงกับหัวใจ
ของคุณหมอสิงหาทั้งสิ้น ยุทธวิธีถูกวางแผนขึ้น อาศัย
ปัจจัยที่ตนเองมีอยู่คือ ความอดทน ผสมกับมาดสมาร์ท
รูปร่าง หน้าตาหล่อเหลาที่ตนเองมีอยู่ ทำให้มีกำลังใจที่
พอจะต่อสู้ในสนามรบแห่งความรัก”

ของขวัญที่คุณหญิงมอบกลับให้กับชายหนุ่มที่สนใจชอบพอ คือ

“ปลอกหมอนสีขาวมีลวดลายดอกไม้เล็ก ๆ
กระจุกกระจิกหลากสีปักอยู่ตรงกลาง พร้อมหมอน ให้
ไว้หนุนนอนที่หอพักแทนความรักและห่วงใย บางครั้ง
ของขวัญเป็นผ้าเช็ดหน้าปักรูปงูสีเขียวพันคอบเพลิง
สัญลักษณ์ของแพทย์ไว้ตรงมุมชายขอบผ้า แอบ ๆ
มาให้กันตรงริมรั้วของหอพักตอนเย็น ๆ ”

นับเป็นของขวัญที่คุณหญิงต้องหาต้องนำมาหนุนนอนทุกคืน พร้อมส่ง
ภาพถ่ายเป็นหลักฐานให้คุณหญิง เห็นว่า “วันใดมิได้หนุนหมอนคู่นี้ วันนั้นจะเป็น
วันที่มีอาจข่มตาให้หลับลงได้” ภาพสะท้อนเหตุการณ์ในอดีตที่ทั้งคู่ประทับใจและ
จำได้เสมอเมื่อนำมาเล่าขาน เป็นแบบอย่างของการเป็นคู่รักที่ฟันฝ่าอุปสรรคที่
ขวางกั้นจนสำเร็จ ด้วยรักแท้และได้ครองคู่อยู่ด้วยกัน

ชีวิตคู่ และการครองเรือน

คู่สมรส สุดแสนรัก (แต่งงาน พ.ศ. 2500)

คุณหญิงเรียนพยาบาลจบก่อนคุณหมอสิงหา 1 ปี ทำงานที่โรงพยาบาล
จุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย ส่วนคุณหมอดึงไปเป็นหมอมหาที่จังหวัดลพบุรี
คุณหมอรู้สึกหิวคุณหญิงจึงคิดแต่งงานโดยไม่รบกวนทางบ้าน เพราะมารดาคุณ
หมอมั่นใจว่าคุณหญิงจะแต่งงานกับลูกสาวเจ้าของตลาดที่อำเภอบ้านโป่ง
จังหวัดราชบุรี บ้านเกิดของท่านพร้อมจะตั้งคลินิกให้ แต่คุณหมอไม่ตกลงเพราะใจ
คุณหมอมั่นคงอยู่กับคุณหญิงแต่เพียงผู้เดียว สัญญากันว่าจะยากดีมีจนอย่างไรจะ
ร่วมกันสร้างครอบครัวเคียงคู่กันตลอดไป คุณหมอหาเงินมาหมั้นคุณหญิงโดยการ
ไปสมัครเรียนโดตรัมเป็นหมอมหาคนแรกที่โดตรัมได้สายแดง ได้ค่าฝึกโดตรัม
100 บาท เพื่อเอาค่าวิชาและเปิดคลินิกเก็บเงินมาส่งขอจัดงานแต่งงานโดยไม่รอ
ความเห็นจากมารดาแต่อย่างใด ก่อนแต่งงานได้เงินเดือน 200 บาท เป็นเงินเดือน
120 บาท ค่าวิชาชีพแพทย์ 80 บาท ทั้งสองท่านรวบรวมเงินที่ร่วมกันเก็บออมมา
โดยไม่ต้องใช้เงินจากครอบครัวทั้งสองฝ่าย

พิธีแต่งงานจัดขึ้นที่บ้านพี่ชายลูกชายมารดาเลี้ยงของคุณหญิงอยู่ชอย ชัยพฤกษ์ ในกรุงเทพฯ มีคุณปู่ คุณย่า บิดามารดาทั้งสองฝ่าย ตลอดจนญาติพี่น้องและผู้ใหญ่ที่นับถือรวมถึงเพื่อนฝูงมาร่วมงาน มีการแห่ขันหมากสู่ขอหมั้นหมายตามประเพณีไทย ฝ่ายเจ้าบ่าวต้องจ่ายซองสีชมพูให้คนกันประตูเงินประตูทองไปหลายเงินทีเดียว ก่อนได้พบเจ้าสาวพามาเข้าพิธีมงคลสมรส ในงานนั้นมีคณะแขกมาจากอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีจำนวนมาก บิดามารดาเจ้าบ่าวรับไหว้ด้วยเข็มขัดนาค 1 เส้น และพระยอดธงเยี่ยมทองคนละ 1 องค์ที่ท่านใช้ห้อยสร้อยคออยู่เป็นประจำ

งานเลี้ยงฉลองสมรสตอนกลางคืนจัดขึ้นที่แพทยสมาคม ศาลาแดง (ตรงโรงแรมดุสิตธานี ปัจจุบัน) โดยมีพลโท ครัวญ สุทธานินทร์ และ พลตรี ศิริ สวามิภักดิ์ เป็นเจ้าภาพร่วมกัน เจ้าบ่าวแต่งชุดเครื่องแบบทหารสีขาว คุณหญิงแต่งชุดเจ้าสาวสีขาวรัดเอวกระโปรงบานครึ่งน่องเหมือนชุดตุ๊กตา สวยงาม น่ารัก มีพิธีส่งตัวเจ้าสาวที่บ้านพี่ชาย งานแต่งมีมารดาทั้งสองฝ่ายร่วมกันส่งตัวบ่าวสาวเข้าเรือนหอ ซึ่งถือว่าเป็นพิธีสำคัญตามประเพณีไทย ผู้ใหญ่จะนำเจ้าสาวเข้ามาส่งตัวในห้องหอ ซึ่งเจ้าบ่าวเข้ามาคอยอยู่ก่อนแล้ว ส่วนสำคัญของพิธีอยู่ที่การเลือกคู่ผู้ใหญ่ที่ครองคู่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข มีชื่อเสียง มีบุตรหลาน มาปูที่นอนให้บ่าวสาว ต่อมาเป็นบิดามารดา ซึ่งทำพิธีปูที่นอนนั้นพาเจ้าบ่าวเข้ามาในห้องหอ เจิมหน้าผากอวยพร จากนั้นค่อยนำเจ้าสาวเข้าห้องหอตามมา

รูปภาพที่ 2 งานเลี้ยงฉลองสมรส

คู่สร้างคู่สม

หลังจากแต่งงานทั้งคู่อยู่บ้านครบ 3 วันแล้ว คู่สมรสใหม่ได้ไปไหว้ผู้ใหญ่ตามประเพณี แล้วนำเงินที่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดงานแต่งงานไปคืนญาติ แล้วจึงเดินทางไปศูนย์การทหารราบ ค่ายสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทะเลชุบศร จังหวัดลพบุรี มีเพื่อน ๆ ตามไปส่งเจ้าสาวกันเต็มรถตู้

คุณหญิงย้ายตามคุณหมอลงซึ่งเป็นแพทย์ที่กองพยาบาลศูนย์การทหารราบไปเป็นพยาบาลประจำกองพยาบาล ศูนย์การทหารราบ จังหวัดลพบุรี บรรจุแต่งตั้งเป็นทหารยศจ่าสิบตรี พ.ศ. 2500 ประเทศไทยกำลังมีปัญหากัญแล้งรัฐบาลกำลังเร่งปรับปรุงยุทธศาสตร์ด้านกัญชามีนิสิต รัฐบาลได้ปรับปรุงยุทธศาสตร์ทางการเมืองการปกครอง ระบบสาธารณูปโภคของประเทศ รวมถึงระบบสุขภาพอนามัยของประชากร และยกมาตรฐานการครองชีพโดยเฉพาะในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นผลให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนต้องเร่งขยายการทำงาน

โชค วาสนา ชะตาชีวิตการครองคู่

หลังจากเริ่มต้นชีวิตคู่ที่จังหวัดลพบุรี ทั้งคู่ได้รวบรวมเงินที่เหลือจากงานแต่งงานซื้อมอเตอร์ไซด์มือสอง เพื่อใช้ขับไปทำงาน และท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจเป็นที่ชื่นชมของรุ่นพี่ รุ่นน้องทหารในค่าย นอกจากนั้นยังมีเหตุการณ์ประทับใจระหว่างคุณหมอลิงหาและจ่าอัล สมัยนั้นที่ได้เล่าสู่กันฟังด้วยความน่ารัก เช่น

“วันหนึ่งคุณหมอลิงหาซื้อมอเตอร์ไซด์ไปดูหนังที่วงเวียนสระแก้ว มีระยะทางไกลและถนนไม่ดีซรุ้จะเป็นหลุมเป็นบ่อ พอถึงโรงหนังจึงรู้ว่าคุณหญิงไม่ได้ซ้อนท้ายมาด้วย จึงรีบขับรถกลับไปหา และคิดว่าคุณหญิงต้องโกรธแน่ ภรรยาตกยังไม่รู้ตัว เป็นเพราะคุณหญิงกำลังจะขึ้นซ้อนท้าย แต่ยังไม่ได้ที่คุณหมอลิงหาออกรถ คุณหญิงจึงหล่นตั้งแต่ต้นทาง ซึ่งเป็นเรื่องราวที่รู้กันทั่วค่ายศูนย์การทหารราบเลยทีเดียว....”

คุณหญิงยังได้ กล่าวเพิ่มเติมว่า

“ชีวิตคู่ของเราเริ่มต้นที่ศูนย์ อาศัยอยู่บ้านหลวง มีแม่บ้านช่วยดูแลบ้าน และทำอาหาร 1 คน อาหารจานโปรดที่คุณหมอชอบทานเป็นประจำมาจนถึงปัจจุบันคือ ไข่ดาว หมูแฮม กาแฟเชาช่องตอนเช้า ๆ มี้อื่น ๆ ที่ทำบ่อย หน่อย เช่น ไข่เจียวหมูสับ แกงเขียวหวาน”

นอกจากนี้น้องสาวคุณหญิงยังเล่าว่า

“ท่านทำกับข้าวไม่ค่อยเก่งนะ แต่ชอบซื้อให้คนอื่นทำและบอกได้ว่าต้องเติมอะไรถึงจะอร่อย สมัยก่อนท่านชอบมากอาหารรสจัด แกงใต้ ส้มตำปลาร้า ปัจจุบันรับประทานน้อยลง ท่านคอยจัดการดูแลอาหารของคุณ หมอตลอดไม่ว่าจะชอบอะไรก็สั่งทำหรือให้หาซื้อมาให้ ที่สำคัญต้องมานั่งทานคู่กันทุก ๆ วัน”

คุณหมอและคุณหญิงทำงานที่ศูนย์การทหารราบ จังหวัดลพบุรี เป็นเวลา 6 ปี 8 เดือน คุณหญิงได้รับการเลื่อนขั้นเป็นจ่าสิบเอก ตำแหน่งพยาบาลประจำกองพยาบาล ศูนย์การทหารราบ จังหวัดลพบุรี (พ.ศ. 2500–2506) ช่วงเวลานั้น คุณหมอและคุณหญิง ได้สร้างผลงานในการพัฒนากองพยาบาล ศูนย์การทหารราบให้มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นในการรักษาพยาบาล คุณหญิงปรับปรุงห้องผ่าตัด และเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับการผ่าตัด เรียบเรียง และพิมพ์ตำราการพยาบาล ห้องผ่าตัดและการพยาบาลศัลยกรรมเล่มแรกของกรมแพทย์ทหารบก

พ.ศ. 2506 คุณหมอและคุณหญิงได้ย้ายมาทำงานที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กรุงเทพมหานคร คุณหญิงทำงานเป็นพยาบาลห้องผ่าตัด ผู้ช่วยวิสัญญีพยาบาล และพักฟื้น ได้เลื่อนขั้นเป็นนายทหารสัญญาบัตร ดิทยศร้อยตรี

ตำแหน่งพยาบาลห้องผ่าตัด กองศัลยกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าอยู่ 2 ปี (พ.ศ. 2506 – 2508) จึงย้ายไปทำงานที่โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย กองทัพบก (วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกในปัจจุบัน) ยศร้อยโท ตำแหน่งอาจารย์ โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยกองทัพบก ชีวิตครอบครัว ช่วงเวลานั้น คุณหญิงเล่าว่า

“บางครั้งมีเรื่องขัดแย้งกันบ้าง ส่วนมากคือเรื่องงาน เพราะคุณหมอยังอยู่ในตำแหน่งผู้บังคับบัญชาคือ เจ้ากรม แพทย์ทหารบก ต้องพิจารณาหรืออนุมัติสิ่งที่วิทยาลัย พยาบาลกองทัพบกเสนอ ซึ่งคุณหมอบอกว่าจะทำอะไร ต้องพิจารณากันอย่างละเอียดรอบคอบเดี๋ยวคนอื่นจะ ครหาว่า เอาแต่ตามใจภรรยา ต้องฟังเหตุผลของกันและกัน”

คุณหญิงยังเล่าเพิ่มเติมว่า

“ในชีวิตรักการครองเรือน ไม่ได้หวานชื่นกันทุกวัน มีขัด ใจกันบ้าง ส่วนใหญ่คุณหญิงจะโกรธคุณหมอ แต่คุณ หมอจะไม่ยอมให้โกรธนานเกิน 1 ชั่วโมงเป็นอันขาด จะ รีบเข้าไปอ้อมโดยวิธีแหย่หรือหยอกเข้าด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา จนคุณหญิงอดขำและหัวเราะออกมาได้ เลยหาย โกรธในที่สุด”

ความรักของคุณหมอและคุณหญิงที่มีต่อกัน ห่วงใยคิดถึงกันเสมอ เติม เติมความรักให้กันและกันสม่ำเสมอตลอดมา เมื่อคุณหมอไปราชการที่อำเภอ กุดจับ จังหวัดสกลนคร เมื่อ พ.ศ. 2510 ได้เขียนจดหมายมาถึงคุณหญิงความว่า

“จดหมายฉบับที่แล้วฝากรถที่เอายาเข้าไปส่งเมื่อวานนี้ เอง ไม่รู้ว่าจะส่งมาถึงเมื่อไร อัสเฮียหนาวเหลือเกิน กลางคืนนอนไม่หลับเลย กลางวันอากาศเย็นจนถึงป่วย

หรือตลอดวันเลยไม่มีการอาบน้ำหรือถอดเสื้อกันเลย
นับวันอยากให้ถึงวันกลับเร็ว ๆ กลับมากอดอัสให้อุ่น ๆ
วัน ๆ กินแต่ข้าว 3 มื้อ แล้วไม่ได้ทานอะไรอีกเลย”

ชีวิตครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ (ขาดผู้สืบสกุล)

“อยู่กันนาน 5 ปีไม่มีลูก เริ่มตรวจและพยายามทำก๊ิฟ
พอครบรอบ 6 ปี จึงเลิกพยายาม และยอมรับว่าไม่
สามารถมีลูกได้เองแล้ว ตอนนั้นมีความรู้สึกผิดหวังทุก
ครั้งที่ทำก๊ิฟไม่สำเร็จ พอตีมีครอบครัวลูกน้องในค่ายที่
ลพบุรี นำลูกสาวอายุ 6 เดือนมาให้เลี้ยง เลยรับไว้
เพราะหนูน้อยอ้วน ขาว น่ารัก และได้ไปแจ้งเกิดเป็นพ่อ
แม่จริง ๆ เลย เลี้ยงโดยมีพี่เลี้ยงช่วยดูแลให้”

เมื่อย้ายเข้ากรุงเทพฯ พาลูกสาวมาอยู่ด้วยที่บ้านพักทหารหน้า
โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า คุณหญิงได้อบรมสั่งสอนลูกเอง ตอนที่คุณหมอและ
คุณหญิงเดินทางไปต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2509-2512 ลูกสาวอายุได้ 9 ขวบอยู่ที่
บ้านกรุงเทพฯ โดยมีพี่เลี้ยง คุณแม่ และพี่สาว คุณหมอลิงหาเข้ามาช่วยดูแลบ้าน

ชีวิตการทำงาน

ครูและผู้บริหารการศึกษาพยาบาลแห่งกองทัพบก (พ.ศ. 2508-2514)

คุณหญิงเป็นผู้รักการทำงาน พัฒนางานให้เจริญก้าวหน้า หลังจากย้ายไป
ทำงานที่โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยกองทัพบก ในตำแหน่ง
ผู้รับผิดชอบนักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ทำหน้าที่เหมือนครูประจำชั้น นักเรียน
พยาบาลที่ท่านดูแลอยู่ เล่าถึงคุณหญิงว่า

“ท่านเป็นคนใจดี เข้มงวดแต่นิมนวล (การใช้ถ้อยคำดี
และดวงตาสดใสยิ้มพราว) ความดีงามของท่านเป็นสิ่งที่
สัมผัสและตะตองได้ เนื่องจากท่านดูแลลูกศิษย์เหมือน
แม่ดูแลลูก นักเรียนพยาบาลทุกคนนับถือท่านเสมือนแม่

คุณหญิงชอบช่วยเหลือคน ทำอะไรต้องทำให้สำเร็จ เป็นตัวอย่างครูพยาบาลที่ทุ่มเทให้กับงานอย่างจริงจัง เป็นผู้นำให้คนทำงานและประสบความสำเร็จ มีความอดทนในการทำงาน สอนลูกน้องให้ขยัน อดทน พัฒนางาน ครองใจคน เอื้ออาทร ห่วงใยทุกข์สุขของคนในหน่วยงาน เป็นผู้ให้ทั้งลูกศิษย์และบุคลากรอื่น อุทิศตนให้กับงานทั้งร่างกายแรงใจ มีความสุขในการทำงาน เป็นบุคคลที่ได้รับความนิยมรับในวงสังคม...ท่านเป็นผู้มีวิสัยทัศน์เมื่อมาทำหน้าที่เป็นครูพยาบาลก็ต้องการพัฒนานักเรียนพยาบาลและครูพยาบาลให้มีความเจริญก้าวหน้าซึ่งเงื่อนไขเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อครูต้องได้รับการพัฒนาเช่นกัน” (G3P2F2)

พ.ศ. 2508–2509 คุณหญิงเข้าเรียนหลักสูตรครูพยาบาล รุ่นที่ 12 ที่โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย ณ โรงพยาบาลหญิง ปัจจุบันคือวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นหลักสูตรแรกของประเทศไทย เป็นความร่วมมือกับโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง คุณหญิงศึกษาจนจบหลักสูตรครูพยาบาล และได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากสามี เพื่อนร่วมรุ่นเล่าว่า คุณหญิงไม่ได้อยากมาเรียนแต่ต้องการเป็นครูที่ดีจึงตัดสินใจเข้าเรียน และมีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนคืออยากเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนพยาบาล (ขณะนั้น) ในการเรียนหลักสูตรครูพยาบาล เพื่อนท่านในชั้นเรียนเดียวกันกล่าวว่า

“พี่เขาเป็นคนที่เรียกว่า น้ำไม่เต็มแก้ว มักถามเพื่อนว่ามีอะไรจะบอกพี่อัสไหมคะ ในหลักสูตรนี้มีอาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความเป็นผู้นำเป็นสตรียุคใหม่ ท่านเพิ่งจบจากต่างประเทศ ชอบให้นักเรียนมีความคิดเห็นกล้าแสดงออก ทำให้คุณหญิงมีความมั่นใจ มีวิชาครูสอนให้ใช้ผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง สอนให้คิดและตั้งคำถามมีการฝึกสอนโดยใช้หลักจิตวิทยา ทำให้มั่นใจในการสอนคน

ด้านจริยธรรมทำให้มองเห็นการมีจรรยาบรรณกับผู้ป่วยมากขึ้น และเชื่อว่า หลักสูตรศัลยพยาบาลมีส่วนสร้างภาวะผู้นำและความสำเร็จให้คุณหญิง โดยที่ท่านเป็นผู้มีต้นทุนคืออยู่แล้ว คุณหญิงเป็นผู้ที่มีพรสวรรค์พร้อมทั้งพรแสวงไม่หยุดนิ่ง ต่อยอดไม่ใช่เพื่อตัวเองแต่เพื่อผู้อื่นด้วย” (G3P3F2)

“.....ความเป็นผู้นำ ประทับใจจำได้ว่าพวกเราได้เรียนวิชากระบวนการกลุ่ม (group process) มีเพื่อนที่เรียนจากสาขาวิชาอื่นมาร่วมเรียนด้วย เขาเอ่ยปากชมในชั้นเรียน ชมนคนเดียวนะ ว่าพี่อัส มีความเป็นผู้นำสูง เพราะการเรียนวิชานี้มีการฝึกปฏิบัติบทบาทในกลุ่ม” (G3P3F1)

“....ที่ประทับใจจนถึงทุกวันนี้ก็คือพี่เขาสวยเสมอ แต่งกายเรียบร้อย สวยงามมีจิตใจดี โอบอ้อมอารีกับทุกคน ที่ทำอะไรให้จะไม่ลืม เอื้อเฟื้อกับทุกคน ไม่มีข้อแม้ ทำด้วยใจให้เกียรติ ไม่นินทาคน แม้ไม่เห็นด้วยก็หาทางออกที่นุ่มนวล เข้าใจธรรมชาติ อย่างครอบครัวเรา ท่านก็จะจำสามี ลูก มีอะไรก็จะช่วยฝากถึงตลอด และชวนให้ไปร่วมกิจกรรมทั้งงานส่วนตัวงานที่บ้าน ทำบุญ...” (G3P3F4)

“การทำงาน ท่านทำด้วยความมุ่งมั่นมีการพัฒนาเติบโตมาจากงานเล็ก ๆ ทีละขั้นทีละตอน step by step เป็นที่ยอมรับของน้อง ๆ อยู่ที่ไหนเป็นที่รักของทุกคน พี่อัสรู้จักหยิบส่วนที่ดีของตนเองและคนอื่นมาใช้ เป็นคนวางแผนได้อย่างเหมาะสม ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ พี่อัสเปรียบเหมือน “อิฐมอญไม่ใช่อิฐบล็อก”

ไม่ยึดติดตามกฎระเบียบจนเกินไป หาทางออกเหมือน
มิสฟลอเรนไนติงเกล รักษาความสะอาดของสภาพ
สิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ผู้ป่วยในเวิร์ด ถือว่าเป็นส่วนสำคัญ
ต่อการรักษาพยาบาลผู้ป่วยด้วย” (G3P3F2)

พ.ศ. 2509 – 2512 คุณหญิงลาออกจากราชการ เพื่อติดตามคุณหมอบไป
ศึกษาดูงานที่ประเทศสหรัฐอเมริกา คุณหญิงได้ทำงานที่ห้องผ่าตัดของ
โรงพยาบาลได้รับความเชื่อถือในความรู้ความสามารถจนได้รับการกล่าวขานเป็น
ที่รู้จัก และได้รับใบประกาศเกียรติบัตรชมเชยความสามารถในการทำงาน ระหว่าง
ทำงานท่านได้ศึกษาต่อจนจบมัธยมศึกษาตอนปลาย (หลักสูตรพยาบาลในยุคนั้น
รับผู้จบมัธยมศึกษาปีที่ 6) ที่มหาวิทยาลัยพิตส์เบิร์ก รัฐเพนซิลเวเนีย หลังกลับจาก
ต่างประเทศ คุณหญิงเข้ารับราชการใหม่ประจำที่ฝ่ายการพยาบาล แผนก
การแพทย์และพยาบาล กองวิทยาการกรมแพทย์ทหารบก เป็นงานฝ่าย
อำนวยการที่ต้องดูแลบุคลากรทางการแพทย์พยาบาลในโรงพยาบาลกองทัพบก 37
แห่งทั่วประเทศ

ในช่วง พ.ศ. 2516 – 2517 ท่านเข้าศึกษาต่อหลักสูตรอนุปริญญาพยาบาล
สาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และ พ.ศ. 2518 เรียน
วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาลสาธารณสุข) คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อนร่วมชั้นเรียนกล่าวถึงคุณหญิงว่า

“พี่อัสเป็นหัวหน้าชั้น ชอบพี่เขาตรงที่หน้าตาอึมเข้ม
แจ่มใสมีเมตตาสูง ตาหวาน มีระเบียบวินัย มีความจริงใจ
ตั้งใจทำงาน เห็นว่าเป็นความสมบูรณ์ของต้นแบบแห่ง
วิชาชีพ มีความสามารถสอนคนให้เปลี่ยนพฤติกรรม
บุคลิกภาพอ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอ อ่อนน้อมถ่อมตนอย่าง
สง่างาม ในการทำงานในชั้นเรียน งานกลุ่ม แสดงภาวะ
ผู้นำแบ่งงาน และไม่เคอะเขินเปรี้ยบน้อง ให้เกียรติทุกคน
มีสัมมาวาจา มีเมตตาสูง มีน้ำใจให้ความช่วยเหลือทุกคน
ด้วยความเต็มใจ ทุกคนในชั้นเคารพรัก เชื่อฟัง เอาใจใส่

ดูแล มีวิธีการปรามน้อง ๆ ให้เชื่อฟัง มีเหตุการณ์กรณี
เรื่องของ sheet การสอนของอาจารย์วิชาใหม่คือวิชา
พฤติกรรมศาสตร์ Behavior science น้องจะไม่ยอมจะมี
เรื่องมีราวกัน แต่พี่อัลปรามด้วยสายตาสามารถยุติเรื่อง
นี้ได้...ด้านวิชาชีพ พี่เขาเก่งในการสอนคนให้เก่ง เรื่อง
พฤติกรรมสุขภาพพี่เขาเป็น (ตัวแบบ) modelling เขาเป็น
มืออาชีพหยาบทุกวิชามานูรณาการ พี่เขามีความสามารถ
เป็นตัวอย่าง มีภูมิรู้ มีบริวารที่จะสนับสนุน มีต้นทุนทาง
สังคมและความคิด มีประสบการณ์ไปต่างประเทศ
สามารถระดมต้นทุนมาผสมผสานใช้ในชีวิตการทำงานได้
อย่างดี” (G3P2F4)

คณาจารย์ของคณะสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล ประทับใจการวางตัว
และความตั้งใจเรียน คุณหญิงมีผลการเรียนดี ทั้งด้านทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดังคำ
กล่าวของอาจารย์ที่เคยสอนคุณหญิงว่า

“คุณหญิงอัล ท่านสามารถปรับตัวเข้ากับการเรียนการ
สอนกับเพื่อนร่วมชั้นที่มาจากหลากหลายสถาบัน
(โรงเรียน/ วิทยาลัยพยาบาล) และกับครู อาจารย์ที่สอนได้
อย่างดี แม้ว่าจะมีสถานภาพทางครอบครัว เศรษฐกิจ
สังคม และวัยวุฒิสูงกว่าเพื่อน ๆ แต่คุณหญิงได้กระทำตน
เป็นพี่ใหญ่ของน้อง ๆ ในชั้นเดียวกัน และในหลักสูตรอื่น ๆ
ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ ที่ต้องเรียนร่วมกันในตอน
ออกฝึกปฏิบัติงานภาคสนามในต่างจังหวัดซึ่งทำประจำทุกปี
ท่านเป็นที่ยอมรับนับถือและชื่นชมของเพื่อนฝูงและรุ่นน้อง
รวมทั้งครู อาจารย์ในคณะจากภาควิชาอื่น ๆ อย่างดียิ่ง
เป็นโอกาสที่ท่านได้แสดงภาวะผู้นำ และบริหารจัดการ
กิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นที่ประจักษ์ คุณหญิงอัลมี

คุณลักษณะที่โดดเด่นหลาย ๆ ด้าน กล่าวคือบุคลิกภาพที่โดดเด่น รวมถึงความเด็ดขาด ความอ่อนปรน ยืดหยุ่น ประณีประนอม จึงทำให้ประสบความสำเร็จในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดี” (G3P3T3)

เมื่อศึกษาจบท่านได้กลับมาปรับปรุงมาตรฐานการพยาบาลและงานอื่น ๆ เกี่ยวกับการศึกษาพยาบาลคุณหญิงเป็นผู้บริหารระบบการศึกษาของวิชาชีพการพยาบาลในตำแหน่งของพยาบาลประจำฝ่ายการแพทย์และพยาบาลกองวิทยาการ กรมแพทย์ทหารบก ขณะนั้นมีตำแหน่งยศเป็นร้อยเอก-พันโทหญิงแห่งกองทัพบก (พ.ศ. 2512-2524) คุณหญิงไม่เคยหยุดนิ่งในการพัฒนาดตนเอง เป็นผู้ที่รักความก้าวหน้าและรักการศึกษามากที่สุด เป็นผู้ใฝ่หาความรู้ตลอดเวลา ดังนั้นใน พ.ศ. 2518-2520 จึงเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพยาบาล) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อนที่ร่วมเรียนหลักสูตรบริหารการพยาบาลเล่าว่า

“ที่เรียนด้วยกันมี 11 คน คุณหญิงเป็นผู้ใหญ่ที่สุด บุคลิกภาพที่เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้องในรุ่นจำกันได้ดี ท่านแต่งตัวสวยงาม เรียบร้อยเสมอ ตรงต่อเวลาในการเข้าเรียนและการส่งงานอาจารย์ พี่อัสมีระเบียบในการเรียน ไม่ปล่อยเวลาให้ผ่านไป อุปนิสัยของท่าน มีเมตตา รักสัตว์ รักแมว มีสัมพันธภาพที่ดี ช่วยเหลือดูแลเพื่อน จนกระทั่งกลับบ้าน” (G3P3F3-2)

ปัจจุบันหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพยาบาล) ได้ยกเลิก และยกกระดบเป็นคณะใหม่ คือ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และต่อมาคุณหญิงเป็นนายกสมาคมนิสิตเก่าคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคนแรก

พ.ศ. 2526 คุณหญิงย้ายไปรับราชการที่โรงเรียนเสนารักษ์ กรมแพทยทหารบกในตำแหน่งรักษาการผู้บังคับกองนักเรียนพยาบาล โรงเรียนเสนารักษ์ กรมแพทยทหารบก นับเป็นช่วงเวลาที่ต้องใช้พลังความสามารถในทุกด้านเพื่อบริหารและพัฒนางาน ผลงานชิ้นเอกชิ้นหนึ่ง คือการยกฐานะจากกองนักเรียนพยาบาลเป็นวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกใน พ.ศ. 2527 อีกทั้งเข้าเป็นสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัยมหิดลใน พ.ศ. 2528 นับเป็นความภูมิใจของพยาบาลกองทัพบกและสำนึกในพระคุณของคุณหญิงเสมอมา ในสถานที่ทำงาน มีผู้ให้ความเห็นว่า

“คุณสมบัติประจำตัวท่าน เป็นคนรักองค์กร รักวิชาชีพ มีเมตตา วิชาที่เรียนหล่อหลอมพวกเรา พี่อัสมีประสบการณ์จากทางทหาร ครู องค์กรต่าง ๆ สามารถผสมผสานการดำเนินงานให้สำเร็จพี่อัสมองคนแบบองค์รวมมีคุณธรรม จริยธรรม ฉันทะ วิริยะ...พี่อัส มีความคิดเห็นต่อการเป็นผู้นำ ท่านนำศาสตร์จากการเรียนมาใช้ทั้งด้านการบริหาร ความเป็นผู้นำ การให้ข้อมูลเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดักเตือนด้วยสัจมาวาจา ผู้ฟังพอใจยอมรับตาม การมอบหมายงานสั่งการชัดเจน เมื่อมีปัญหาช่วยแก้ไข เสร็จงานให้ความชื่นชมยินดี” (G4P3F2)

“...พี่อัสเป็นผู้เสียสละร่างกาย ปัญญา ทรัพย์ ให้แก่ทั้งบุคคลและองค์กร มีความจริงใจเป็นห่วงเป็นใย เอื้ออาทร การวางตนอันสมควร การอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นฐาน จุดเด่นของการเป็นผู้นำ เป็นบุคคลที่ชวนหาความรู้ตลอดเวลา เป็นที่พึ่งพาให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาให้แก่ผู้อื่นได้อย่างดี เมื่อนึกถึงพี่อัสจะรู้สึกว่พี่อัสเป็นพยาบาลที่เราภูมิใจ เป็นทหารที่มีระเบียบวินัย เป็นคนดี มีเมตตาสูง เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม” (G3P3F4)

นับจากวันนั้นถึงวันนี้ ตลอดระยะเวลาคุณหญิงได้ทุ่มเทร่างกาย พลังใจ พลังความคิด ความสามารถ อย่างเต็มที่ เพื่อให้จะให้พยาบาลทหารบกมีความก้าวหน้าในทุกด้านทัดเทียมสถาบันอื่น และด้วยบุคลิกที่โดดเด่น อัจฉริยะดี มีความอ่อนน้อมถ่อมตน แต่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ความสามารถส่วนตัว จากการเป็นพยาบาล เป็นครู เป็นทหาร ที่ได้รับการอบรมสั่งสอนจากครอบครัว ชุมนางไทยมาก่อน ท่านจึงวางตนได้งดงาม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทำให้เป็นที่ยอมรับ และเชื่อถือทั้งในวงการวิชาชีพการพยาบาล และในกลุ่มสตรีและวงสังคมทั่วไป เป็นความพิเศษประการหนึ่งที่คุณหญิงนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการขอความร่วมมือ ขอความช่วยเหลือในการพัฒนางาน พัฒนาบุคลากรของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง ไปดูงานต่างประเทศ ท่านได้สร้างคนและสร้างงานที่มีคุณประโยชน์แก่วงการพยาบาลทหารบกสืบเท่าทุกวันนี้

รูปภาพที่ 3 ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

วัยที่เพียบพร้อม ห้อมล้อมด้วยภาระและผลงาน

คุณหญิงดำรงตำแหน่งรักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในปี พ.ศ. 2524–2529 และดำรงตำแหน่งรักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยกองทัพบก ในปี พ.ศ. 2530–2535 ระหว่างนั้นได้เลื่อนขั้นเป็นพันเอก (พิเศษ) ได้มีโอกาสดำรงตำแหน่งอื่นอีกมากมาย เช่น ได้รับเลือกให้เป็นนายกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2534) อุปนายกสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพ

แห่งประเทศไทย กรรมการก่อตั้งและประธานชมรมพยาบาลสีเหล่านายกสมาคม
ภริยาแพทย์ 3 สมัย ท่านไม่ยึดติดตำแหน่ง ไม่ทำให้ผู้ทำงานด้วยความลำบากใจ
ท่านซื่อสัตย์ต่องาน ไม่นินทาใคร ท่านเล่าว่า

“...ตอนนั้นก็ยังใส่ชุดข้าราชการทหาร วัน ๆ หนึ่งมี
ภารกิจมากมายต้องไปที่นั่นที่นี่ ทำงานแข่งกับเวลา แต่
ว่าไปแล้วก็น่าภูมิใจนะคะที่ได้ยินคนรุ่นหลัง ๆ หรือลูก
ศิษย์พูดกันว่า “อาจารย์อัส” ได้พัฒนาหลายสิ่งหลาย
อย่าง เราฟังแล้วก็เกิดความภูมิใจ คำชมเหล่านี้ถือเป็น
กำลังใจที่ดีต่อการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากว่าการ
ทำงานของเรานั้นสามารถเป็นที่พึ่งแก่คนอื่นได้ มี
ความคิดอยู่ในใจเสมอว่าหากสามารถให้อะไรแก่ใครได้ก็
อยากจะให้ ชอบให้มากกว่ารับโดยยึดหลักที่ว่า “ยิ่งให้
ยิ่งมี ยิ่งตระหนี่ ยิ่งหมด”

คุณทุกซ์คุ้ยาก

คุณหญิงและคุณหมอลองใช้เวลาร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาถึงปัจจุบันเป็น
เวลา 62 ปีแล้ว คุณหญิงกล่าวถึงคุณหมอว่า เป็นคู่ชีวิตที่เป็นมิตรแท้และเป็น
กำลังใจเมื่อยามท้อใจ ในยามที่คุณหญิงเจ็บป่วยที่คิดว่าร้ายแรงที่สุดในชีวิตคือ
เมื่อทราบว่าเป็นมะเร็งที่เต้านม คุณหญิงบอกว่า

“เป็นความรู้สึกที่ยากจะบรรยาย รู้สึกสับสน คิดไม่ถึง
เกิดความรู้สึกต่อต้านหลายอย่างในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
แต่คุณหมอเป็นกำลังใจอยู่เคียงข้างตลอด ทำให้คลาย
ทุกข์ลงได้มาก”

คู่บุญบารมี

คุณหมอลิงหากล่าวถึงชีวิตคู่ที่อยู่ร่วมกันมาถึง 62 ปีแล้ว ท่านบอกว่าการที่ท่านสองคนอยู่ร่วมกันมายาวนานมีทั้งสุขและทุกข์เคล้ากันไป การเป็นคู่ชีวิตกันมายาวนานจนเรียกได้ว่าเป็นคู่บุญบารมีกันนั้น คุณหญิงบอกว่า

“เป็นศิลปะนะจะว่าง่ายมันก็ง่ายจะว่ายากมันก็ยาก ถ้าเรามีศิลปะอยู่ในตัวมันเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่จะครองคู่กันอยู่อย่างดี แต่ที่แน่ ๆ เราต้องให้เกียรติกันต้องเข้าใจกันต้องอดทนและต้องให้อภัย คนเราอยู่ด้วยกันก็เปรียบเสมือนลิ้นกับฟันคือมันต้องมีปัญหากระทบกระทั่งกันบ้าง แต่ถึงที่สุดจะต้องเข้าใจกันและให้อภัยกัน”

“...ใช้พรหมวิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ทำให้ชีวิตมีความสุข วิธีการคลายเครียดของทั้ง 2 ท่านคือการดูหนังและเล่นเกมสโตร์ในคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะคุณหญิงบอกว่าการเล่นเกมช่วยคลายเครียดดีมากช่วยให้มีสมาธิสงบอารมณ์ได้ดี” (G2P2)

ชีวิตคู่ของคุณหญิงและคุณหมอยู่ด้วยกันลักษณะเกื้อกูลกัน ดูแลห่วงใยกัน มีใจผูกพันอยู่ด้วยกันด้วยการรู้จักให้อภัยช่วยส่งเสริมหน้าที่การงานซึ่งกันและกัน คุณหมอสื่อถึงความห่วงใยตอนที่คุณหญิงหมดวาระจากประธานสภาสตรีแห่งชาติฯ คุณหมอรู้ใจคุณหญิงว่าคุณหญิงอยู่เฉย ๆ โดยไม่ทำงานไม่ได้

“กลัวคุณหญิงเบื่อจึงตั้งสมาคมแม่ดีเด่นแห่งชาติขึ้นโดยคุณหญิงเป็นประธานและสมาคมเริ่มแตกหน่อออกดอกออกผลมีสาขาทุกจังหวัด ทั้งนี้เพื่อให้คุณหญิงมีงานทำ ถ้าไม่มีงานทำไม่ได้ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นเดียวเฉา...เราสองคนมีอุดมการณ์เหมือนกัน คิดแต่ว่าจะทำอะไรให้ประเทศได้บ้าง อยากทำงานให้มีประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้” (G2P1)

การให้เกียรติกันเป็นสิ่งที่ทั้งคุณหมอและคุณหญิงถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ไปงานใด ๆ ด้วยกันคุณหมอจะให้เกียรติคุณหญิงเสมอให้ความชื่นชมให้ ความห่วงใย คุณหญิงเล่าว่า

“รับราชการร่วมกันตลอดและอยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กันด้วยคือสายการแพทย์และพยาบาลทหารบก โอกาส ทำงานจึงน้อยมากจึงได้ร่วมกันสร้างความเจริญก้าวหน้า ให้กับองค์กรที่ปฏิบัติงานมาตลอด”

คุณหญิงกล่าวอีกว่า

“ตลอดระยะเวลารับราชการได้ปฏิบัติงานด้วยความ หุ่นเหทั้งชีวิต หุ่นเหความสามารถ ประสบการณ์ และ สติปัญญาให้กับสายการพยาบาลทหารบก มีความ เจริญก้าวหน้าและพัฒนาองค์กรเป็นที่ยอมรับของลูกศิษย์ เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี นอกจากการ ปฏิบัติงานและความรับผิดชอบในหน้าที่การงานแล้ว คุณหญิงได้ใช้เวลาส่วนที่เหลือช่วยเหลือสังคมและ องค์กรการกุศลต่าง ๆ รวมไปถึงด้วย”

สุดท้ายก่อนเกษียณอายุราชการคุณหญิงมีตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย พยาบาลกองทัพบก โดยอยู่ในตำแหน่ง 11 ปี ส่วนคุณหมออยู่ในตำแหน่งเจ้ากรม แพทย์ทหารบกที่สูงสุดในสายการแพทย์ ส่วนคุณหญิงอยู่ในตำแหน่งที่สูงสุดสาย การพยาบาลทหารบก ทั้ง 2 ท่านเป็นคู่บุญบารมีที่คอยช่วยเหลือและส่งเสริมกัน ตลอดมา

ผลงาน: การพัฒนาวิชาชีพการพยาบาล และองค์กรต่าง ๆ ใน สังคมไทย (พ.ศ. 2527 – 2562)

ผู้ร่วมงานชายท่านหนึ่ง มีมุมมองเกี่ยวกับคุณหญิงว่า เป็นคนรอบคอบ มีความยืดหยุ่น ไม่แข็งเกินไป ตัดสินใจดีไม่ว่าจะนำเสนอเรื่องอะไร จะสามารถให้คำตอบในแต่ละเรื่องได้เป็นอย่างดี รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ไม่ฟังความข้างเดียว มีความมั่นใจในตนเองมาก ช่วยเหลือสนับสนุนวิชาชีพการพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ เช่น ระดมทุน หาเงินสร้างอาคารสภากาชาดพยาบาล ได้รับการยอมรับในสังคม มีความคิดริเริ่ม เป็นผู้มี “ภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิฐาน”

มุมมองของผู้อำนวยการโรงพยาบาลทหารแห่งหนึ่งเป็นผู้ร่วมงานสายการแพทย์ เห็นว่า

“คุณหญิงเป็นผู้นำที่โดดเด่น สง่างาม อ่อนโยน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตัดสินใจได้เฉียบขาด รวดเร็ว ถูกต้อง เช่น กรณีน้ำท่วมใหญ่ที่อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช คุณหญิงอนุญาตให้นักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งไปฝึกปฏิบัติงานอนามัยชุมชนที่นั่นขณะนั้น ถึงวันเวลาที่ต้องเดินทางกลับกรุงเทพฯ แล้ว คุณหญิงตัดสินใจรวดเร็วมาก อนุญาตให้นักเรียนพยาบาลอยู่ช่วยโรงพยาบาลค่ายวชิราวุธ ที่จังหวัดนครศรีธรรมราชจนกว่าจะมีกำลังพลมาช่วย สร้างความประทับใจให้แก่ผู้บริหารโรงพยาบาล และผู้บริหารเหล่าทัพ เป็นผู้นำที่แก้ไขสถานการณ์ให้แก่ส่วนรวมได้อย่างดีเยี่ยม เป็นการแสดงถึงการเป็นผู้นำที่เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน” (G4P3F2)

อดีตผู้บังคับบัญชาของกรมแพทย์ทหารบก ซึ่งได้ทำงานร่วมกันกล่าวว่า คุณหญิงสามารถเป็นผู้บริหารและผู้นำที่ดี สร้างประโยชน์มหาศาลให้แก่สังคมภายนอก และสามารถพัฒนาระดับวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกเป็นสถาบันสมทบกับมหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับปริญญาตรีพยาบาลศาสตร์ และผู้จบ

การศึกษาได้รับยศร้อยตรีหญิง ท่านกล่าวว่า คุณหญิงเป็นผู้มีบุญคุณกับวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกอย่างยิ่ง เป็นปูชนียบุคคลของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก สมควรที่วิทยาลัยพยาบาลจะต้องทำหอเกียรติยศหรือหอแห่งเกียรติคุณ “Hall of frame” ให้คุณหญิงเป็นแบบอย่างแก่คนรุ่นหลัง “ไม่มีใครไม่รักท่าน” อดีตผู้บังคับบัญชากล่าวในตอนสุดท้าย

การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกิจการงานของสถาบันที่คุณหญิงได้สำเร็จการศึกษามา คุณหญิงได้ตั้งทุนชื่อ พันเอกหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ (ตั้งแต่วันที่ 21 สิงหาคม 2535) เป็นกองทุนสนับสนุนกิจการหลักของวิทยาลัยพยาบาล สภาอากาศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนอุดหนุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภาอากาศไทย และในวาระที่วิทยาลัยพยาบาล สภาอากาศไทย ครบ 100 ปี คุณหญิงได้เป็นประธานคณะกรรมการในการจัดงานเฉลิมฉลอง เพื่อเฉลิมพระเกียรติและเผยแพร่พระมหากรุณาธิคุณ ขององค์ราชูปถัมภ์ สภาอากาศไทย และพระบรมวงศานุวงศ์ที่ทรงมีคุณูปการต่อวิทยาลัยพยาบาล ตลอดจนการระดมทุนเพื่อการก่อสร้างอาคารเรียนรวมและหอพักวิทยาลัยพยาบาลสภาอากาศไทย (สถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภาอากาศไทย) ซึ่งในปัจจุบัน มีชื่อว่าอาคารสิรินธรานุสรณ์ 60 พรรษา นับว่าคุณหญิงเป็นผู้ที่มีจิตใจเมตตา ช่วยเหลือผู้อื่น และเป็นผู้ที่มีความกตัญญูต่อสถาบันการศึกษาที่ท่านได้เรียนมาอีกด้วย

ขณะเดียวกันมีผู้ใกล้ชิดหลายท่านได้มีข้อสังเกตถึงความสำเร็จของท่านว่า มาจากศักยภาพของท่านเอง ผู้คนรอบข้าง และเครือข่ายซึ่งเป็นบุญกุศลหนุนนำท่านอย่างต่อเนื่อง คุณหญิงทำงานด้านสังคมมาก่อนเกษียณอายุราชการหลายปี เริ่มตั้งแต่รับงานนายกสมาคมภริยาแพทย์ (3 สมัย) เลขาธิการสภาสตรีแห่งชาติ ประธานสภาสตรีแห่งชาติ (2 สมัย) พ.ศ. 2537-2543 นายกสมาคมนิสิตเก่าพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นายกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย สมาชิกรุชมิสสา (พ.ศ. 2539 - 2543) นอกจากนี้แล้วยังเป็นประธานมูลนิธิอีกหลายแห่งรวมทั้งเป็นที่ปรึกษาอีกหลายองค์กรทางสังคมและทางวิชาชีพ

รูปภาพที่ 4 งาน 58 ปี สภาสตรีแห่งชาติ พิศุจน์สถานภาพสตรีไทย
ก้าวทันโลก

ผลงาน:ชีวิตกับงานสังคมสงเคราะห์

คุณหญิงมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะช่วยเหลือคนยากไร้และผู้ตกทุกข์ได้ยาก ไม่ว่าคนนั้นจะเป็นใครมาจากไหน เสมือนแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้คุณหญิงมีพลังร่างกายที่จะยืนหยัดในการทำงานด้านการกุศลต่อไปอย่างไม่มีวันเหน็ดเหนื่อยง่าย ๆ โดยที่ไม่หวังรายได้หรือผลตอบแทนใด

คุณหญิงเป็นกรรมการอำนวยการสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สลับกันไป 20 กว่าปี โดยในช่วงเวลาดังกล่าวได้รับโอกาสเป็นประธานสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ 2 สมัยรวม 6 ปี ก่อนที่จะเข้าไปทำงานในสภาสังคมสงเคราะห์ฯ ในตำแหน่งรองประธานสภาสังคมสงเคราะห์ฯ และประธานสภาสังคมสงเคราะห์ฯ จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาสังคมสงเคราะห์ฯ ทั้ง 900 กว่าสมาคมทั่วประเทศ เหตุผลหนึ่งที่ทำให้สมาชิกสภาสังคมสงเคราะห์ฯ เลือกคุณหญิงทำหน้าที่ประธานสภาสังคมสงเคราะห์ฯ มาจากการที่ท่านมีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำองค์กรหลายแห่ง ไม่ว่าจะเป็นองค์การวิชาชีพอย่างสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย สมาคมนิสิตเก่าพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอีกหลาย ๆ สมาคม ทำให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางทั้งในวงการ

ราชการ รัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ขณะเดียวกันคุณหญิงยังสามารถทำงาน
ประสานร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ คุณหญิงยังเป็นประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์
และหารายได้โครงการช่วยเหลือลดการติดเอดส์จากแม่สู่ลูกศูนย์วิจัยโรคเอดส์
สภากาชาดไทย ในพระอุปถัมภ์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่น
สุทธนารีนาถ ประธานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิภาพสตรีและเด็กสภาสังคม
สงเคราะห์ฯ ประธานมูลนิธิเพื่อความก้าวหน้าของสตรีแห่งประเทศไทย สภาสตรี
แห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ รวมทั้งล่าสุดได้รับเลือกให้เป็นประธานสภาสังคม
สงเคราะห์ฯ 2 สมัย ในปี พ.ศ. 2554-2560 ท่านกล่าวว่า

“การทำงานสังคมสงเคราะห์ ถ้าเราทำอย่างไม่จริงจัง ก็
เสียเวลาเปล่า ไม่มีใครได้อะไรหรือถ้าทำแบบตระหนี่ ก็
ยิ่งหมด คือเราจะเห็นภาพบุคคลผืนนี้กำลังตามข่าวหน้า
หนังสือพิมพ์มากแต่ความจริงแล้ว เรายังขาดบุคลากรที่
จะเข้ามาช่วยกันทำงานอีกมากทีเดียว”

ผลงาน: การพัฒนาศักยภาพของสตรีในระดับพื้นบ้าน

คุณหญิงมีความสุขในการทำงาน ด้วยการออกไปคลุกคลีกับปัญหาด้วย
ตนเอง ได้มองเห็นความได้เปรียบเสียเปรียบของผู้หญิงและผู้ชายในครอบครัว ใน
หลาย ๆ พื้นที่ผู้ชายที่เป็นหัวหน้าครอบครัว ผลักดันให้ผู้หญิงที่เป็นภรรยาทำงาน
และรับภาระเลี้ยงลูกไปพร้อม ๆ กัน หรือบางรายพอหารายได้เข้าบ้าน พอมีกินมี
ใช้ไปได้ในช่วงระยะหนึ่งก็หยุด ไม่ทำต่อ จนกว่าเงินหมดจึงหางานใหม่ นี่คือปัญหา
ความไม่ยั่งยืนของคน ที่คุณหญิงเกิดความท้อแท้หมดกำลังใจในการทำงาน

ขณะที่คุณหญิงทำงานที่สภาสตรีแห่งชาติฯ คุณหญิงพยายามหาทุนโดย
ติดต่อกับเวิลด์ แบงก์ (World Bank) ซึ่งเป็นสถาบันการเงินระหว่างประเทศที่ให้
สินเชื่อและเงินช่วยเหลือแก่รัฐบาลของประเทศที่ยากจน เพื่อให้ทุนแก่ชุมชน ๆ ละ
สามหมื่นบาทบ้างห้าหมื่นบาทบ้างเป็นการสร้างโอกาสให้คนมีงานทำมีอาชีพมี

รายได้ คุณหญิงช่วยเหลือแม้กระทั่งสร้างอาชีพให้บรรดาแม่บ้าน หาดตลาด จำหน่ายสินค้าให้ เช่น การเลี้ยงปลาในกระชัง เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ สานแข่ง สานตระกร้า คุณหญิงได้ลงพื้นที่ไปทั่วประเทศและให้กำลังใจชาวบ้านผู้หญิงว่า” ทำไปเถอะถึงรายได้จะน้อย แต่เราก็หามาด้วยน้ำพักน้ำแรงของเราเอง ไม่ต้องไปพึ่งพาใครแล้วเราก็จะมีกินมีใช้” อีกทั้งได้เสนอว่า

“ดิฉันเชื่อว่าการทำงานลักษณะนี้ต้องมีใจรักมาก่อน พร้อมที่จะเสียสละความสุขส่วนตัวได้ เมื่อเราเห็นปัญหา และเข้าใจปัญหา โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดกับสตรีและเด็ก ในสังคมไทย ถ้าได้รับการเยียวยาแก้ไข ก็จะเป็นการช่วยลดภาระให้แก่สังคมด้วย และหากพวกเราที่มีจิตใจอาสา มาช่วยกันทำงาน มีความรู้สึกลอยากที่จะให้มากกว่า ลอยากที่จะรับ ก็ย่อมจะทำให้เกิดความสุขใจ นี่ต้องเป็นนิสัยที่ติดตัวมาของแต่ละคน และถ้าเราให้เป็น หมายถึงให้ชีวิต ให้อาชีพ ให้การศึกษา นี่แหละสำคัญที่สุด อย่างถ้าเราให้เขาสัก 1,000 บาท แป๊บเดียวก็หมดแล้ว แต่ถ้าเราหยิบยื่นโอกาสให้เขาได้เรียนหนังสือ ให้มีอาชีพเลี้ยงตนที่ยั่งยืนประทับใจกันจนทุกวันนี้ ได้แก่ กลุ่มทอผ้าโดยเฉพาะผู้ทอผ้าแพรวาได้ช่วยเขาจัดงานจนเป็นที่รู้จัก มีชื่อเสียงจนทุกวันนี้”

ผลงาน:ความมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ด้วยชีวิตที่ผกผันในวัยเด็กต่อวัยรุ่นทำให้คุณหญิงเข้าใจปัญหา ความต้องการของเด็ก วัยรุ่น และครอบครัว ประกอบกับการเรียนในคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ต้องไปฝึกงานพัฒนาชนบทแบบเบ็ดเสร็จในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล ต้องไปอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ใช้ชีวิตกับชาวบ้านที่ลำบากยากจนเป็นแรมเดือน คุณหญิงเล่าว่า

“เงินไม่มีเรายังช่วยกันหาได้ แต่ถ้าคนยังไม่พร้อมที่จะเข้ามาช่วยกันทำงาน คนยังขาดจิตอาสาหรือคนที่มีปัญหาเอง ยังไม่พร้อมที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน ก็อาจไม่ก้าวไปข้างหน้าอย่างที่ตั้งเป้าหมายไว้ แต่ก็ต้องทำต่อไป ไม่อย่างนั้นหลายสิ่งหลายอย่างในสังคมจะแย่ยิ่งกว่านี้ ขนาดว่าเราช่วยกันรณรงค์เรื่องการยุติกระทำความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก แต่เรื่องแบบนี้ปัญหานี้ก็ยังเกิดขึ้น... ถ้าพูดกันจริง ๆ ปัญหาจากคนนี่เองทำให้บางครั้งรู้สึกท้อแท้เล็ก ๆ จากการทำงาน”

ผลงานที่ประทับใจในการยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และสตรี หรือผู้ด้อยโอกาส กลุ่มต่าง ๆ ในสังคมที่ท่านประทับใจมาก เช่น การผลักดันลูกทุ่งพื้นบ้าน (พุ่มพวง ดวงจันทร์) สู่งานระดับโรงแรมหรูของประเทศ ในโรงแรมดุสิตธานี เป็นการยกระดับวงดนตรีลูกทุ่ง นักร้องลูกทุ่งให้สังคมเปลี่ยนมุมมองเพิ่มคุณค่าทั้งคนและผลงาน

คุณหญิงจัดทำโครงการเพื่อให้เยาวสตรีรู้จักและมีความสามารถป้องกันดูแลตนเองในเบื้องต้น จัดตั้งคณะทำงานช่วยจัดโครงการอบรมและพิมพ์หนังสือ “ผู้หญิงกับความรุนแรง” “แต่งไม่งามด้วยหนามคม” เพื่อเผยแพร่ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสตรีและสถานศึกษาที่มีเยาวสตรี ให้ได้รับข้อมูลและแนวทางปฏิบัติสำหรับสตรีและเด็กในการป้องกัน แก้ไข จัดสัมนารณรงค์ยุติความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก ตลอดจนช่วยเหลือสตรีและเด็กที่ถูกระทำทารุณกรรม

เมื่อครั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในช่วงปี พ.ศ. 2539-2543 สมาชิกวุฒิสภาหนุ่มท่านหนึ่งที่เคยทำงานร่วมกันกับคุณหญิงในคณะกรรมการสิทธิ เยาวชน และผู้สูงอายุ ยังจำได้ถึงบุคลิก ความสามารถ และคุณลักษณะเฉพาะด้านของคุณหญิง กล่าวถึงคุณหญิงว่า

“ท่านมีบุคลิกภาพ “เป็นแม่” พร้อมรับฟัง เข้าอกเข้าใจ
อ่อนโยน เข้ากับคนอื่นได้ทุกคน ไม่ถือตัว หัวใจมีแต่ให้
อย่างไม่มีที่สิ้นสุด รอบคอบ ระมัดระวัง ให้อภัย ให้
โอกาส ให้คำชมเชย ให้ความคิด ให้เขายืนด้วยขาตนเองได้
สอนวิธีดักจับปลาแทนเอาปลาไปให้ ตัวอย่างการให้
กองทุนอาชีพชนบท ทำให้เขามีอาชีพ” (G5P2O2)

“...ครั้งหนึ่งในที่ประชุมรัฐสภา สมาชิกวุฒิสภาท่านหนึ่ง
เสนอเรื่องหนึ่งในที่ประชุม ท่านแสดงความชื่นชม โดยหัน
มายิ้ม พยักหน้าเล็กน้อย เป็นการให้กำลังใจโดยไม่ต้อง
ใช้คำพูด สร้างความภาคภูมิใจ เป็นกำลังใจแก่ผู้ได้รับ”
(G5P2O2)

ท่านวุฒิสมาชิกท่านเดิมเล่าว่า คุณหญิงมองภาพสังคมโดยรวม สนับสนุน
ความเท่าเทียมระหว่างชายหญิง มักจะให้ข้อเสนอแนะในรัฐสภาเสมอ ๆ ว่า

“ในการลงโทษผู้ต้องหา นั้น ไม่ควรเน้นกฎหมายที่จะ
มุ่งเน้นเอาผิดกับผู้ต้องหาอย่างเดียว ควรให้โอกาสเขา
ด้วย ส่งเสริมให้เขาได้ทำความดี” (G5P2O2)

การเป็นสมาชิกวุฒิสภาและตำแหน่งสำคัญอื่น ๆ อีกมากมายในสังคม
ท่านจึงมีโอกาสสร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม อาทิเช่น การบำบัดฟื้นฟูและ
ส่งเสริมสวัสดิภาพสตรีที่ถูกกระทำรุนแรง การรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็กและ
สตรีที่ถูกกระทำ ความรุนแรงด้วยการจัดงานลีลาศการกุศล รณรงค์หาทุนสร้าง
บ้านพักใจเพื่อสตรีที่จังหวัดชุมพรและจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเป็นที่พักพิง
ชั่วคราวสำหรับสตรีและเด็กที่ถูกกระทำทารุณกรรม คุณหญิงเล่าถึงปรัชญา
เหนียวนาจิตจะ ว่า

“ที่อยู่ ๆ กันทุกวันนี้ แล้วถ้าเราไม่ทำอะไรเลยสังคมจะเป็นอย่างไรต่อไป เพื่ออนาคตของประเทศชาติจะเป็นอย่างไรและไม่ว่าต้องเผชิญกับอุปสรรคใด ๆ ก็ตามเราต้องช่วยกัน”

“...ดิฉันผนวกเข้ากับตัวเองเลยว่าอะไรที่เป็นความสุขโดยพบว่าถ้าเราช่วยใครก็ได้ ให้เขาได้แล้วเขามีความสุขบางคนที่เราช่วยเหลือเขาก็ถึงกับร้องไห้ บางคนก็ยิ้มให้เรามีความสุขเป็นคุณค่าทางจิตใจที่เราได้รับทำให้เกิดความรู้สึกว่าตัวเรานั้นมีคุณค่าขึ้น”

ผลงาน : พันธกิจในฐานะผู้นำสตรีของผู้นำองค์กรต่าง ๆ ระดับชาติ
เพื่อนร่วมงานที่เป็นวิชาชีพเดียวกัน กล่าวถึงคุณหญิงอย่างชื่นชม ยกย่องว่า

“คุณหญิงเป็นประธานสภาสตรีแห่งชาติฯ คนแรกที่เป็นพยาบาล เป็นคนมีจิตใจงดงาม ชอบช่วยเหลือคนทุกคน ที่ไปขอความช่วยเหลือ ไม่แบ่งชนชั้นวรรณะ มีความตั้งใจจริง พุดอะไรก็ทำอย่างนั้น ท่านเป็นพี่ที่ประเสริฐ เป็นผู้นำที่เราภาคภูมิใจ เป็นผู้นำที่พร้อมเป็นผู้ตามคือรับฟังผู้อื่น” (G3P3F4)

“.... คำที่คุณหญิงใช้รวมพลังเพื่อพัฒนาสตรีชนบทคือ “ถ้าเราพัฒนาสตรี 1 คน เท่ากับได้พัฒนาครอบครัวเพื่อไปพัฒนาชุมชน” (G3P3F4)

ผลงาน : ความศรัทธา เทอดทูนสถาบันกษัตริย์ของประเทศ
สืบสานโครงการในพระราชดำริฯ

คุณูปการที่คุณหญิงทำให้องค์กรต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นที่ประจักษ์ในสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ได้รับการชื่นชมเสมอมา

โครงการนำพระทัยพระราชทานเคลื่อนที่เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

จากดอกมะลิขาวถึง “ข้าวคนยาก” และโครงการนำพระทัยพระราชทานฯ

คุณหญิงได้เล่าถึง “ดอกมะลิวันแม่” ว่า การผลิตและจัดจำหน่าย “ดอกมะลิ” เนื่องในโอกาส “วันแม่แห่งชาติ” เป็นกิจกรรมที่สภาสังคมสงเคราะห์ฯ ทำต่อเนื่องกันมาทุกปีนับถึงปัจจุบันเป็นปีที่ 45 แล้ว เพื่อนำเงินรายได้จากการจำหน่ายดอกมะลิทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง แล้วพระองค์ท่านก็พระราชทานเงินที่ทูลเกล้าฯ ถวายกลับมาทุกปี มีพระราชดำรัสว่าให้นำไปช่วยเหลือผู้ยากไร้และเด็กยากจน ด้วยเงินที่พระราชทานคืนกลับมาตั้งเป็น “กองทุน” ต่าง ๆ ตามพระราชประสงค์ เช่น กองทุนการศึกษาพระราชทาน โดยพระราชทานแก่เด็กยากจนเป็นประจำทุกปี กองทุนช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยที่ยากไร้ กองทุนช่วยเหลือผู้พิการ ฯลฯ จนในปี พ.ศ. 2541 ที่เกิดวิกฤตต้มยำกุ้ง ก็มีพระราชเสาวนีย์ให้นำมาจัดตั้งเป็น “กองทุนอาหารกลางวัน” (ซึ่งต่อมาใช้ชื่อว่าโครงการนำพระทัยพระราชทาน) เลี้ยงอาหารคนที่ตกทุกข์ได้ยาก ไม่มีงานทำ ต่อมาสภาวะเศรษฐกิจไทยดีขึ้น แต่ “โรงงาน” ในโครงการนำพระทัยพระราชทานก็ยังดำเนินการต่อมา เนื่องจากยังมีคนจรจัดไร้บ้าน ที่อาศัยริมฟุตบาท สะพานลอย พื้นที่แถวริมคลองหลอด มารับอาหาร “มือพระราชทาน” อยู่เป็นประจำ (วันละ 200 คนโดยประมาณ) คุณหญิงเล่าว่า

“เราก็พยายามกันทุกวิถีทางนะค่ะ ที่จะทำให้คนเหล่านี้ช่วยเหลือตัวเองได้ หน่วยงานต่าง ๆ ก็เข้ามาช่วย ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงแรงงาน สถาบันฝึกอบรบอาชีพต่าง ๆ แต่ข้อเสียอย่างหนึ่งก็คือ เขาจะเลยเรื่องการศึกษาก่อน แล้วก็รักอิสระ ให้ไปอยู่ตามสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ เขาก็ไม่ไป... แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงก็ทรงไม่ทอดทิ้งใคร ยังทรงดูแลช่วยเหลือ ขณะเดียวกันก็ยังมีหน่วยงานต่างๆมาอบรมอาชีพ ให้กับคนที่มีความสามารถประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้เป็นระยะ ๆ”

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชดำรัสถึง “โครงการนำพระทัยพระราชทาน” ตามพระราชเสาวนีย์ว่า

“อาหารมื้อกลางวันถือเป็นมื้อสำคัญที่คนเราต้องใช้พลังงานกันมากหากทุกคนมีความอิ่มไม่ต้องหิวโหยอาหาร ก็จะมีกำลังใจสู้ชีวิต เป็นการช่วยลดปัญหาสังคมและปัญหาอาชญากรรมไปได้ทางหนึ่ง”

“โครงการนำพระทัยพระราชทาน” นับเป็นโครงการพิเศษที่ทางสภาสังคมสงเคราะห์ฯ ได้ดำเนินการเป็นประจำทุกวัน ช่วยเหลือผู้ยากไร้ให้ได้มีอาหารรับประทานอิ่มสักครั้งหนึ่งมื้อก็ยังดี เพื่อจะได้เป็นแรงผลักดันในการต่อสู้กับชีวิตหาเลี้ยงปากท้องให้กับตัวเองต่อ คุณหญิงได้ทုံมเท็จใจ เพื่อสนองพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านเสมอมา คุณหญิงกล่าวต่ออีกว่า

“... เพราะนี่อาจเป็น 1 มื้อของพวกเขาก็จริง ๆ ก็ได้ ทุกวันอาหารที่นำมาเลี้ยงผู้ยากไร้เหล่านี้หมดเกลี้ยงทุกวัน ซึ่งเราเองก็รู้สึกดีใจที่เห็นพวกเขาได้กินอิ่ม และหากนับเวลาแล้วโครงการพิเศษนี้ดำเนินการมาจนถึงวันนี้เป็นเวลา 21 ปีแล้ว สามารถช่วยเหลือคนได้เป็นจำนวนมากทีเดียว”

นอกจาก “คนยากไร้” และ “คนจรจัด” ที่ถือเป็น “ขาประจำ” โรงทานแห่งนี้ยังเป็น “ฝากท้อง” สำหรับคนหาเช้ากินค่ำ อย่างคนขับรถแท็กซี่ที่บางวันหาผู้โดยสารไม่ได้ หรือบรรดาญาติผู้ป่วยยากไร้ ที่เดินทางมาฝากผู้ป่วยตามโรงพยาบาลรัฐต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงสภาสังคมสงเคราะห์ฯ

“ถึงแม้เราจะเลี้ยงอาหารตอนกลางวันแต่เขาจะมากินตั้งแต่เช้าค่ะ” เขามาเข้าห้องน้ำซึ่งมีไว้ให้ แล้วพอถึงเวลารับประทาน เขาก็จะรับประทานกันคนละ 3 ชามเป็นอย่างน้อย แล้วก็รับประทานกันอย่างรวดเร็วให้อิ่ม และอยู่ท้องได้จนถึงวันพรุ่งนี้ แล้วก็เริ่มมาใหม่ในตอนเช้าอีกครั้ง แล้วอาหารที่จัดเลี้ยงก็เป็นอาหารที่พูดได้ว่ามีคุณภาพทีเดียว เพราะมีนักโภชนาการคอยดูแล เมนูอาหารก็เปลี่ยนแปลงตลอดแล้วรายงานให้ทรงทราบทุกครั้งนะคะว่า ในสัปดาห์นี้มีเมนูอะไรบ้าง พระองค์ท่านทรงทอดพระเนตรเมนูอาหารที่เราถวายเข้าไปบางครั้งมีเมนูซ้ำกันบ้างก็มีพระราชดำรัสให้เปลี่ยนเมนูอาหาร แม้ครัวของเราก็เก่งค่ะช่างเลือกอาหารที่มี

คุณค่า เป็นอาหารตามฤดูกาล แล้วก็ประหยัด เพราะเราจะระลึกอยู่เสมอว่าไม่ควรนำเงินพระราชทานไปใช้ฟุ่มเฟือย...นอกจากนี้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงยังทรงโปรดฯ ให้สำนักพระราชวัง ส่งทหารจากกรมทหารราบที่ 21 รักษาพระองค์ มาช่วยประกอบอาหารวันละ 2 คนตั้งแต่แรกเริ่มมีโครงการจนถึงทุกวันนี้ โดยพระราชทานเบี้ยเลี้ยงให้กับทหารเหล่านี้เอง พระองค์ท่านมีพระราชดำรัสว่า จะได้ไม่ต้องรบกวนสภาพสังคม สงเคราะห์ และพระราชวงศ์แต่ละพระองค์ก็พระราชทานเงิน หรือพระราชทาน สิ่งของที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวายมาร่วมสมทบด้วยบ่อย ๆ รวมถึงยังมีกลุ่มองค์กร สถาบันต่าง ๆ และมีผู้มีจิตกุศลที่ช่วยให้โรงพยาบาลแห่งนี้เป็นที่พึ่งของคนยากดั่งที่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงทรงตั้ง พระทัย”(G5P202)

รูปภาพที่ 5 โครงการน้ำพระทัยพระราชทานเคลื่อนที่ เจริญพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

ผลงาน: ความภาคภูมิใจ ทีมทำงานเพื่อความสุขของผู้อื่น
ผู้ทำงานใกล้ชิดกับคุณหญิงมานานท่านหนึ่งกล่าวว่า

“ไม่มีความรู้สึกแม้แต่นาทีเดียวว่า พ้อสทำเพื่อตนเอง
หลาย ๆ คนพูดตรงกันว่าท่านมีความสามารถในการ
ทำงาน มีวิธีการให้กำลังใจ และส่งกำลังใจให้ทุกเรื่อง
ทุกราว โดยใช้สายตา คำพูด หรือการสัมผัส อย่างถูก
กาลเวลา” (G5P101)

ลูกน้องและผู้ร่วมงานกับคุณหญิงที่สภาสังคมสงเคราะห์ฯ เล่าว่า

“คุณหญิงทำงานทุ่มเทมากจริง ๆ ริเริ่มจัดงานวันแม่เป็น
องค์กรแรก บริหารจัดการงานและเงินองค์กรให้ดำเนิน
ไปได้ด้วยดี” (G5P202)

อดีตเลขาธิการสภาสตรีแห่งชาติฯ สมัยที่คุณหญิงเป็นประธานสภาสตรี
แห่งชาติฯ สะท้อนมุมมองของท่านที่ทำงานกับคุณหญิงว่า

“คุณหญิงเป็นมนุษยสัมพันธ์ดีจริง ไม่โกรธใครจริงจัง มี
บุคลิกภาพที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง ไหวพริบดีมากใน
การแก้ปัญหา ตัดสินใจแล้วต้องทำตามที่ได้ตัดสินใจจน
สำเร็จ ท่านเริ่มจากผู้หญิงธรรมดา ขึ้นมาทำประโยชน์ให้
สังคมระดับชาตินี้ ถือว่าเป็นความสามารถและต้อง
เสียสละอย่างมาก” (G5P101)

ผู้ร่วมงานระดับบริหารงานท่านหนึ่ง เล่าว่า

“คุณหญิงทำงานเต็มที่มาก มีความรับผิดชอบสูง ให้
เกียรติผู้อื่น ให้กำลังใจชมเชยในที่สาธารณะ ให้เขาได้หน้า
มีความเมตตา ใจดี ชอบช่วยเหลือคน จิตใจดี เป็นคนทำ
ทุกอย่างโปร่งใส เหมือนแม่ปกครองลูก” (G5P102)

ความรู้สึกที่ทำให้ตัวของท่านเองมีความภาคภูมิใจ ชื่นใจ และมีความสุข
มากเมื่อพบคนที่เคยได้รับการช่วยเหลือจากทางหน่วยงานหรือองค์กรที่ท่านคอย
ดูแลมาก่อน สามารถตั้งตัวเป็นหลักเป็นฐานและมีชีวิตที่ดีขึ้น คุณหญิงเล่าว่า

“พูดถึงความชื่นใจแล้ว จริง ๆ เมื่อไม่นานมานี้ดิฉันเองได้
มีโอกาสไปเดินซื้อของที่ตลาดบองมาเช่ ได้ไปเจอร้าน
รองเท้าร้านหนึ่งชื่อว่าร้านโบลิตี้เลทเทอร์ จำได้ว่าในอดีต

ร้านนี้เคยเป็นเพียงร้านเล็ก ๆ เท่านั้น ที่สำคัญเคยได้รับความช่วยเหลือด้านเงินทุนจากสภาสตรีแห่งชาติ เมื่อครั้งที่ดิฉันเองยังเป็นประธานสภาอยู่ แต่พอมาเห็นในวันนี้ร้านเขาได้ขยายเป็นร้านใหญ่โตและยังเป็นร้านที่มีการส่งออกสินค้าเครื่องหนังที่เป็นฝีมือคนไทยไปยังต่างประเทศแล้ว

...เจ้าของร้านเห็นเราเขาก็รีบเดินเข้ามาทักทายและขอบคุณเรายกใหญ่ที่ได้ให้ความช่วยเหลือจนสามารถตั้งตัวได้เป็นผลสำเร็จทำให้เรามีความรู้สึกภาคภูมิใจ เป็นอีกหนึ่งแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ตัวของดิฉันเองอยากทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ต่อไปนาน ๆ เท่าที่จะทำได้”

คุณหญิงกล่าวว่า

“งานสังคมสงเคราะห์นั้นใช้ว่าจะเป็นเรื่องที่ทำคนเดียวได้สำเร็จในระยะเวลาอันรวดเร็ว แต่ต้องอาศัยความร่วมมือของหลาย ๆ ฝ่าย มีจิตอาสาเป็นเครือข่ายจำนวนมากในการเข้ามาร่วมด้วยช่วยกันให้ความช่วยเหลือและมีความคิดอยู่ในใจว่า หากตัวของเราเองยอมทำงานหรือลำบากสักหนึ่งคน หรือยอมเจ็บสักหนึ่งคน ก็จะสามารถช่วยเหลือคนอื่นได้อีกเป็นร้อยเป็นพันคน มีค่ามากกว่าที่เราจะไปนั่งมีความสุขกับครอบครัวของเราเพียงอย่างเดียว เป็นหน้าที่ ๆ ดูแลช่วยเหลือผู้ที่ขาดโอกาส โดยเฉพาะเด็ก ๆ และคนพิการ คิดไว้ตั้งแต่แรก และก็ได้ทำมาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้งจนถึงทุกวันนี้”

รูปภาพที่ 6 งานมอบทุนการศึกษาช่วยเหลือเด็กยากจนปี พ.ศ. 2561

ผลงาน: ผู้นำบุญและศรัทธาในการทำบุญตามวิถีชาวพุทธ

คุณหญิงเป็นผู้ที่ชอบทำบุญกับพระ ทำทานกับคนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในฐานะส่วนตัวและในฐานะผู้แทนองค์กร เป็นผู้แทนทอดกฐินพระราชทานทุกปี บรรพชาสามเณรจำนวนมากเป็นแบบอย่างของการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ใช้คุณธรรมพุทธธรรมนำชีวิตจนประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง เป็นบุคคลที่มีความเมตตา กรุณา คิดทำประโยชน์ให้ผู้อื่นตลอดเวลา ไม่หวังผลตอบแทน ดังที่คุณหญิงมักกล่าวว่า คุณหญิงไม่ต้องการอะไรในชีวิตแล้ว ถ้ายังแข็งแรงก็จะทำประโยชน์ตลอดไป คุณหญิงถึงพร้อมด้วยศีล 5 ชื่อสัตย์ สุจริต มีสัจจะ จริงใจต่อผู้อื่น มีชีวิตการครองเรือนที่เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้อย่างงดงาม ไม่ประมาทในชีวิต คุณหญิงใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตในการทำงาน คืออิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) กับผู้น้อยหรือด้อยโอกาสกว่าใช้ พรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) และกับผู้ร่วมงานใช้สังคหวัตถุ 4 (ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตา) คุณสมบัติต่าง ๆ ดังกล่าวที่นำมาใช้ในการดำเนินชีวิตส่วนตัว ครอบครัวและการทำงาน ทำให้คุณหญิงเป็นบุคคลต้นแบบ เป็นที่ชื่นชม นับถือ รักใคร่ของผู้ใกล้ชิด และบุคคลที่เกี่ยวข้อง รองเจ้าอาวาสวัดบึงนาราง (วัดคุณพุ่ม) จังหวัดพิจิตร ได้กล่าวถึงคุณหญิงว่า

“ได้ยินชื่อเสียงมานาน ภาพเกี่ยวกับคุณหญิง คือ ภาพผู้นำ ปัตตานโมทามัย คุณหญิงมาทำบุญตั้งแต่วัดยังเป็นชื่อเดิม คุณหญิงเข้ามาช่วยเหลืออุปถัมภ์ตลอด ได้ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและร่วมสร้างศาลาการเปรียญ อุโบสถ สามารถให้ชาวบ้านมาใช้งาน ชุมชนใช้วัดเป็นศูนย์กลาง เป็นที่พึ่งของชุมชน อุบาสกอุบาสิกาและผู้มีจิตศรัทธาในพระพุทธศาสนา เป็นคุณค่าของพระพุทธศาสนา เพราะชาวบ้านใช้ประโยชน์จากสถานที่ต่าง ๆ ทำให้เขามีอาชีพ มีรายได้ การที่ชุมชนมาใช้สถานที่วัดนั้น ทำให้เกิดความรักใคร่ สมัครสมานกลมเกลียว สร้างผลดีตามมาให้มีการเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ โดยมีได้มีไว้แค่ทำบุญ ใช้สถานที่จัดค่าย อบรมเด็ก ศูนย์การเรียนรู้เพาะพันธุ์สัตว์ ฅาปนกิจโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย” (G5P301)

“...คุณหญิงเป็นต้นแบบ เป็นตัวอย่างที่ดี เป็นผู้นำในการอุปฐากวัด และค้ำจุนพระพุทธศาสนา ช่วยทำนุบำรุงให้เข้มแข็งมากขึ้น ไม่ได้คาดหวังสิ่งตอบแทน ทำทานกับคนทำบุญกับพระ เป็นอันสงฆ์ที่เกิดขึ้นแก่คุณหญิง ท่านศรัทธาระลึกถึงพระรัตนตรัย เสียสละ กำลังกาย กำลังทรัพย์ พลังศรัทธาก็ไม่ลดลงเลยเป็นผู้ที่มีใจมั่นคงในพระพุทธศาสนา การทำบุญ การใกล้ชิดพระพุทธศาสนา ทำให้มีสติมากขึ้น มีสติสัมปชัญญะ ระลึกได้ รู้ตัวเสมอ และขันติ คุณหญิงไม่ประมาทในชีวิต ศิลปะและธรรมร่วมกันอยู่ในตัวท่าน” (G5P301)

รูปภาพที่ 7 งานถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน

ความศรัทธาในศาสนาของคุณหญิงที่มีจิตศรัทธา พระธรรมนำสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันเห็นได้จาก/บทกวีที่คุณหญิงชื่นชอบเป็นพิเศษ

“นกน้อยสีเหลืองนารัก สงสัยใจนัก เจ้าคำนึงถึงสิ่งใด
ธัมมามีจริงยิ่งใหญ่ ใจครองอยู่ไซ้ไร จิตคิดตลอดเวลา
ไม่อาจบังคับบัญชา ให้เลือกคิดว่า จะคิดแต่เรื่องวิไล
จิตดีเป็นเหตุปัจจัย วาจาละโม กายก่อแต่ความตึงาม
แต่จิตจะสวຍไม่ทรมาน ใส่อยู่ทุกยาม ไม่ทรมานด้วยเครื่องเคร้าหมอง หลุดพ้น
จากการจำจอง ก็เลสเครื่องข้อง นั้นต้องศึกษา...พระธรรม”

(พลตรีหญิงนันทา เกษหอม ผู้ประพันธ์)

การตระหนักในคุณค่าตนเอง ครอบครัวยุติ และมีสุขในการทำงาน

คุณหญิงคิดว่าพื้นฐานการศึกษากับพื้นฐานของครอบครัวนั้นมี
ส่วนสำคัญมาก การปลูกฝังคุณค่าของความเชื่อ ความศรัทธาที่มีในพุทธ
ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทยช่วยบ่มเพาะ ช่วยผลักดันใน
เบื้องต้น ส่วนพื้นฐานการเรียนรู้มาทางด้านการพยาบาลเป็นแกนหนุนทำให้มี
จิตใจอ่อนโยนเมตตา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น สำหรับชีวิตสมรสและชีวิตคู่เมื่อพบ
กับคุณหมอสิงหาและแต่งงานใช้ชีวิตคู่อยู่ด้วยกัน ก็ยิ่งรู้สึกว่าเป็นความโชคดีที่
คุณหญิงกับคุณหมอไปด้วยกันได้ในทุกเรื่อง อุปนิสัยทั้งสองท่านคล้าย ๆ กัน

ทำงานรับราชการเหมือนกัน แต่อยู่กันคนละฝ่าย มีความมุ่งมั่นทำงานอย่างเต็มศักยภาพ เลื่อมใสศรัทธาในพุทธศาสนา และนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน จงรักภักดีเทอดทูนต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และมุ่งมั่นกระทำความดีเพื่อแผ่นดินถิ่นเกิด และประเทศชาติด้วยกันทั้งคู่ ที่สนับสนุนส่งเสริมเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน จึงต่างสามารถเจริญเติบโตมีความก้าวหน้าในงานจนถึงจุดสูงสุดในตำแหน่งที่ตนอยู่ คุณหญิงได้รับยศสูงสุดคือ พันเอกพิเศษสูงสุดที่ผู้หญิงจะเป็นได้ในขณะนั้น

จากผลงานด้านสังคมสงเคราะห์ของคุณหญิงจะเห็นได้ว่า คุณหญิงได้วางแนวทางการทำงานของสภาสังคมสงเคราะห์ฯ โดยงานหลักได้แยกออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน ในอดีตเราเคยตั้งไว้ว่าให้การสงเคราะห์ก่อนเป็นอันดับแรก แล้วตามมาด้วยการแก้ไขปัญหาสังคมและการพัฒนาสังคม แต่ด้วยสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไป จึงปรับเปลี่ยนการแก้ไขปัญหาสังคมขึ้นมา ก่อนเป็นอันดับแรก ตามมาด้วยการพัฒนาสังคม และการสงเคราะห์เป็นอันดับที่ 3 ถึงจะมีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบมากมายในแต่ละวัน แต่ท่านได้แบ่งเวลาเพื่อความสุขเล็กๆน้อยๆ สร้างความพึงพอใจให้ชีวิต ท่านได้เก็บสะสม สิ่งชื่นชอบไว้ชมเชย สร้างความชุ่มชื่นใจจากคุณค่าของสิ่งแสนรักที่มีส่วนเติมเต็มชีวิต

ของรักของหวง

กว่าจะมาถึงวันนี้คุณหญิงมีของรักของหวงที่เก็บสะสมทีละเล็กละน้อยมา เช่น น้ำหอม ชอบสะสมทุกอย่างี่ห่อแต่เก็บมากกว่าใช้ นาฬิกาข้อมือ นาฬิกาตั้งโต๊ะมีหลายขนาด คริสตัลน่ารักมากมาย ซื้อมาทีละชิ้นสองชิ้นเวลาไปเที่ยวต่างประเทศ ปัจจุบันมีจัดเรียงในตู้โชว์สวยงาม เครื่องเพชรพลอยค้อย ๆ เก็บสะสมไว้ และนำมาทำความสะอาดเองทุกชิ้น ขึ้นโปรดที่เหลือบมองครั้งใดปลื้มใจทุกครั้ง เพราะมีคุณค่าและมีความหมายในชีวิต คือพานเงินรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จตุตถจุลจอมเกล้า เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีฉัตรมงคล พ.ศ. 2543 เป็นคุณหญิง

ของรักของหวงชิ้นแสนรัก คือ สร้อยมุกแท้สลับเพชร 2 เส้น จากพลเอก สิงหา เสาวภาพ มอบให้เป็นของขวัญในโอกาสวันครบรอบแต่งงาน 60 ปี

สีที่ชอบ ได้แก่ สีฟ้า สีครีม และสีน้ำตาล

ผ้าไหมที่แสนรัก คุณหญิงชอบสวมชุดผ้าไหมเป็นประจำเพื่ออนุรักษ์ผ้าไหมไทย อีกทั้งสวมใส่แล้วสง่างาม แต่ที่ชอบมากกว่าชิ้นอื่น ๆ คือ ผ้าไหมไทย ผ้ายก และผ้าแพรวา

เพลงที่ชอบ คุณหญิงนิยมชมชอบเพลงไทยสากลเก่า ๆ ชอบฟังทุกเพลง

อาหารที่ชอบ ได้แก่ แกงป่ายอดมะพร้าวกับกุ้ง แกงเห็ดยอดมะพร้าว ปลาอินทรีเค็มหลน

รูปภาพที่ 8 สร้อยมุกแท้สลัพบเพชร จากพลเอก สิงหา เสาวภาพ
ในโอกาสวันครบรอบแต่งงาน 60 ปี

สัตว์เลี้ยงแสนรัก

คุณหญิงเล่าว่า ขณะที่พักอยู่ที่บ้านพักข้าราชการ หน้าโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า คุณหญิงเลี้ยง ลิง ชะนี ห่าน ไก่ เป็นสัตว์เลี้ยงที่มีคนนำมาให้ทั้งนั้น ลิงเลี้ยง 2 ปีกว่า ไม่สบายตายไป ห่านจะติดคุณหมอลิงหามาก เวลากลับจากทำงานจะต้องกอดกันทุกวัน คุณหมอนั่งยอง ๆ ห่านก็จะเอนคอยาวพาดคอคุณหมอ โดยเขาร้อง “ห่าน ๆ”

สัตว์ที่คุณหญิงรักที่สุดคือ สุนัข เลี้ยงหลายตัวจนตายจากกัน เวลาสุนัขตายแต่ละตัว คุณหญิงบอกว่าเสียใจเหมือนญาติจากไป ทุกตัวมีกรงนอนอย่างดี ตัวสุดท้ายพันธุ์ดัลเมเชียน มีจุดดำอยู่ทั่วตัว แสนรู้ ชี้เล่น ฉลาด ไม่ดุ รักเจ้าของ ตายเมื่ออายุ 10 ปีกว่า คุณหญิงจึงไม่เลี้ยงสุนัขอีก แต่มาเลี้ยงแมว ซึ่งได้ลูกแมวมาจากหลังคาบ้าน แม่ตาย เป็นแมวสีดำปลอด ชื่อเจ้าสุดสวย ป้อนนม ป้อนน้ำ ลูกแมว

จะนอนกับเจ้าตูบ จนเจ้าตูบตาย (แก่ตาย) มันคิดว่ามันเป็นสุนัข ไม่เคยร้องเหมียว ๆ เล่นกัดเหมือนสุนัข ไม่ค่อยร้อง ดูพอสมควร ต่อมามีคนเอาแมวมาให้อีก 2 ตัว ตัวที่จะหางยาว ชื่อว่า เจ้าไขเจียว ตัวน้องหางสั้น ชื่อว่าเจ้าไขตุ่น คุณหมอรักเจ้าไขตุ่นมาก แต่ทุกตัวจะติดคุณหญิงมานอนด้วยเสมอ

กระแสแห่งความเมตตาของคุณหญิง ไม่ได้มีให้เฉพาะเพื่อนมนุษย์เท่านั้น แม้แต่สัตว์ที่ท่านเลี้ยงก็คงมีสัมผัสรับรู้กระแสแห่งความรัก เมตตา กรุณาของคุณหญิงได้ ภายใต้อ้อมอกของคุณหญิงทุกชีวิตมีความสุขเสมอ

รูปภาพที่ 9 สัตว์เลี้ยงแสนรัก

สวนชีวิต: คติในการดำรงชีวิต

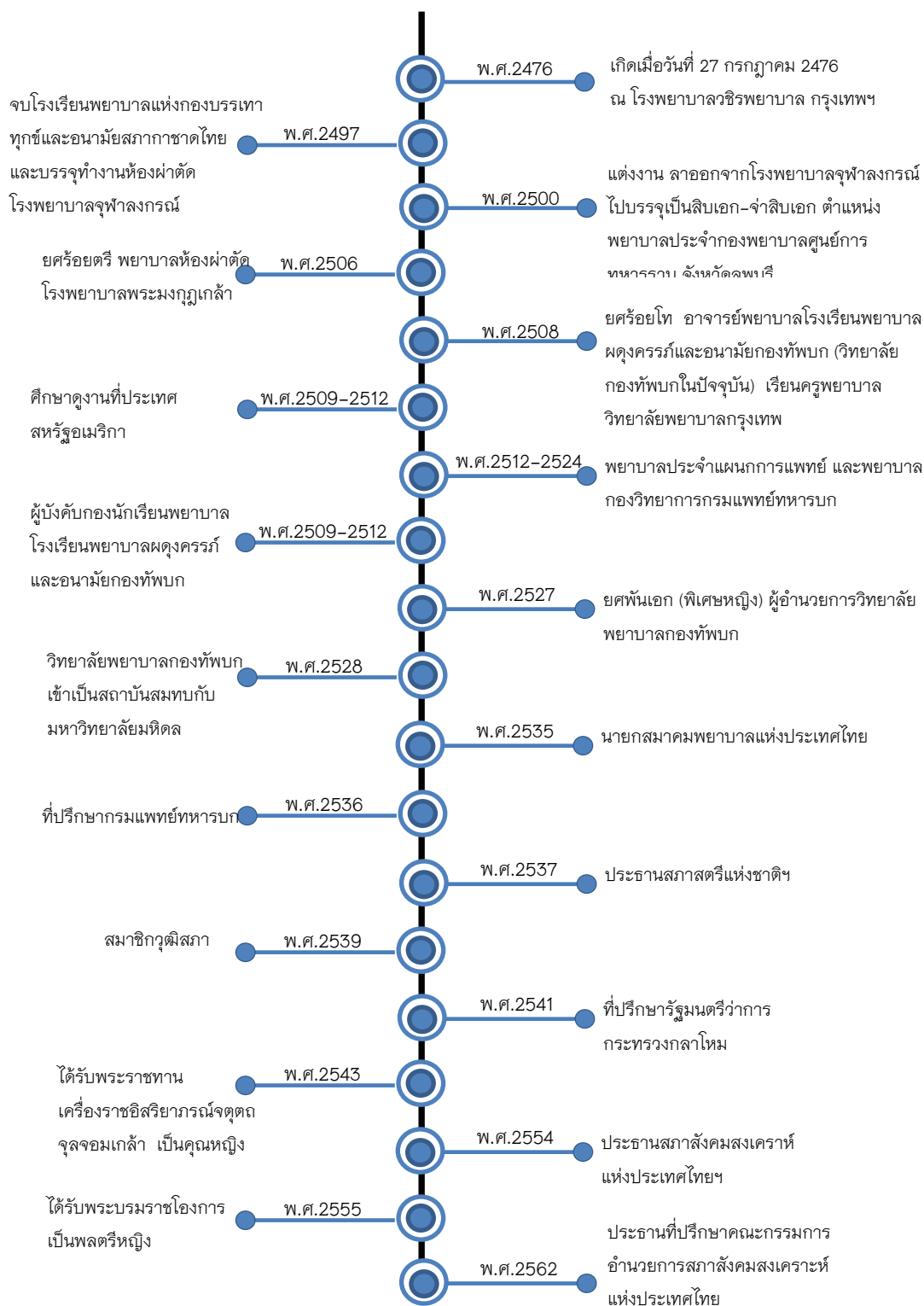
หลายครั้งมีคนถามคุณหญิงว่า ทำงานต่าง ๆ มากมาย พบผู้คนหลากหลายไม่เคยพบความทุกข์ความท้อความผิดหวังบ้างหรือ อะไรทำให้ประสบความสำเร็จ ได้รับการยอมรับนับถือจากคนมากมาย คุณหญิงจะบอกว่าทุกชีวิต

ต้องพบความทุกข์ทั้งนั้น แต่อยู่ที่ว่าเราจะกำหนดความคิดของเราได้อย่างไรให้ทุกข์กลายเป็นสุขได้โดยเร็ว คุณหญิงบอกอีกว่าทำบ้านให้เป็น “สวนชีวิต” ใช้ต้นไม้ที่เราปลูก ใช้น้ำตกที่เราสร้างไว้เป็นธรรมชาติ สอนชีวิต เมื่อไหร่ที่จะท้อแท้หมดความอดทนต่อผลที่เฝ้ารอมานาน ได้มองดูกล้วยไม้ ซึ่งกว่าจะมีดอกให้ชื่นชมสวยงามนั้น จะนานกว่าดอกไม้อื่น แต่เมื่อมีดอกแล้วจะคงทนอยู่นาน กล้วยไม้สอนให้เรา “อดทน” ที่บ้านคุณหญิงจะมีต้นตะบองเพชรที่ไม่ค่อยเคยเห็นที่ไหนมาก่อน ปลูกมานาน 10 ปี ต้นใหญ่มากเท่าต้นไม้พุ่มใหญ่ออกดอกสีขาวนวลสวยงามทำให้คิดว่า “ในความไม่งดงามนั้นหากได้รับการดูแลอย่างดี ก็สามารถเกิดความงามให้ปรากฏได้” หากเปรียบกับคนก็คือ คนทุกคนมีความดีหรือความงามให้พยายามค้นหาให้พบ

คุณหญิงจะชอบดอกกุหลาบมาก คุณหญิงบอกว่ากุหลาบเหมือนผู้หญิงที่สวยงาม สดชื่น และเยียบคมในตัวเอง ส่วนมะลิให้ความอ่อนหวาน น่าเคารพ เมื่ออยู่ในสังคมให้ทำตัวเหมือนดอกกุหลาบและมะลิ จะได้รับการชื่นชมจากผู้คนรอบข้าง และเมื่อต้องทำงานใหญ่ให้คิดถึงดอกป๊อปและดอกแก้ว เพราะการทำงานใหญ่หรืองานใด ๆ ก็ตามต้องทำเป็นกลุ่มก้อนคือสามัคคีเป็นหนึ่งเดียวจึงจะสำเร็จ เปรียบดังดอกป๊อปและดอกแก้วที่ออกดอกเป็นช่อส่งกลิ่นหอมไกล ชื่อเสียงขจรขจาย หากวันใดต้องพบกับผู้ที่ทำให้เราไม่สบายใจ พุดกันไม่เข้าใจ ทำให้เกิดความขุ่นมัวในจิตใจ ให้มองอ่างบัวที่มีดอกบัวและใบบัว สอนให้เราคิดถึงว่าคนเรามีหลายประเภท มีทั้งน้ำกลิ้งบนใบบัว มีทั้งดอกบัวที่เพ่งโผล่พ้นน้ำ เหนือน้ำ หรือบางครั้งอยู่ในตม อยู่ที่ความคิดของเราเองเท่านั้น จึงไม่แปลกเลยที่บ้านของพลเอกสิงหา และ พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีฯ เสาวภาพ จะรุ่มรื่นสวยงามด้วยต้นไม้ใบหญ้ามากมาย พร้อมน้ำตกข้างบ้าน เพื่อเป็นที่ผ่อนคลายให้ความสบายตา สบายใจ และให้แง่คิดชีวิตเมื่อกลับถึงบ้าน ด้วยมุมมองและความคิดเช่นนี้เอง ทำให้คุณหญิงเป็นผู้ที่มีจิตใจงดงาม อ่อนโยน และเข้มแข็งในที่ทำสง่างามไปพร้อมกัน เป็นพี่ของน้อง เป็นน้องของพี่ เป็นครูของศิษย์ เป็นมิตรกับคนทั่วไปที่มีแต่คนรักตลอดมา

คุณหญิงเปรียบการดำรงชีวิตแห่งตนดั่งต้นไม้แห่งชีวิตให้ความสำคัญเชื่อมโยงกับครอบครัวและบรรพบุรุษ มีเครือข่ายสาขาที่ซับซ้อน คุณหญิงเติบโตผ่านเมล็ดพันธุ์หรือต้นกล้าใหม่ที่เขียวชอุ่ม และสีเขียวซึ่งหมายถึงพลังแห่งตน เมื่อเจริญเติบโตเป็นต้นกล้าที่มีความแข็งแรงด้วย ผ่านการเรียนรู้ทั้งบวกและลบตลอดชีวิต ลำต้นสูงและแข็งแรงกระจายรากหยั่งลึกลงไปในพื้นที่ดินและทำให้ตนเองมั่นคง สามารถต้านทานพายุ การเติบโตและความแข็งแรงของต้นไม้ เป็นอุปมาว่าผู้คนเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างไรตลอดชีวิตของพวกเขา และประสบการณ์ที่เป็นการรับรู้เชิงประจักษ์ณ์ แล้วตีความตามความเชื่อ ค่านิยมของตนเอง และบรรทัดฐานทางสังคมในแต่ละยุคสมัย ได้หล่อหลอมพวกเขาให้มีอัตลักษณ์เป็นเอกลักษณ์ จากครอบครัวแรก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ วัยทำงาน ผลงานด้านวิชาการ วิชาชีพ สังคมสงเคราะห์ การเมือง ประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นสมดุลงแห่งชีวิต สร้างความสุขอันสมบูรณ์ เป็นอัตลักษณ์ของท่านในฐานะผู้ให้ สามารถยืนหยัดในโลกกว้าง และสร้างคุณประโยชน์แก่แผ่นดินสืบไป

แผนภูมิ 2 เส้นทางชีวิต ของพลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ

ส่วนที่ 2 อัตลักษณ์ความเป็นผู้นำที่แท้จริงของสตรีไทย พลตรีหญิง คุณหญิง อัสนีย์ เสาวภาพ

อัตลักษณ์ความเป็นผู้นำที่แท้จริง คือภาวะผู้นำที่แสดงออก สื่อความหมายถึงความเป็นตัวตนที่แท้จริง ไม่เสแสร้ง ตั้งแต่แนวคิด ค่านิยม พฤติกรรมที่แสดงออก สามารถครองใจคนได้ สร้างความศรัทธาต่อผู้ร่วมงาน ส่งผลให้การทำงานไม่ว่าจะมีความยากลำบากแค่ไหนก็จะสำเร็จลุล่วงไปได้โดยง่าย ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้อธิบายอัตลักษณ์ความเป็นผู้นำที่แท้จริงของพลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ว่ามีลักษณะเด่น 8 ประการ ประกอบด้วย 1) มุ่งมั่นก้าวสู่ฝันอย่างตั้งใจ 2) สุจริตโปร่งใส ใจเปี่ยมคุณธรรม 3) เป็นผู้นำความคิดไกล วิสัยทัศน์ก้าวหน้า 4) นำพาสานต่อการเปลี่ยนแปลง 5) แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง 6) ปรารถนาเรื่องเรื่องผานรักสามัคคี 7) เป็นแบบอย่างที่ดีของการมีส่วนร่วม และ 8) ดำเนินถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนเสมอ คุณลักษณะทั้งหมดเหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ไม่ได้มีลำดับการเกิดก่อนหลัง แต่เป็นลักษณะของการผสมผสานกลมกลืนกันในตัวบุคคล ภายใต้บริบทของสิ่งแวดล้อม ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรมไทย และไม่ได้เกิดขึ้นในทันทีทันใด แต่เป็นการสั่งสมอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยใช้เวลา และสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ในตัวบุคคล อัตลักษณ์ความเป็นผู้นำที่แท้จริงของ พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ

1. มุ่งมั่นก้าวสู่ฝันอย่างตั้งใจ

ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่า ลักษณะความเป็นผู้นำที่แท้จริงของสตรีไทยของ พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ที่สำคัญคือ การเป็นคนที่มีความมุ่งมั่นและตั้งใจคือมีความเป้าหมายในชีวิตมีความคาดหวังในอนาคตที่ชัดเจน เมื่อตั้งใจจะทำอะไรแล้วก็ต้องทำให้สำเร็จ โดยใช้ความเพียรพยายาม ท่วมเท กำลังกาย กำลังใจ ในการทำงานทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามที่ตั้งใจ โดยไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรค ถึงจะล้มลุกคลุกคลานแค่ไหนก็ต้องไปให้สุดทาง โดยเฉพาะงานที่ต้องช่วยเหลือคนอื่น เมื่อพบปัญหาอุปสรรคคุณหญิงจะสร้างแรงบันดาลใจใหม่ ๆ โดยไม่หยุดยั้งไม่ล้มเลิก แม้มายเจ็บป่วยคุณหญิงก็ยังทำงานและ

ไม่แสดงความอ่อนแอออกมาให้ใครเห็น เป็นตัวอย่างครูพยาบาลที่ทุ่มเทให้กับงานอย่างจริงจัง ดังคำบอกเล่าจากน้องสาว และเพื่อนร่วมงานที่สนิทสนม ค่ะเคยและร่วมงานกันมาเป็นเวลานาน

“คุณหญิงมีวิธีการทำงาน โดยยึดเป้าหมายเสมอ เป็นคนที่ พูดอย่างไรก็ปฏิบัติอย่างนั้น...มีความชัดเจนในการตั้งเป้าหมายในชีวิต และความคาดหวังในอนาคต ...พี่เค้ามีความมุ่งมั่น เคยบอกว่าพี่ (พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ) จะต้องเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนพยาบาล อีกหน่อยหนูก็ไปเป็นลูกน้องนะ” (G3P2F2)

“คุณหญิงเป็นคนที่มีความมุ่งมั่นมาก ถ้าตั้งใจจะทำอะไรแล้วก็ต้องทำให้สำเร็จ... ไม่ท้อถอยไม่ว่าจะล้มมา ก็ครั้งท่านก็จะลุกมาทำใหม่...เป็นตัวอย่างของคนที่ทุ่มเทให้กับงานอย่างจริง” (G4P4U2)

“คนทั่วไปมีขีดความสามารถประมาณหนึ่ง แต่พี่อัสไม่ใช่แบบนั้น ไม่เคยถอย ถ้ายังไม่สำเร็จ งานไม่เสร็จก็ยังไม่กลับ ทำงานตลอดตั้งแต่สาว ๆ จนถึงตอนนี้ก็ยังคงยึดแนวทางเดิมตลอด แม้จะเหนื่อยแค่ไหน ร่างกายเริ่มฟ้องว่าไม่ไหว พี่อัสก็ไม่เคยยอมแพ้ งานช่วยเหลือผู้อื่นที่พี่อัสทำมาด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ อดทน มาตลอดหลายสิบปี” (G2P3-2)

“พี่อัสเองมีพลังเยอะมาก แม้อายุก็ยังสามารถทำงานได้ และไม่เคยแสดงความรู้สึกออกมา เมื่อพบอุปสรรคในการทำงาน ที่จะมีวิธี Inspire ใหม่ ชวนกันคิดใหม่ ไม่หยุดยั้ง ไม่ล้มเลิก...ไม่ท้อถอย ไม่ว่าจะล้มมากี่ครั้งท่านก็จะลุกมาทำใหม่มีความอดทนเป็นเลิศ” (G4P1F2)

2. สุจริตโปร่งใส ใจเปี่ยมคุณธรรม

ลักษณะความเป็นผู้นำที่แท้จริงของสตรีไทยที่พบในตัวของคุณ พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ผู้ให้ข้อมูลให้ข้อคิดเห็นว่า คุณหญิงเป็นผู้นำที่มีความสุจริตโปร่งใส ใจเปี่ยมคุณธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวและการทำงานในองค์กร คุณหญิงมีอุปนิสัยเที่ยงตรงและยึดมั่นอยู่ในหลักแห่งศีลธรรมอันดีงาม ยืนหยัดในเรื่องที่ถูกต้อง ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนเมื่อเป็นนักศึกษาเรียนวิชาชีวเคมีที่โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย ณ โรงพยาบาลหญิง (ปัจจุบันคือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ) เล่าว่า คุณหญิงได้รับความไว้วางใจให้เป็นหัวหน้าชั้น ปฏิบัติตัวอย่างเป็นกลาง เป็นที่ไว้วางใจกับเพื่อนในรุ่นเดียวกัน นอกจากนั้นแล้วเพื่อนร่วมงานเมื่อครั้งทำงานเกี่ยวกับมูลนิธิเล่าว่า เมื่อครั้งที่คุณหญิงเป็นประธานสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ และต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการน้ำพระทัยพระราชทานจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ซึ่งเป็นการช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน และได้รับเงินสนับสนุนจากสลากกินแบ่งรัฐบาลจำนวนกว่า 200 ล้านบาท พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ยังทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบไม่ให้เกิดการคดโกง จนเป็นที่ไว้วางใจกับผู้ร่วมงาน โดยคุณหญิงได้จัดการทำงานให้เป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน มีหลักเกณฑ์การประเมินหรือให้คุณให้โทษที่แน่ชัด และมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมา บนฐานคติของความซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีต่อหน้าที่ ซึ่งส่งผลให้ลดปัญหาเรื่องการโกงในองค์กร และยังเกิดประโยชน์ไปสู่กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนที่เดือดร้อนอย่างแท้จริง

“เท่าที่จำได้เวลาเข้ากลุ่ม คุณหญิงจะมี Personality outstanding มีความเป็นผู้นำ เป็นคนมีความเป็นกลาง ไม่เป็นหัวโจก ไว้วางใจได้ ไม่ขาดเรียน มาเรียนสม่ำเสมอ ไม่ลา ไม่สาย” (G3P2T1-1)

“คุณหญิงเป็นผู้นำที่ดี เป็นคนที่ไว้ใจได้ มีความโปร่งใสในการทำงาน มีการตรวจเช็คหลายคน...ตอนนั้นได้งบประมาณโครงการน้ำพระทัยจากในหลวง 200 กว่าล้าน จากสลากกินแบ่งรัฐบาล คุณหญิงเข้ามาทำงานทำให้ clear หรือ clean ของเรา ให้โปร่งกันน้อยลง ช่วยกองสลากให้มีการทำงานโปร่งใสขึ้น เพื่อให้เงินลงสู่คนจนที่เดือดร้อนจริง ๆ ” (G4P3F2)

“ท่านทำงานโดยระดับประคองให้ทุกอย่างโปร่งใส...แต่การเปลี่ยนแปลง ต้องอาศัยคนรุ่นใหม่ ๆ ท่านได้ maintains ให้มันโปร่งใส ถูกใจคนทำงาน องค์กรมีชื่อเสียง โปร่งน้อยลง” (G4P3F1)

นอกจากนั้นแล้วคุณหญิงยังเป็นผู้ที่มีหัวใจเปี่ยมไปด้วยความเมตตาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด มีหัวใจที่พร้อมจะช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ เป็นผู้ที่ใช้หลักธรรมะมาแก้ไขปัญหา เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพื่อนร่วมรุ่นในชั้นเรียนที่คณะสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล ให้ข้อคิดเห็นว่ามันนอกจากความเมตตาต่อผู้อื่น และการมีคุณธรรม จริยธรรมในหัวใจแล้ว ซึ่งเป็นการใช้หลักพรหมวิหาร 4 คือมีเมตตา กรุณา เวลามีคนก้าวร้าวมองใส่ เวลาเผชิญปัญหาหมองด้วยความเข้าใจแล้ว การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จท่านจะใช้หลักอิทธิบาท 4 โดยเฉพาะการมีฉันทะ วิริยะ และความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น และยังเป็นผู้นำที่มีสัมมาวาจา คือสามารถพูดโน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ด้วยการใช้วาจาที่สุภาพ และเมื่องานสำเร็จจะพูดแสดงความชื่นชม

“นิสัยส่วนตัวคุณหญิงมีเมตตา ใจดี ชอบช่วยเหลือคน...หัวใจท่านมีแต่จะให้ ให้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด คุณหญิงเป็นเลิศในด้านการเสียสละ การบำเพ็ญตนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่มาขอความช่วยเหลือ” (G4P3F2)

“คุณสมบัติประจำตัวพีอัสน์ เป็นคนที่มีเมตตา พีอัสน์สามารถผสมผสาน การดำเนินงานให้สำเร็จได้ด้วยดี... พีอัสน์เป็นผู้นำ ที่ดึงหลักธรรมะออกมาแก้ไขปัญหา... พรหมวิหาร 4 มีเมตตา กรุณา เวลามีคนก้าวร้าวมองใส่ เวลาเผชิญปัญหามองด้วยความเข้าใจของคนแบบองค์รวมด้วยหลัก คุณธรรม จริยธรรม นันทะ วิริยา ความพอใจ (อิทธิบาท 4)...ความเป็นผู้นำ การให้ข้อมูลเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตักเตือนด้วยสัณไมวาจา เสร็จงานให้ความชื่นชมยินดี” (G3P3F1)

3. เป็นผู้นำคิดไกลวิสัยทัศน์ก้าวหน้า

ผู้ให้ข้อมูลให้ความเห็นว่า พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ เป็นผู้นำสตรีที่มีประสิทธิภาพ มีวิสัยทัศน์คือเป็นคนที่มองการณ์ไกล โดยมุ่งความสำเร็จขององค์กรเป็นหลัก มองเห็นเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต คาดคะเนเห็นการเปลี่ยนแปลง ก้าวทันต่อเหตุการณ์และกระแสโลกาภิวัตน์ คุณหญิงยังเป็นผู้ที่สามารถกำหนดทิศทางขององค์กรให้ดำเนินการตามเป้าหมาย โดยมีการวางแผนการทำงาน การจัดกำลังคน และการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนั้นยังเป็นคนที่มีมองกว้าง มองไกล ว่าโลกเวลานี้เป็นอย่างไร มีกระแสไปทางไหน มีปัญหาอะไร มีความต้องการอะไร สามารถปรับตัว ปรับองค์กรให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง หรือรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ อีกทั้งยังมีส่วนร่วมเกื้อหนุนหรือช่วยแก้ไขปัญหาให้องค์กรได้ มองเห็นโอกาสและช่องทางที่จะดำเนินการตามจุดหมายไม่ให้องค์กรล้าหลัง ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นอดีตผู้บังคับบัญชาของกรมแพทยทหารบก ซึ่งได้ทำงานร่วมกันให้ข้อมูลว่าคุณหญิงเป็นผู้บริหารและผู้นำที่ดี สร้างประโยชน์มหาศาลให้แก่สังคมภายนอก และสามารถยกระดับโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยกองทัพบกให้เป็นวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เทียบเท่ากับสถาบันพยาบาลอื่น ๆ เข้าสมทบกับมหาวิทยาลัยมหิดล ส่งเสริมนักเรียนพยาบาลที่สอบได้ที่ 1 และ 2 ไปเรียนต่อต่างประเทศและใน

ประเทศอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ไกล ยังได้ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรในหน่วยงาน ให้ได้รับการพัฒนาและเปิดโอกาสให้ไปทำงานกับเครือข่าย ทั้งในวงการวิชาชีพการพยาบาลและเครือข่ายเชิงสังคมเพื่อนำความรู้กลับมาพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าอีกด้วย

“อาจารย์อัล เป็นสตรีระดับผู้นำของประเทศได้ เป็นปูชนียบุคคลของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกได้เลย ท่านสร้างให้ที่นี่ก้าวหน้า และพัฒนาวิชาชีพให้ดีกว่าเดิม เช่น เดิมรับ ม.6 เปลี่ยนมารับ ม.8 ก็ได้รับการต่อต้านมาก เราต้องการแค่ใช้งานได้ก็พอผมถึงได้ช่วย (ในฐานะหัวโจกคนหนึ่งให้ได้ปริญญาวิชาชีพ) เราต้องพัฒนาให้ได้มาตรฐานของวิชาชีพ ทางมหิดลถึงจะยอมรับได้...ท่านได้ส่งเสริมวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกให้อาจารย์ได้ทุนการศึกษาไปเรียนต่อต่างประเทศ กลับมาเป็นหลักให้กับวงการวิชาชีพ...ท่านตั้งมูลนิธิ พลเอกสิงหา-พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ให้ทุนการศึกษานักเรียนให้ทุนวิจัยอาจารย์” (G4P2C1)

“ท่านเป็นคนที่วิสัยทัศน์ มองไปข้างหน้าตลอดเวลา สร้างคนเก่ง รักลูกน้อง ต้องการเห็นลูกน้องได้เติบโตและเป็นที่รู้จักของผู้ประกอบวิชาชีพด้วยกันทั้งในวงการวิชาชีพและสังคม ท่านจะมองเห็นว่าใครมีแววที่จะส่งเสริมพัฒนาท่านจะให้โอกาสเสมอ ท่านสนับสนุนให้อาจารย์ออกไปทำงานกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอก ทุกวันนี้ยังชื่นชมว่าท่านเป็นคนสร้างพวกเราให้เก่ง ให้กล้าที่จะก้าวออกไปทำงานในสังคมที่ควรจะเป็น” (G3P5F1)

นอกจากนั้น พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีฯ เสาวภาพ ยังเป็นผู้มีวิสัยทัศน์โดดเด่นในงานพัฒนาสตรีในสังคมไทย จะเห็นได้จากเมื่อตอนที่ทำงานเป็นคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพสตรี คุณหญิงไม่ใช่เพียงการดูแลเกี่ยวกับสุขภาพเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นการมองไกลและหาข้อมูลว่า มีสิ่งไหนที่จะสามารถพัฒนาสตรีเหล่านั้นได้อีก และเป็นสิ่งที่มีความเหมาะสม ยั่งยืน เพื่อให้สตรีเหล่านั้นสามารถทำงาน มีรายได้เป็นของตนเองอย่างมั่นคง ไม่ว่าจะเป็นการจัดอบรมคอมพิวเตอร์ หรือแม้กระทั่งการฝึกอบรบอาชีพ จากวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้าตรงนี้ ทำให้คุณหญิงเป็นที่รู้จักในวงสังคมอย่างกว้างขวาง ดังข้อคิดเห็นของผู้ร่วมงานในกองทัพบกและผู้ร่วมงานที่เป็นสมาชิกวุฒิสภาได้กล่าวไว้

“เมื่อสตรีเหล่านั้นเข้ามาอยู่แล้ว นอกจากการศึกษาและวิชาชีพ ต้องดูว่าอะไรที่เหมาะสมกับเขา เราพร้อมให้การสนับสนุนฝึกอบรบวิชาชีพ อบรมอาชีพฝึกอาชีพของสตรี จัดอบรมเรื่องคอมพิวเตอร์ ชอบดูข้อมูลข่าวสาร อ่านพยายามเฝ้าหาความรู้ในสิ่งเหล่านี้” (G4P1F3)

“เรื่องของสตรีเป็นเรื่องที่เด่นมาก ได้ลงนามกับรัฐบาลสตรี ผู้สูงอายุ สวัสดิการสังคม คุณหญิงรู้จักในวงสังคมอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ สตรีคนพิการ จะรู้และพูดได้ในเรื่องของการทำงานในสภาและนอกสภา เนื่องจากได้ถูกเชิญไปเป็นตัวแทนมีความรู้เยอะ แนวคิด ทศนคติ มองเหตุการณ์กว้างไกล ทำให้เป็นที่รู้จักชื่นชมจากบุคคลภายนอก” (G4P1F3)

“หัวใจท่านมีแต่จะให้ ให้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด แต่รอบคอบระมัดระวัง ท่านจะไม่ให้เพียงสิ่งของ แต่ให้ความคิดให้เขา รู้จักคิดจะให้ยืนด้วยขาของตนเอง (ขยายเพิ่มเติม ใช้แนวคิดทางครุศาสตร์ คือ สอนให้คนรู้จักวิธีจับปลา แทนที่จะเอาปลาไปให้ สมัยนั้นยังไม่มีคำว่ายั่งยืน)” (G5P2O2)

4. นำพาสานต่อการเปลี่ยนแปลง

ผู้ให้ข้อมูลให้ความเห็นว่า พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ เป็นผู้นำสตรีที่เป็นตัวแทนแห่งการเปลี่ยนแปลง คือเป็นผู้มีบทบาทในการริเริ่มพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กรให้ดียิ่งขึ้น โดยนำเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ รวมถึงการประยุกต์และพัฒนาวิธีการทำงาน ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่า และคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยวางแผนบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ มีการสร้างและขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร ประสานงานกับบุคคลทั้งระดับบนและระดับล่าง รวมถึงการควบคุมและดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินไปได้ด้วยดี

จะเห็นได้จากคุณหญิงเป็นผู้มีส่วนร่วมที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนหน่วยงานภายในกองทัพบก จากโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยกองทัพบกมาเป็นวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก คุณหญิงเป็นผู้ปรับหลักสูตรจากเดิมซึ่งเป็นอนุปริญญาให้เป็นหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ระดับปริญญาตรีและพัฒนาผลักดันให้วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกเข้าร่วมรับปริญญากับมหาวิทยาลัยมหิดล นอกจากนั้นแล้ว ระหว่างการทำหน้าที่ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ยังมีส่วนร่วมในการริเริ่มการให้มีพยาบาลชายในกองทัพบก (ที่ผ่านมามีเฉพาะพยาบาลหญิง) เพื่อเป็นการพัฒนาหน่วยรบให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น ในการดูแลรักษากำลังพลของกองทัพบกโดยเฉพาะในสถานการณ์ฉุกเฉินในการป้องกันประเทศ ให้ได้รับการรักษาที่ดีที่สุดให้มีชีวิตรอดได้ ในปัจจุบันก็มีพยาบาลชายแล้วในกองทัพบกและสร้างคุณประโยชน์ได้มากเป็นที่พึงพอใจของหน่วยงานในกองทัพบกอย่างมาก

“คุณหญิงพัฒนาวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกให้มีความ
ทัดเทียมกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ภายนอก ในปี
พ.ศ. 2528 ท่านได้ยกระดับของนักเรียนพยาบาลเป็น
โรงเรียนพยาบาล...คุณหญิงทำงานทุกสิ่งทุกอย่างในการ

พัฒนาวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาสถาบัน การเรียกชื่อสถาบันจากเดิมเป็นกอง หรือแผนกการพยาบาล (กองโรงเรียนหรือกองนักเรียน พยาบาล) ได้รับการพัฒนาและเปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัย พยาบาลกองทัพบก” (G3P5U1)

“โครงการสำคัญอีกหนึ่งโครงการคือ การรับพยาบาลชาย ซึ่งคุณหญิงมีส่วนร่วมในการริเริ่มเห็นด้วยกับการเสนอ ให้มีพยาบาลชายในกองทัพบก เพื่อเป็นการพัฒนาหน่วย รบให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น ในการ ดูแลรักษากำลังพลของกองทัพบกโดยเฉพาะใน สถานการณ์ฉุกเฉินในการป้องกันประเทศ ให้ได้รับการ รักษาที่ดีที่สุดให้มีชีวิตรอดได้ ซึ่งหากไม่ได้รับการ เห็นชอบจากวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โครงการนี้คง ไม่ประสบความสำเร็จ” (G4P2F1)

“จากการที่ได้รู้จักคุณหญิง นอกจากลักษณะความเป็น ผู้นำที่โดดเด่น ที่สง่างาม อ่อนโยน รับฟังผู้อื่น ตัดสินใจที่ รวดเร็ว ละเอียด ถูกต้อง แล้วคือให้ความสำคัญในการ พัฒนาการศึกษของผู้อื่น โดยไม่ยึดติดว่าจะทำเพื่อ หน่วยงานของท่านเท่านั้น และที่สำคัญคือท่านเป็นผู้นำที่ คิดนอกกรอบ เช่น การสนับสนุนให้มีพยาบาลชาย การ นำสถาบันเข้าสมทบกับมหาวิทยาลัยมหิดล ท่านจึงเป็น แบบอย่างของพยาบาลกองทัพบกที่ลูกศิษย์ให้ความ เคารพนับถือตลอดมา” (G4P2F1)

ในส่วนของการวิชาชีพการพยาบาล ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพื่อนร่วมงานในสมาคม พยาบาลและสภาการพยาบาลให้ข้อคิดเห็นว่า คุณหญิงมีส่วนในการเปลี่ยน มุมมองของคนในสังคมที่มีต่อวิชาชีพการพยาบาล โดยจากเดิมที่สังคมมองภาพว่า

บทบาทของพยาบาลคือการทำงานกับผู้ป่วยในโรงพยาบาล หรือในชุมชน แต่จากผลงานของคุณหญิงทำให้เรามองเห็นว่า แท้จริงแล้ว การทำงานกับคนอาจไม่ใช่เรื่องเจ็บป่วยอย่างเดียวแต่กลับมองว่าจะทำอย่างไรที่จะทำให้คุณภาพชีวิตเขาเหล่านั้นดีขึ้นจากการมีสุขภาพที่ดีได้ ซึ่งจะส่งผลทั้งประเทศทำให้ประชาชนคนไทยเราเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ แล้วก็มีสุขภาพดี

“แต่สำหรับคุณหญิงอัสนีย์ทำให้ท่านมองเห็นจากการทำงานกับคนทำให้ท่านมองเห็นความทุกข์ยากของคน ท่านมองเห็นว่าความเจ็บป่วยไม่ใช่เข้ามาโรงพยาบาลรักษาแล้วจะหาย แต่มันเป็นเรื่องที่จะทำอย่างไรหมายถึงเรื่องคุณภาพชีวิตที่ดี ทำให้เขามีสุขภาพที่ดีได้ แล้วก็ส่งผลทั้งประเทศทำให้ประชาชนคนไทยเราเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ แล้วก็มีสุขภาพดี” (G4P1F1)

“ท่านมีผลงานตั้งแต่สภากาชาดพยาบาล ตั้งแต่ช่วยวิชาชีพการพยาบาล ก่อสร้างอาคารพยาบาลจากการระดมทุนของคุณหญิง ประทับใจบทบาทท่านในเชิงสนับสนุน และได้รับการยอมรับมาก” (G5P1)

นอกจากนั้นแล้ว พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ยังเป็นผู้ที่ขับเคลื่อน และช่วยยกระดับความสำคัญของสตรีไทยในสังคมให้เห็นว่าเป็นสตรีเป็นบุคคลที่มีความสามารถ สามารถพึ่งพาตนเอง และมีอาชีพสร้างรายได้ เพื่อจุนเจือครอบครัว คุณหญิงมีส่วนในผลักดันให้เกิดการสร้างอาชีพ ให้ชาวบ้านและกลุ่มสตรีในชุมชน ให้เขาเหล่านั้นมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยการใช้เครือข่ายองค์กรของสมาชิกสภาสตรี เช่น โครงการส่งเสริมการทอดผ้าไหมให้กับแม่บ้านในชุมชน โดยคุณหญิงมีแนวความคิดว่าหากมีการพัฒนาสตรี ผู้ด้อยโอกาส จะเหมือนกับการพัฒนาครอบครัวและชุมชนอีกทางด้วยเช่นกัน

“ผลงานที่สภาสตรีที่เด่นสุดในยุคที่คุณหญิงเป็น
ประธานสภาสตรี การฝึกอาชีพ หมายถึงสร้างอาชีพให้
ชาวบ้าน ชาวบ้านคือเครือข่ายองค์กรสมาชิกของสภา
สตรี องค์กรนี้มีพื้นที่ที่จะทำและเขาก็เชื่อมั่นเป็น
ภาพรวมที่เขาต้องการสร้างอาชีพ”(G4P3F1)

“คุณหญิงเป็นผู้เสนอต้นเสมอปลาย และสร้างการ
เปลี่ยนแปลงทางสังคม...โดยเฉพาะสภาสตรีที่ดีผ่านผู้คน
รากหญ้า เน้นงานสภาสตรี สังคม ผู้รากหญ้า ผู้
สาธารณะ ที่ทำมา 8 ปี การเลี้ยงคนไร้บ้าน และผ้าไหม
ทำให้แม่บ้านมีงานทำ” (G3P2F1-1)

“...เป็นผู้ในระดับสูงในสังคมไทยได้ ท่านได้ส่งเสริมให้
ผู้หญิงอื่นทำดียิ่ง ๆ ขึ้นได้ เช่น เรื่องแม่ดีเด่นแห่งชาติที่
ท่านได้ทำตลอดมา” (G5P2O1)

“งานเด่นของสภาสตรีฯ ในยุคพี่อัสมี 3 ด้าน คือ
วิชาการ/ สุขภาพ และสังคมสงเคราะห์ ท่านใช้วิชา
ความรู้ทางการพยาบาลในการพัฒนาสตรีเสมอ คำที่
พี่อัสใช้ในการรวมพลังเพื่อพัฒนาสตรี เช่น สตรีที่ให้การ
ดูแลผู้ด้อยโอกาส กลุ่มแม่บ้านในชนบท ถ้าเราพัฒนา
สตรี 1 คน เท่ากับได้พัฒนาครอบครัวเพื่อไปพัฒนา
ชุมชน” (G4P1F2)

5. แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ผู้ให้ข้อมูลให้ความคิดเห็นว่า พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีฯ เสาวภาพ เป็นผู้นำที่ใฝ่รู้ แสวงหาความก้าวหน้า หมั่นศึกษาค้นคว้า พัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีการพัฒนาตนเองในด้านการศึกษาให้สูงขึ้น มีการแสวงหาความรู้ และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้มีใช้เพียงเพื่อได้ถือครองใบปริญญาบัตรเท่านั้น แต่เพื่อให้เป็นผู้ทรงภูมิรู้ที่สามารถมีความคิดก้าวไกล เพื่อจะได้นำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายปลายทางอย่างที่ตั้งใจไว้ได้ จะเห็นได้จากภายหลังที่คุณหญิงจบพยาบาลแล้วเมื่อมาเป็นครูพยาบาลจึงได้มาศึกษาต่อหลักสูตรครุพยาบาล ทำให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนต่างสถาบัน การเรียนครุศาสตรมหาบัณฑิตที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เจอเพื่อนต่างคณะ ต่างสาขาอาชีพ ทำให้ได้เพื่อนมากขึ้นทำให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น นอกจากนั้นคุณหญิงยังเป็นผู้ที่มีความอดทน พยายาม วิริยะ ในการเรียนอีกด้วยแม้ว่าในตอนเช้าไปเรียนจะมีอายุที่มากแล้วก็ตาม

“พี่อัสนีเป็นคนขยันตั้งใจ เป็นคนขวนขวายหาความรู้ตลอดเวลา เป็นที่พึ่งพาให้คำแนะนำแก้ไขปัญหาแก่ผู้อื่นได้อย่างดี” (G3P3F1)

“ต้องพัฒนาตนเองไปเรื่อย ๆ คือ นิสัยพี่อัสนีเป็นคนใฝ่รู้ เพราะเมื่อก่อนไม่มีห้องสมุดจะต้อง หาความรู้เอาเอง” (G1P1)

“คุณหญิงเป็นผู้ที่มีพรสวรรค์ พร้อมทั้งมีพรแสวง ไม่อยู่นิ่ง ต่อยอดไม่ใช่เพื่อตัวเอง แต่เพื่อผู้อื่นด้วย...คุณหญิงแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้แสวงหา และเรียนรู้อยู่ตลอด หลังจบพยาบาลแล้วมาศึกษาต่อหลักสูตรครุพยาบาล ทำให้เห็นเพื่อนต่างที่ การเรียนครุศาสตรได้เจอเพื่อนต่างคณะ ต่างสาขา ทำให้ได้เพื่อนมากขึ้น ครุศาสตร์จุฬาฯ เป็นคณะที่สร้าง

พยาบาลที่มีชื่อเสียงของประเทศ ทำให้มีโลกทัศน์ที่กว้าง
ขึ้น คุณหญิงเป็นผู้ที่มีความอดทน พยายาม วิริยะ”
(G3P2F1)

“ศึกษา ป.โท ในขณะที่มีอายุมากแล้ว...การพัฒนาตนเอง
ตลอดเวลาชอบศึกษา มองเห็น และวิเคราะห์เป็น และ
หยิบยื่นให้กับเพื่อนร่วมงาน (นำความรู้มาแบ่งปัน)
เรียนรู้ด้วยตนเองและนำมาแบ่งปันโดยการนำมาเล่าสู่กัน
ฟัง” (G3P5U1)

6. ปราดเปรื่องเรื่องผسانรักสามัคคี

ลักษณะของผู้นำสตรีที่แท้จริงที่สำคัญและโดดเด่นอีกอย่างหนึ่งของ
พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ คือความสามารถในการผสานความรัก
สามัคคีของคนในองค์กร ความสามารถในการประสานให้คนในองค์กรร่วมงานกัน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดความขัดแย้งส่งผลให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะที่
จะรวมพลังกันขับเคลื่อนการพัฒนางานสู่ความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ โดยใช้
ความอ่อนโยนเป็นเครื่องนำทาง

จากคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพื่อนร่วมงานเมื่อครั้งเป็น
ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ลักษณะของคุณหญิงไม่ใช่เพียง
นักวิชาการอย่างเดียว แต่ยังเป็นนักบริหารที่ดีมีความจริงใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา
สามารถประสานงานกับหน่วยงานได้ทุกระดับชั้น ท่านไม่ใช่ผู้นำที่ใช้อำนาจ แต่จะ
เน้นรับฟังความคิดเห็น เข้าใจความรู้สึก นอกจากนั้นยังเป็นคนที่มีความอดทนใน
การฟัง เมื่อมีความเห็นที่ขัดแย้งกัน ท่านจะให้มีการอภิปราย ปรึกษาหารือ โดยใช้
วิธีประนีประนอม ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ร่วมงานในสภาสตรีเล่าว่า เมื่อตอนที่ท่านเป็น
ประธานสภาสตรี เมื่อเกิดปัญหาท่านหาทางออกไม่ให้เกิดความขัดแย้ง โดยใช้
ลักษณะของพยาบาลที่มีความอ่อนน้อมแต่ก็คงความเข้มแข็งและเด็ดขาด
นอกจากนั้นเวลาทำงานท่านใช้วาจาที่ไพเราะคนอยากทำงานกับท่าน เวลาใคร
ทุกข์ร้อนท่านก็จะช่วยเหลือทุกเรื่อง มีเมตตาต่อผู้ใกล้ชิด

“มีลักษณะผู้นำสูง ไม่ใช่นักวิชาการอย่างเดียวแต่ท่านเป็นนักบริหารที่ดี มีความจริงใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ประสานงานกับหน่วยงานทั้งข้างบน-ข้างล่าง” (G4P2C1)

“ผู้นำสตรีมีอะไรแตกต่าง ในลักษณะของคุณหญิงท่านใช้ความอ่อนโยนเป็นเครื่องนำทาง ท่านไม่ใช้อำนาจในการเป็นผู้นำ เวลาท่านจะทำอะไรท่านจะฟังตลอด เข้าใจความรู้สึกของคนที่มาสื่อให้ท่านได้รับรู้ที่มาโดยไม่ขัดคอผู้อื่น และมีความอดทนในการฟัง ท่านจะปล่อยเวลาในการโต้แย้งที่จะมีวิธีการ ปรีกษาหารือ มีวิธีประนีประนอมเด่นมากตอนที่ท่านเป็นประธานสภาสตรีท่านหาทางออกไม่ให้เกิดความขัดแย้ง ท่านใช้ลักษณะของพยาบาลด้วยใช้วิธีอ่อนน้อม เข้มแข็งเด็ดขาด” (G4P3F1)

“คิดว่าคนที่จะทำงานกับคนจำนวนมากแล้วก็ทำงานที่มีผลกระทบเกิดผลดีกับคนจำนวนมาก มันจะต้องมีการประสานงานหรือประสานความร่วมมือที่ดี ท่านเป็นคนที่ทำตัวได้ธรรมดา กับคุณหญิงคุณนายท่านก็เป็นไฮโซได้ยอด่างดี แต่พอเจอกับคนธรรมดาท่านก็ธรรมดากับพวกเรา ท่านมีความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากันได้ ในการทำงานที่เป็นกันเอง ในที่ประชุมเหมือนท่านไม่เคยเครียด บางที่ท่านก็หัวเราะ” (G4P1F1)

นอกจากนั้นแล้วลักษณะเด่นของคุณหญิงที่เป็นคนสวย สง่า มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้ากับคนได้ง่าย และให้เกียรติผู้อื่นเสมอ มีความเป็นกันเอง เป็นผู้นำที่ทำตัวธรรมดา สามารถเข้าถึงได้ง่าย ทำงานกับคนที่มีช่วงวัยที่แตกต่างกันได้อย่างสมดุล และเกื้อกูลกันและยังเป็นผู้ที่วางตัวเสมอต้นเสมอปลาย ใจกว้าง มีวิธีการทำงานที่

ประนีประนอมเข้าใจธรรมชาติของคน เมื่อไม่เห็นด้วยจะหาทางออกที่นุ่มนวล เป็นสิ่ง
ที่ทำให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกประทับใจ อยากร่วมมือและ
ช่วยเหลือ

“คุณหญิงให้เกียรติกับทุกคน รับฟังเหตุผลของคนอื่น ไม่
ดูถูกใคร เจ้าหน้าที่ทำไม่ถูกก็จะอบรมสั่งสอน สิ่งเหล่านี้
ทำให้คนทุกระดับประทับใจ ระดับสูงท่านก็จะช่วยเหลือ
หรือลูกศิษย์สายพยาบาลก็จะจำคุณหญิงได้ จะคอย
ต้อนรับ ดูแลช่วยเหลือ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ประสบ
ความสำเร็จ” (G4P1F3)

“คุณหญิงวางตัวเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ผูกมิตร
พูดจาตรงไปตรงมาเป็นกันเอง ไม่ใช่คนพูดจาอ่อนหวาน
แต่แสดงถึงความจริงใจมาก...มีความเป็นกันเอง วางตัว
เสมอต้นเสมอปลาย มีความยิ้มแย้มแจ่มใส ใจกว้าง เป็น
ผู้นำของน้อง ๆ ไปไหนไปกัน” (G3P2F1-1)

“อยู่ที่ไหนเป็นที่รักของทุกคน การทำงานผู้ชายกลุ่ม
อื่น ๆ ก็ชม พี่อัสรู้จัดหยิบส่วนที่ดีมาใช้ ไม่นินทาคน
การไม่เห็นด้วย หาทางออกที่นุ่มนวล เข้าใจธรรมชาติ
ของคน วางแผนได้อย่างเหมาะสม ใช้ทรัพยากรอย่างมี
ประสิทธิภาพเปรียบเป็น อีจุมอญไม่ใช่อีรูบลิ๊ก”
(G3P4F1)

“คุณหญิงจัดอยู่ในระดับผู้นำสตรีในบริบทสังคมไทยที่
สามารถทำงานกับคนวัยน้อยกว่าได้ แม้อายุมากก็ยัง
สามารถให้ภูมิปัญญาแก่คนรุ่นหลังให้มีสติ เรายังคง
สมดุล คนหลายอายุอยู่ด้วยกันประคองกัน” (G5P2O2)

7. เป็นแบบอย่างที่ดีของการมีส่วนร่วม

ผู้ให้ข้อมูลให้ความคิดเห็นว่า พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ เป็นผู้นำสตรีแบบมีส่วนร่วม คือผู้นำที่มีความประสงค์ให้เกิดการทำงานในลักษณะร่วมแรงร่วมใจ โดยคุณหญิงจะมีพฤติกรรมที่แสดงความตั้งใจที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นส่วนหนึ่งในทีมงาน หน่วยงานหรือองค์กร คุณหญิงทำตัวเป็นสมาชิกในทีมมิใช่ฐานะหัวหน้าทีมเพียงอย่างเดียว มีความสามารถในการสร้างและดำรงรักษาสัมพันธภาพกับสมาชิกในทีม มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถเดินไปด้วยกันกับลูกน้องเพื่อสนับสนุนผลักดันให้ภารกิจหลักขององค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นผู้นำที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนเหมาะสมกับสถานการณ์หรือบริบทของสังคมไทย ดังผู้ให้ข้อมูลที่ไปเป็นเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาให้ความเห็น

“บุคลิกที่มีอยู่ในหลาย ๆ แบบมีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้ว่าตรงนี้ต้องอ่อนตรงนั้นต้องแข็ง ทำให้ประทับใจในลักษณะแบบนี้ Open mind...เขาเป็นคนที่เรียกว่า น้ำไม่เต็มแก้ว เป็นคนที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น”
(G3P2F2-2)

“ไม่ว่าจะระดับลูกน้องคนในครอบครัวของคุณหญิงเอง คนระดับล่างมีปฏิสัมพันธ์อย่างไร คุณหญิงจะ หยุดคิด และฟังความคิดเห็นของคนรอบข้าง... แก่ด้วยกัน เดินไปกับลูกน้องด้วยกัน เป็นคนที่กล้าเผชิญกับปัญหา ไม่หลบหลีกปัญหา...เมื่อมีปัญหาช่วยแก้ไข เสร็จงานให้ความชื่นชมยินดี” (G4P1F3)

“พอขึ้นมาเป็นประธานสภาสตรีท่านคอยห่วง เวลาจัดประชุม 4 ภาค ท่านก็ไปด้วยทุกครั้งและมีส่วนร่วมที่จะไปอบรมตลอด อบรมให้กับองค์กรสมาชิก ในขณะเดียวกันก็ไปเยี่ยมสร้างอาชีพ เช่น ทางภาคใต้เลี้ยงปลาทับทิม”
(G4P3F1)

“สังเกตการณ์ทำงาน การประชุม คุณหญิงมีความรอบคอบ ยึดหยุ่นไม่แข็งเกินไป มีการตัดสินใจได้ดี เช่น จะต้องนำเสนอเรื่องอะไร ท่านสามารถให้คำตอบได้ในเรื่องนั้น ท่านมีความรอบคอบคุณหญิงเป็นคนรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ ไม่น่าจะเป็นคนที่ฟังความข้างเดียว ก่อนตัดสินใจ” (G5P1)

8. คำนึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนเสมอ

ลักษณะผู้นำของ พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ที่สำคัญอีกอย่าง คือ การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัวเสมอ ผู้ให้ข้อมูลให้ความคิดเห็นว่าคุณหญิงเป็นผู้มีจิตสาธารณะ จิตสำนึกแห่งความดีงาม มุ่งมั่นที่จะคิดดี เสียสละ และทำดีเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือด้านสังคมในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และผู้ประสบปัญหาเดือดร้อน การบำเพ็ญตนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นเท่าที่คนต้องการแล้วมาขอความช่วยเหลือ ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพื่อนร่วมงานและผู้ได้บังคับบัญชาเล่าว่าเมื่อครั้งน้ำท่วมจังหวัดนครศรีธรรมราช คุณหญิงได้ให้นักเรียนพยาบาลที่ไปฝึกวิชาอนามัยชุมชนที่ค่ายเทพสตรีท้าวศรีสุนทร เข้าไปช่วยผู้ประสบภัยก่อน แล้วค่อยมาปรับแผนการเรียน ซึ่งเป็นตัวอย่างของการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมก่อนส่วนตนเสมอ

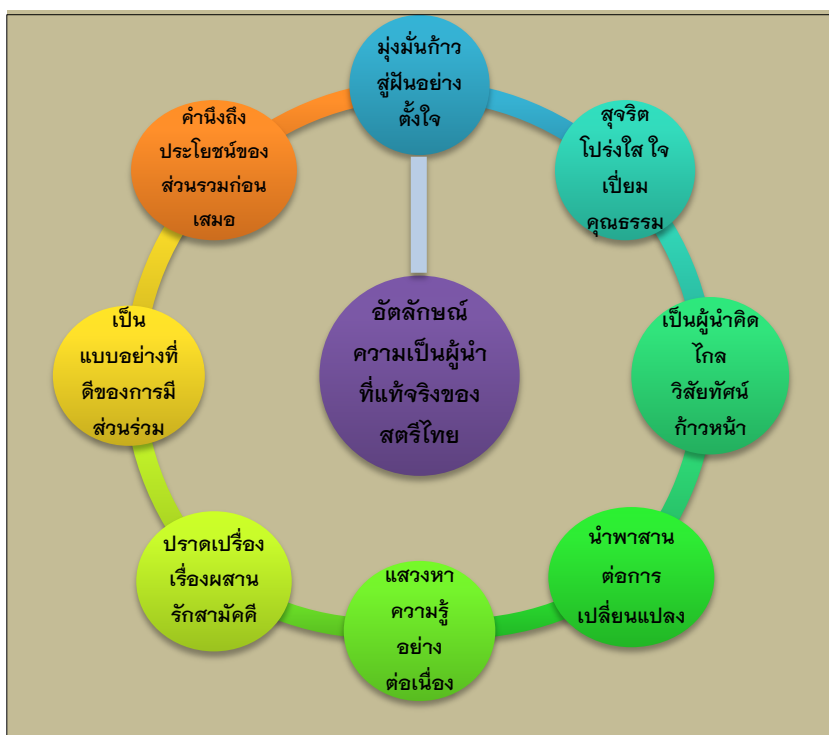
“ตำแหน่งคุณหญิงไม่ได้เป็นเลขาธิการวิชาการ แต่เป็นเลขาธิการในด้านการเสียสละ การบำเพ็ญตนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นเท่าที่คนต้องการแล้วมาขอความช่วยเหลือ”
(G4P3F1)

“ชื่นชมต่อการเป็นผู้นำที่มีการแก้ไขสถานการณ์ช่วยเหลือสังคมในยามคับขันดีมาก เช่น การอนุญาตให้นักเรียนพยาบาลที่ไปฝึกวิชาอนามัยชุมชนที่ค่ายเทพสตรีศรีสุนทรอยู่ช่วยเหลือเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในขณะนั้นต่อโดยไม่คำนึงถึงแผนการเรียนของนักเรียนที่ต้องแก้ไขเพราะครบกำหนดการฝึกแล้ว แต่ท่านคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นใหญ่” (G4P2F1)

“นอกจากการปฏิบัติงานและความรับผิดชอบในหน้าที่การงานแล้ว คุณหญิงได้ใช้เวลาส่วนที่เหลือช่วยเหลือสังคมและองค์กรการกุศลต่าง ๆ รวมไปถึงการเสียสละฟီอัสเป็นผู้เสียสละ แรงกาย ปัญญา ทรัพย์ ให้แก่ทั้งบุคคลและองค์กร จริงใจ เป็นห่วงเป็นใยเอื้ออาทร” (G3P3F1)

สรุป

อัตลักษณ์ความเป็นผู้นำที่แท้จริงของพลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ที่โดดเด่นทั้ง 8 ประการดังกล่าว เป็นการสรุปจากข้อคิดเห็นของเจ้าของเรื่อง และ คำบอกเล่าของผู้ใกล้ชิดที่รู้จักสนิทสนมและร่วมงานกันมา เป็นการสะท้อน ลักษณะผู้นำที่แท้จริงของสตรีไทยบางส่วนอาจคล้ายผู้นำโดยสากลเช่นวิสัยทัศน์ กว้างไกล การแสวงหาความรู้ต่อเนื่องและอื่นๆ แต่มีบางลักษณะเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ จากอิทธิพลค่านิยมทางศาสนาเช่นใจเปี่ยมคุณธรรมที่มีผลต่อ จริยธรรมในการทำงาน เช่นการอ่อนน้อมถ่อมตนเมตตาต่อผู้อื่น ซึ่งเป็น เอกลักษณ์ของสตรีไทยอาจมีความแตกต่างจากสตรีในบริบทของสังคมและ วัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป

รูปภาพที่ 10 แสดงลักษณะของอัตลักษณ์ความเป็นผู้นำที่แท้จริงของสตรีไทย

ส่วนที่ 3 สังเคราะห์เส้นทางความสำเร็จในงาน เป็นแบบแผนของผู้นำสตรีที่มีอัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ในชีวิตการทำงานจนบรรลุผลสัมฤทธิ์ในระดับชาติและนานาชาติ

จุดประสงค์ของการศึกษาประวัติชีวิตและสะท้อนความเป็นผู้นำจากเส้นทางเดินแห่งชีวิต เป็นการอธิบายลักษณะ เงื่อนไขและโอกาสที่ชี้นำให้ท่านได้เดินผ่านเส้นทางชีวิตจนประสบความสำเร็จ มีเส้นทางเดินที่อุปมาอุปมัยดังเขาวงกตที่เวียนวนจากต้นทางเชิงเขาไปสู่เส้นทางสูงสุด ที่สามารถวนกลับสู่จุดตั้งต้นได้ เส้นทางจะมีกลีบดอกไม้ปูลาดหรือขวากหนามโคลนตมเป็นสิ่งท้าทายเพียงใด จากจุดเริ่มต้นแห่งชีวิต ทุกก้าวย่างไปพร้อมกับ ความรัก ความศรัทธา ความหวัง ความซื่อสัตย์ บรรลุถึงความสำเร็จขึ้นสู่ตำแหน่งผู้นำสตรีในระดับประเทศ จากวัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคมไทยผู้นำระดับสูงเป็นพื้นที่ จุดยืนของบุรุษเพศที่เป็นผู้นำทั้งในระดับประเทศและสากล

ผลการวิจัย

พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ โดยกำเนิดเป็นผู้มีต้นทุนทางสังคมค่อนข้างสูง เนื่องจากครอบครัวแรกมีคุณพ่อคุณแม่อยู่พร้อมหน้า แต่เมื่อครอบครัวแรกของคุณหญิงเริ่มสั่นคลอนแตกแยก บิดามารดาแยกทางกัน ความอบอุ่นพ่อแม่ ลูก สล่นสลายในเวลาต่อมา เส้นทางชีวิตของคุณหญิงเริ่มมีปัญหาอย่างก้าวไปข้างหน้าด้วยความหวั่นไหว แต่ขณะเดียวกันก็มีการเปลี่ยนแปลงที่ได้เรียนรู้ เจริญเติบโต สร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในจิตใจโดยก้าวข้ามวิกฤติที่ปรากฏแต่ละช่วงวัยของชีวิต ซึ่งเปรียบได้กับเส้นทางแห่งเขาวงกตในแต่ละชั้นมีไบโกลเวอร์ 3 แฉก แฉกที่ 1 หมายถึง ความรักเป็นจุดเริ่มต้นของการรับรู้ทางปัญญา ให้ความตระหนักถึงความสำคัญ มีความตั้งดูดและความผูกพันทางจิตใจและอารมณ์ แฉกที่ 2 หมายถึง ความศรัทธาความเลื่อมใส ความเชื่อมั่นว่าเป็นสิ่งดีงาม แฉกที่ 3 หมายถึง ความหวัง เริ่มจากมีเป้าหมาย (Goals) แนวทาง (Pathways) และตัวบุคคล (Agency) ในไบโกลเวอร์ 3 แฉก เป็นสัญญาณที่ความสำเร็จในขั้นต้น

และขั้นต่อมาเป็นไบโคลิกเวอร์ 4 แฉก เพิ่ม ความโชคดี หมายถึง โอกาสและความ
พร้อม สิ่งที่สามารถขึ้นได้ด้วยตนเองในขั้นต่อ ๆ มา ขั้นสุดท้ายเปลี่ยนเป็นไบโคลิกเวอร์
5 แฉก แฉกที่ 5 หมายถึง ความสุขอันสมบูรณ์

ไบโคลิกเวอร์ ตามธรรมชาติเป็นไบไม้สีเขียวเข้มใบเล็ก ๆ ที่ขึ้นอยู่โดยทั่วไป
มี 3 แฉก คล้าย ๆ ดอกหญ้า บางคนเรียก ดอกหญ้าสีม่วงนำมาเป็นสัญลักษณ์แทน
คุณลักษณะองค์ประกอบของความรัก ความศรัทธา ความหวัง และความโชคดี
ซึ่งทั่วไปไบโคลิกเวอร์ 10,000 ใบ จะพบใบที่มี 4 แฉก เพียง 1 ใบ ขณะเดียวกัน ถ้า
เป็นใบ 5 แฉก จะหาได้ยากมากที่สุด จึงนำมาอธิบายเปรียบเส้นทางเดินสู่ยอดเขา
วงกตที่ปลูกด้วยไบโคลิกเวอร์ 3 แฉก ในขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2-4 ปลูกด้วยไบโคลิก
เวอร์ 4 แฉก ส่วนขั้นที่ 6 และ 7 จะเป็นไบโคลิกเวอร์ 5 แฉก

เส้นทางความสำเร็จในชีวิตได้ปรากฏ บนเขาวงกตขั้นที่ 1 และ 2 ตั้งแต่แรก
เกิด และวัยเด็กที่เคยอบอุ่นในครอบครัวใหญ่ที่มั่งคั่ง มั่นคง ต่อมาชีวิตเด็ก 6 ขวบ
ในครอบครัวแตกแยกมีความรู้สึกกลัว เหวง ว่าเหว่ ความรักในครอบครัวแรกที่ทำ
หายในวัยเด็ก จนเข้าสู่ วัยรุ่น นับเป็นช่วงเปลี่ยนผ่าน ท่านอยากก้าวหน้า อยาก
เรียนต่อ รอไม่ไหว ด้วยความรักก้าวหน้าได้เลือกเรียนพยาบาลแม้งานหนัก ทำให้
ท่านได้พบความรัก เป็นคู่รักแท้ แต่ไม่ทิ้งการเล่าเรียน ฝ่าพากเพียรจนเรียนจบ
ความรักที่มีอุปสรรคต้องต่อสู้ จนได้ก้าวสู่ วันวิาวห์ เป็นเส้นทางความสำเร็จบน
เขาวงกตขั้นที่ 3 ส่วนเขาวงกต ขั้นที่ 4 ความรักศรัทธางาน เสริมสร้างฐาน ฐาน
ครอบครัว เขาวงกตขั้นที่ 5 ความรักในหน้าที่ คุณความดี ได้ตอบแทน ขั้นที่ 6
ความรักมวลชนชาติ เสริมสามารถ ลด “เจ็บ จน” และ เขาวงกตที่ 7 ความรัก
ธรรมชาติ ดีตราไว้ในแผ่นดิน ทุกชั้นจะมี มิติของความสำเร็จและ อุปสรรค
ปัญหาที่ได้ก้าวข้ามผ่านด้วยการใช้จุดแข็งด้าน/ลดจุดอ่อนของตนเอง จากการมี
ความเชื่อมั่น ในเรื่องการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับทุกคน ตามบทบาทหน้าที่
นับตั้งแต่ญาติพี่น้อง สามเณร เพื่อน ผู้ร่วมงานทุกระดับ จนถึงชาวบ้านทั่วไป มี
รายละเอียดของแต่ละชั้น ดังนี้

เขาวงกตขั้นที่ 1 ความรักครอบครัวแรก เมื่อแตกแยก หวาด หวั่นกลัว

ความสำเร็จได้ปรากฏบนเส้นทางชีวิตครั้งเยาว์วัย จากการที่คุณหญิงมีความรู้สึกกลัว ห่วง กังวล การเจ็บป่วยของบิดาท่านที่อยู่ห่างไกล เป็นแรงผลักดันมีความรักในครอบครัว โดยเฉพาะคุณพ่อ เป็นแรงจูงใจที่จะต้องตัดสินใจกล้าทำในสิ่งที่ต้องขัดใจคุณแม่ แอบหนีไปหาคุณพ่อจนได้พบ เป็นการตัดสินใจที่ประสบความสำเร็จ ความกลัวนั้นจะกลายเป็นความกล้า มีความมั่นใจเมื่อคุณหญิงมีความสามารถได้ก้าวข้ามผ่านพ้นอุปสรรค ปัญหาที่ทำให้กลัวได้สำเร็จ เป็นเหตุการณ์ที่ประทับใจเสมอมา ได้นำมาเล่าขานในกลุ่มผู้ใกล้ชิด

“ความรู้สึกเหงา ว่าเหงาของลูก ๆ ในครอบครัวแตกแยก ที่ครั้งหนึ่งเคยมีความรักจากคุณพ่อคุณแม่ อยู่พร้อมหน้ากัน ลูกสาวตัวน้อยที่เป็นห่วงคุณพ่อนักหนา เมื่อรู้ว่าคุณพ่อเจ็บป่วย ด้วยความรักและห่วงใย นับเป็นแรงจูงใจให้คุณหญิงแอบไปหาคุณพ่อโดยไม่ได้บอกคุณแม่ การไม่ได้บอกคุณแม่เป็นกรณียิ่งใหญ่ในชีวิตช่วงนั้น”

ก้าวข้ามผ่านความกลัวเป็นความกล้า ความสำเร็จในชีวิตขั้นต้น

ประสบการณ์ที่ท้าทายของเด็กในยุคประเทศไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ตอนปลาย ซึ่งมีบริบทของสังคม เศรษฐกิจ การเมืองที่ไม่มีความปลอดภัย สะดวกสบายในการเดินทาง แต่เมื่อคุณหญิงในขณะนั้นในฐานะเด็กหญิงเล็ก ๆ ตัดสินใจไปแล้วและสามารถวางแผนดำเนินการจนประสบความสำเร็จ ปลอดภัย ได้พบ “คุณพ่อ” นับเป็นปรากฏการณ์ที่ความกลัวของคุณหญิงเป็นแรงผลักดันให้มีการแสวงหาแนวทางในการเผชิญความเสี่ยง หรืออุปสรรคใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้น เด็กหญิงตัวน้อยจึงได้ใช้ความเพียรพยายามแก้ปัญหาจนสำเร็จ โดยมีปัจจัยสนับสนุนจาก “คุณอาชาย” นำทาง นอกจากมีความเสี่ยงจากสภาพบ้านเมืองแล้ว เด็ก ๆ ของแต่ละครอบครัวจะ กลัวคุณพ่อคุณแม่ คุณหญิงเองทั้งตกใจ วิดกกังวล ห่วงใยทั้งความปลอดภัย และความรู้สึกของทุกฝ่ายต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นับเป็น

การตัดสินใจหนีออกจากบ้านครั้งแรก และนับเป็นจุดเริ่มต้นความมั่นใจการก้าวข้ามผ่านความกลัวจากการตัดสินใจในวัยเด็กทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาต่อไปตามวัย

การหนีออกจากบ้านเมื่อเป็นสาวน้อยวัยรุ่นอายุ 18 ปี หลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยแรงจูงใจอยากเรียนหนังสืออยากเรียนต่อ จึงหนีออกจากบ้านเป็นครั้งที่ 2 แทนการอยู่บ้านช่วยเหลือคุณแม่ดูแลน้อง ๆ ทั้งของครอบครัวเดิม และครอบครัวใหม่ ตามสภาพความเป็นอยู่ของเด็กและสตรี ที่ไม่ได้รับการศึกษาเล่าเรียนที่สูงเพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพนอกบ้านในยุคสมัยนั้น

อยากก้าวหน้า อยากเรียนต่อ รอไม่ไหว

จากประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดเช่นนั้นนำคุณหญิงมาสู่การตัดสินใจหนีจากครอบครัวเป็นครั้งที่ 2 เพราะอยากเรียนต่อสูงขึ้น ประกอบกับคุณหญิงได้เห็นตัวอย่างความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนหนังสือ เป็นผู้รู้วิชา มีความก้าวหน้าในอาชีพการงานของครอบครัวคุณปู่คุณย่า คุณอา ญาติ ๆ ทางคุณพ่อที่กรุงเทพมหานครเป็นแรงผลักดัน ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยยุคนั้นประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย โดยเฉพาะสตรี ดังนั้นเมื่อคุณหญิงมีความรักในการเรียนรู้ เป็นพื้นฐานของการรู้คิดใฝ่ฝันอยากเป็นคนดีมีงานทำนอกบ้าน มีอาชีพ มีรายได้ สามารถพึ่งพาตนเอง ช่วยเหลือพี่น้อง และจุนเจือครอบครัวเดิม นับเป็นความคิดก้าวหน้าของคุณหญิงในฐานะสตรีของสังคมไทยยุคนั้น

ในช่วงเวลานั้นกลับกลายเป็นสิ่งช่วยกระตุ้นการรู้คิด และตัดสินใจเลือกวิถีชีวิตในอนาคตของคุณหญิงซึ่งกำหนดด้วยตนเอง เป็นความรักตนเอง อยากเห็นตนเอง เป็นคนดี คนเก่ง ที่ให้พี่น้องพึ่งพาได้ จึงมีศรัทธา ความเพียรพยายามเพื่อให้ก้าวข้ามผ่านพันธกิจชีวิตในเวลานั้นด้วยความหวังถึงเป้าหมายความสำเร็จ ถ้าได้เรียนสอดคล้องกับคำกล่าวของน้อง ๆ ที่ว่า

“ตอนเด็กพี่อัสเรียนหนังสือเก่ง ขยันหาความรู้ ชอบอ่านหนังสือ เป็นคนที่มีความมุ่งมั่นมากเรื่องเรียน” (G2P1)

อีกทั้งประสบการณ์จากการได้ทำงานกับเพื่อนคุณแม่ที่โรงพยาบาลเอกชน
แห่งหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา ช่วยสร้างความหวังให้คุณหญิงเห็นว่าใน
อนาคต ตนเองอยากทำงานอะไรเป็นอาชีพ มีรายได้ ฟังพาดตนเองได้ และเป็นที่ฟัง
ของน้อง ๆ คุณหญิงเล่าว่า

“ถึงจะมาจากครอบครัวแตกแยก แต่รักดี รักเรียน เกิด
แรงบันดาลใจในเรื่องของการช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์
จากความยากลำบากไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์”

ความสำเร็จเส้นทางการตัดสินใจด้วยความกล้าเสี่ยงอย่างชาญฉลาด
ถึง 2 ครั้งนี้ ได้ริเริ่มก่อตัวเชื่อมโยงจากความสัมพันธ์ของครอบครัว ด้วยความรัก
และห่วงใยคุณพ่อในครั้งแรก และในครั้งที่ 2 ด้วยความรักการศึกษามุ่งมั่น
ความก้าวหน้าได้เข้าศึกษาเล่าเรียน เมื่อการตัดสินใจแต่ละครั้งประสบความสำเร็จ
เพราะมีความรอบคอบมีผู้ช่วยสนับสนุนให้ทำการได้สำเร็จ กลายเป็นแรงเสริม
ภายในตนเองและผู้อยู่รอบข้าง นับเป็นประสบการณ์ตรงและกลายเป็นบทเรียน
สำคัญเรื่องความกล้าเสี่ยงอีกทั้งคุณหญิงได้สัมผัสตัวแบบที่น่าชื่นชมจาก
ครอบครัวขุนนางรับราชการของ คุณปู่ คุณย่า คุณพ่อ และคุณแม่เป็นคุณครูทำให้
คุณหญิงมีความรักเรียน ศรัทธายึดมั่นความสำเร็จของชีวิตจากการศึกษา สร้าง
ความมุ่งมั่นชีวิตในอนาคตตั้งแต่วัยเด็ก และสืบสานจนเข้าสู่วัยรุ่นด้วยคำว่า “รักดี”
เป็นจุดแข็งของตนเองที่สามารถพลิกผัน วิฤติให้เป็นโอกาส ปรากฏการณ์เช่นนี้
นับเป็นการวางรากฐานของเส้นทางชีวิตบนเขาวงกตในวงจรที่ 1 ชีวิตวัยเด็กสู่
วัยรุ่น ถึงแม้ครอบครัวแตกแยก แต่มีความคิดและมีแรงบันดาลใจเป็นพื้นฐาน
มุ่งมั่นสู่การศึกษาเล่าเรียน จึงจารึกไว้ในไบโคลิกเวอร์ 3 แฉก ใบที่ 1 และ 2 มาปูลาด
เชื่อมโยงไปสู่การเดินทางขึ้นเขาวงกตแห่งชีวิตที่จะต้องเดินทางต่อไป

เขาวงกตขั้นที่ 2 ความรัก การเล่าเรียน ฝ่าพากเพียรจนเรียนจบ

เรียนพยาบาลงานที่รักได้ตั้งใจ

ผลสืบเนื่องตามมาของการหนีครั้งที่ 2 ทำให้คุณหญิงได้ไปอาศัยอยู่กับคุณพ่อ ซึ่งเป็นครอบครัวเดิมของคุณปู่เป็นข้าราชการขุนนางไทย (พ.ศ.2494) ซึ่งให้ความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียนต่อเนื่องของบุตรหลานทั้งหญิงและชายเป็นสิ่งที่มีความค่าแก่ครอบครัวและวงศ์ตระกูล วิถีชีวิตที่ครอบครัวแตกแยกนี้ได้เปลี่ยนเป็นโอกาส สร้างความสามารถและเข้มแข็งให้คุณหญิงกล้าตัดสินใจ เลี่ยงอย่างชาญฉลาดเพิ่มขึ้น ก้าวไปให้ถึง จึงเป็นความสำเร็จอีกขั้นตอนหนึ่ง สร้างความมั่นใจตนเองในเวลาต่อมา ยิ่งไปกว่านั้นการตัดสินใจเลือกสมัครเป็นนักเรียนพยาบาลของโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย สภาอากาศไทย เป็นเส้นทางที่นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ เชื่อมโยงชีวิตส่วนตัวชีวิตครอบครัวเดิมและชีวิตสมรสตั้งครอบครัวใหม่ได้สำเร็จ จุดเปลี่ยนผ่านที่สำคัญมากของสตรีในยุคนั้น การศึกษาเป็นตัวกำหนดสถานะภาพทางสังคมของบุคคลนอกเหนือจากชนชั้นวงศ์ตระกูล และเป็นองค์ประกอบสำคัญทำให้เกิดการเลื่อนชั้นทางสังคม คุณหญิงเลือกเดินอยู่บนเส้นทางที่คัดสรรแล้วว่าต้องการเรียนต่อ และเรียนพยาบาลด้วยใจรัก ดังคำกล่าวที่ว่า

“เรียนอาชีพที่ช่วยเหลือคนอื่นได้ จึงเลือกเรียนพยาบาล
ช่วยเหลือทุกคนที่ช่วยเหลือได้ ช่วยเหลืออย่างจริงจัง
ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบสุดท้าย เช่น ผู้ป่วยในโรงพยาบาล จะ
ช่วยตั้งแต่แรกเข้านอนโรงพยาบาล จนหายกลับบ้านได้”

(G2P3-1)

เส้นทางที่เลือกเรียนด้วยใจรักเป็นการเสริมแรงการรู้คิด ตัดสินใจ ทำให้มุมมองเรื่องของผู้หญิงกับการใช้ชีวิตในครอบครัวและสังคมภายนอกเปลี่ยนไป คุณหญิงจึงมีวิสัยทัศน์แตกต่างจากสตรีส่วนใหญ่ในยุคสมัยเดียวกัน

ในวิถีดำเนินชีวิตของชาวไทยยุคก่อนปี พ.ศ. 2500 ขณะนั้นประเทศไทย ยังไม่มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ แต่เริ่มมีการสำรวจสำมะโนประชากร ตามข้อเสนอแนะของธนาคารโลกที่ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาสำรวจสภาพเศรษฐกิจของประเทศในปี พ.ศ. 2501 สังคมไทยจึงขาดข้อมูลสำคัญ ๆ ในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการศึกษาสำหรับเด็กและสตรี สตรีต้องแสวงหาเองด้วยความรัก ศรัทธา ในการช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ขณะที่เรียนพยาบาล (ช่วงเวลา พ.ศ. 2494–2497) ในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 บ้านเมืองยังไม่สงบ เกิดกบฏแมนฮัตตันในเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2494 เป็นสงครามการเมือง เกิดเหตุการณ์ในกรุงเทพมหานคร มีการบาดเจ็บล้มตายเสียหายของบุคคลและทรัพย์สิน ส่งผลกระทบต่อสภาพการ เป็นอยู่ของประชาชน แม้กระทั่งนักเรียนพยาบาล ต้องเรียนและทำงานไปด้วย มี เรื่องเล่าว่า

“นักเรียนพยาบาลทำงานหนัก เรียนไม่มากนักความรู้
เรื่องโรคยังมีน้อย เรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยตรงกับ
ผู้ป่วย ไปช่วยขึ้นเวร บ่าย ดึก เหมือนเป็นการฝึกไปในตัว
และช่วงนั้นจะมีกบฏแมนฮัตตัน เขาเข้ามายึดโรงนอนเรา
ในโรงเรียน ผู้ก่อการเข้ามายึดหอพักของนักเรียน คุณครู
พยาบาลต้องช่วยกันดูแลความปลอดภัย ห่วงใย
สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดความไม่แน่ใจ ความ
ยุ่งยากวุ่นวายที่จะตามมา” (G3P1T1)

คุณหญิงพยายามเรียนรู้เต็มที่ เป็นที่รักของคุณครู เพราะให้ความเคารพ
เชื่อฟัง ไม่ทำผิดระเบียบ วินัย ขยันรับผิดชอบ และมีจิตอาสา อดีตคุณครู ครูผู้
ช่วยเหลือการเรียนการสอนพยาบาลในยุคนั้นกล่าวถึงคุณหญิงว่า

“เห็นครั้งแรกกับนักเรียนคนนี้รู้สึกทึ่งว่าติดตา ถูกชะตา
ทันที ดูเขาเหมาะที่มารับเรียนพยาบาล รูปร่างหน้าตา รู้สึก

น่าเอ็นดู ศรัทธาในจิตกรรยาของเขา เขาไม่เคย
เปลี่ยนแปลงเลยกับสิ่งที่เราเห็น รู้สึกประทับใจ อัลสเขาจะ
ช่างซักถาม ตอนนั้นตึกอาหาร (คัลยกรรมหญิง) และ
ตึกปัญจมาราชิณี จะมีเด็กป่วย เด็กกินนมแม่ อัลสเขาดูแล
คนไข้เด็ก เขาจะน่ารัก เด็ก ๆ ชอบเข้ามาเฝ้าจะแฉะ หนู่ม ๆ
ก็รั่มจีบ” (G3P1T1)

เพื่อน ๆ ที่เรียนด้วยกัน เล่าถึงบุคลิกภาพที่ประทับใจว่า

“ไม่มีมึงมาพาไวย ไม่ถือตัว เรียบร้อย พูดจาดี ครูรัก
เพื่อน ๆ ชอบ ทำงานร่วมกันจะตั้งใจทำ พี่อัลสเขาจะร่วม
กิจกรรมทุกอย่าง การเรียนปานกลาง” (G3P1F2)

พยาบาลจบใหม่ ใต้งานที่ไผ่ผืน

ระหว่างเรียนพยาบาลที่งานหนัก ถึงแม้ว่าจะมีความยุ่งยากในหลักสูตร
การเรียนการสอน” คุณหญิงชอบช่วยเหลือกิจการของคุณครู และเพื่อน ๆ ด้วย
ความตั้งใจเรียน อุดหนุน ชยันทำงาน มุ่งมั่นเรียนจนสำเร็จสมตามความหวัง ได้รับการ
การบรรจุเป็นพยาบาลสภาภาษาไทย มุ่งานทำ มีเงินเดือน เป็นอีกเส้นทางหนึ่ง
เกิดขึ้นเชื่อมโยงรองรับการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของตนเองให้เป็นอิสระและดูแล
ตนเองได้

พบคู่รัก สุขสดใส ถูกใจกัน

การเข้าเรียนต่อเป็นนักเรียนพยาบาล อุปสรรคและปัญหาในขั้นนี้ ได้แก่
บริบทของสังคมไทย ที่เกิด กบฏ แมนฮัตตันเป็นผลกระทบต่อประชาชนไทย
โดยเฉพาะในเขตเมืองหลวง พื้นที่ๆเกิดเหตุความวุ่นวาย มีความยากลำบากในการ
เรียนของนักศึกษาพยาบาล ผิดงานขึ้น วอร์ดอยู่หอพักที่มีความไม่ปลอดภัยของ
สังคมยุคนั้น แต่มีโชคดีเป็นส่วนสำคัญให้คุณหญิงได้เดินทางเข้าสู่ตลาดของการ
เลือกคู่ นับเป็นเส้นทางเปลี่ยนแปลงของชีวิตครั้งสำคัญได้พบคู่รักกลายเป็นเนื้อคู่

นับเป็นโชคดี เกื้อหนุน บุญช่วยเป็นพลังสร้างความสำเร็จ ที่น่าชื่นชม เรื่องการ เรียนท่านได้เรียนพยาบาลจบและมีงานทำ เป็นพยาบาลสำเร็จสมหวังที่ต้องบันทึก ไว้ในไบโบลเวอร์ส 4 แฉก ใบที่ 3 และ 4 ของเส้นทางเขาวงกตชั้นที่ 2

เขาวงกตชั้นที่ 3 ความรักต้องต่อสู้ ได้ก้าวสู่ วันวิวิธ

ในสมัยเรียนพยาบาลคุณหญิงได้พบความรักกับชายหนุ่มที่อนาคตดีเป็น นิสิตแพทย์ ความรักทั้งคู่สืบสานต่อจากความใกล้ชิด ทำงานร่วมกันบนหอผู้ป่วย และได้ช่วยเหลือกันทั้งส่วนเรียนและการะในครอบครัว ทำให้ความรักของหนุ่ม สาวกลายเป็นรักแท้ จากความนิยมชมชื่นอุปนิสัยใจคอรู้ใจซึ่งกันและกัน สตรีที่ดี งามในสมัยโบราณต้องขยัน มีจิตโอบอ้อม รักพี่น้อง ดังคำกล่าวที่ว่า

“ต่างคนต่างพึ่งพากันใกล้ชิดกันมากขึ้น รู้นิสัยกันมากขึ้น
รู้สึกผูกพันในปีที่ 2 ปลายปี แต่สนิทมากที่สุดตอน
เรียนปี 3 เราชอบคนขยัน ในสายตาของผมขยันเหมือน
คุณแม่ของผม สวยนั้นเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว” (G2P1)

“...เรื่องดูแลน้องให้ผม อันนี้สำคัญมากเพราะผมไม่มี
เวลา เดือนหนึ่งส่งเงินมาให้ 120 บาท ให้จัดการดูแลน้อง
เพราะเขาอยู่ที่กรุงเทพ น้อง ๆ แทนที่จะชอบผมแต่ชอบ
พี่สะใภ้ เพราะเราเป็นพี่คนโตทั้ง 2 คน เลย์ต่างรู้ใจกัน
ตรงที่ช่วยดูแลน้องการเจริญเติบโตและได้เล่าเรียน ถูกใจ
ตรงนี้เพราะผมรักน้อง” (G2P1)

ต้องฝ่าฟัน อุปสรรค รักคงมั่น

เมื่อเรียนจบทั้งคู่ได้รักและดูแลกันนานเป็นปี มีความหวังอยากเข้าพิธีมงคล สมรสตามประเพณี ในช่วงเวลาดังกล่าวมีอุปสรรค ปัญหา เนื่องจากครอบครัว ฝ่ายชายที่มีลูกเรียนเก่งเป็นแพทย์รูปหล่อ เป็นพี่ชายของน้อง ๆ อีกหลายคน จึงไม่ เห็นด้วยเพราะได้เตรียมคู่หมั้นไว้ให้แล้ว ดังคำกล่าวที่ว่า

“แม่มีเป้าหมายไว้แล้ว เขาขอลูกเจ้าของตลาดบ้านโป่ง
เรียบร้อยแล้วจะตั้งคลินิกให้เสร็จ เตรียมจัดพิธีแต่งได้
เลย...” (G2P1)

ด้วยความมั่นคงของความรัก ทั้งคู่ก็พยายามที่จะช่วยกันสร้างความฝันให้
เป็นจริงด้วยการแสวงหาเงินทองเพื่อเตรียมจัดงานแต่งตามประเพณี

“...เราผู้ใหญ่แล้ว หาเงินมาหมั้นผู้ใหญ่ก็ไปโคตรมเพื่อ
เอาค่าวิชา ทำคลินิก เจ้าของร้านขายยาชวนไปทำคลินิก
ได้รายได้จากการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น เสาร์ไปทำร้าน
บ้านหมี่ อาทิตย์ไปทำร้านสรเดช...

...เก็บเงินมาสู่ขอและจัดงานแต่งโดยไม่ให้คุณแม่ yes or no
ก่อนแต่งงานเป็นทหารอยู่ที่ลพบุรี เงินเดือน 200 บาท
โดยเป็นเงินเดือน 120 บาท ค่าวิชาชีพแพทย์ 80 บาท
เราก็เลยช่วยกันหาเงินแล้วรีบชิงแต่งกันเอง” (G2P2)

ร่วมช่วยกัน ฟันฝ่า วิชาห้าวาน

การได้เข้าพิธีแต่งงานอย่างถูกต้องตามประเพณีนับเป็นความสำเร็จของ
สตรียุคสมัยนั้น ที่มีความหวังว่าจะพบเนื้อคู่ ได้ครองรัก ได้รับการไว้วางใจจาก
ผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่าย หากถูกขงยามยามดีเข้าพิธีสมรสให้เป็นเกียรติศักดิ์ศรีของ
ครอบครัวและเครือญาติ เกิดจากความมั่นคงในความรัก และมีศรัทธาในชีวิตคู่ที่
ต้องผ่านพิธีมงคลสมรสอย่างถูกต้อง เป็นความใฝ่ฝันของสตรีไทยได้เข้าสู่ประตู
วิवाห์นับเป็นเกียรติยศ ศักดิ์ศรีของคุณพ่อคุณแม่และญาติพี่น้อง เป็นจุด
ความสำเร็จเพิ่มขึ้นที่ต้องบันทึกไว้ในไบโบลเวอร์ไบที่ 5 และ 6 จาก**อุปสรรคและ
ปัญหา** การก้าวข้ามผ่านได้แต่งงานกับเจ้าบ่าวที่เลือกแล้ว ทั้งคู่ต้องช่วยกันแก้ไข
ปัญหาผ่านอุปสรรค โดยมีเพื่อน ๆ และญาติๆ เป็นแรงสนับสนุน ประสบการณ์นี้
เป็นจุดเปลี่ยนผ่านที่สำคัญของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นโดยเฉพาะสตรีที่จะมีครัวเรือนของ
ตัวเอง มีอิสระในการเลือกคู่ครอง การร่วมกันแก้ปัญหาความยุ่งยากก่อนได้
ครองคู่เข้าเรือนหอกลับเป็นสายป่านช่วยผนึกผสานยึดโยงความเข้มแข็ง ได้

เสริมสร้างพลังอำนาจแห่งตน ให้เจริญเติบโตในเส้นทางการดำเนินชีวิตบนเขาวงกต
ชั้นที่ 3 นี้ให้ประสบความสำเร็จ ด้วยความรักเรียน ศรัทธาในการเลือกกำหนดชีวิต
ตนเอง ชีวิตครอบครัวแตกต่างไปจากสตรียุคสมัยเดียวกัน ส่งผลต่อการครองรัก
ครองเรือนในเวลาต่อมา

เขาวงกตที่ 4 ความรักศรัทธางาน เสริมสร้างฐาน ฐานครอบครัว

ได้เรียนรู้ เพื่อรองรับตำแหน่งงาน

หลังแต่งงานและใช้หนี้ที่นำมาจัดงานพิธีสมรสถูกต้องตามประเพณีของ
ชาวไทยเรียบร้อยแล้ว คุณหญิงย้ายไปทำงานที่จังหวัดลพบุรี เป็นช่วงเวลาเริ่มต้น
ของครอบครัวใหม่ ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงในการทำงาน ทำให้ชีวิตการ
แต่งงานมีคุณค่าของการใช้ชีวิตร่วมกัน ดังคำบอกเล่าว่า

“...เกือบ 7 ปี ที่ลพบุรีเป็นช่วงมีค่า ไปไหนไปด้วยกัน ไป
ทำคลอดในค่ายทหาร ไปดูแลผู้ป่วย ไม่ว่าจะไปที่ไหนฮัส
จะไปด้วยเสมอ” (G2P2)

“...เก็บเงินซื้อมอเตอร์ไซด์คันแรกมือสอง ขับรถไปทำงาน ไป
ไหนไปด้วยกัน สร้างความชื่นชนให้กับรุ่นพี่ทหารต่างรู้จัก
เป็นอย่างดี จำฮัส และร้อยโทสิงหา” (G2P2)

“เวลาโกรธกันต้องอาศัยเพื่อนบ้าน การเล่นไฟเป็นการ
สร้างสัมพันธ์ภาพ รู้ใจของแต่ละคนเลย ทะเลาะนิด ๆ
หน่อย มั่นสร้างให้เราเข้าใจกัน เราต้องดีคือ “ขอโทษนะ
เธอ” พูดไป เป็นกลยุทธ์ของแต่ละคู่ เวลาทะเลาะต้อง
ยอมกันอย่าไปแข่ง ต้องยอมไปข้างหนึ่ง เรื่องงอแงเรื่อง
ผู้หญิงบางทีก็งอแงกันนะ โดนซ้อมจริงตั้งหลายที” (G2P2)

“จำฮัส” เป็นพยาบาลห้องผ่าตัดเขียนหนังสือทำคู่มือการผ่าตัดทางการ
พยาบาล นับเป็นความคิดริเริ่มเพิ่มคุณภาพในระบบงานบริการให้ เป็นมาตรฐาน
มีคู่มือเป็นมาตรฐานการทำงาน สิ่งเหล่านี้ได้สะท้อนลักษณะความรักในความรู้ นำ

ความรู้สู่การปฏิบัติจนเกิดทักษะและความสามารถที่จำเป็น ซึ่งจะนำพาคุณหญิงไปสู่ความหวังในตำแหน่งผู้นำ และความโชคดีที่คุณหญิงมีโอกาสมหาสมุทรชีวิตครอบครัวที่เป็นฐานสนับสนุนความสามารถที่มีมากพอ ได้มาจากการเสริมสร้างพลังอำนาจแห่งตน ก้าวสู่เส้นทางความสำเร็จทั้งชีวิตครอบครัวและการทำงาน

ก้าวผ่าน แผ่นดินไกล ในต่างแดน

ต่อมาคุณหญิงได้ลาออกเพื่อติดตามสามีไปศึกษาดูงานประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 4 ปี ซึ่งคุณหญิงได้มีประสบการณ์การทำงานและศึกษาต่อในต่างประเทศไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้นเมื่อกลับมาประเทศไทยจึงนำความรู้ประสบการณ์จากต่างประเทศมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับลักษณะวัฒนธรรมบริบทและสภาพแวดล้อมองค์กรของไทย พัฒนาปรับปรุงระบบการทำงานด้วยความรักความศรัทธาในการเพิ่มศักยภาพจากความรักในความก้าวหน้า การไปต่างประเทศเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้คุณหญิงมีวิสัยทัศน์ สื่อสาร การสร้างรูปแบบปรับปรุงงานแตกต่างไปจากผู้อยู่ในวิชาชีพเดียวกัน ประกอบกับมีพื้นฐานของความรักงาน กลายเป็นศรัทธาเกิดความมุ่งมั่นทำงานประสานผลประโยชน์ให้แก่ผู้ร่วมงานและระบบงาน ไม่ทอดทิ้งความรักที่มีต่อครอบครัวเป็นพลังเชิงบวกตอบโต้เสริมแรงเพิ่มพลัง ส่วนหนึ่งจากการที่คุณหญิงรู้จักละวางในสิ่งที่ไม่เป็นไปตามความหวัง เป็นความยืดหยุ่นในการดำเนินชีวิตดังคำกล่าวที่ว่า

“ทำงานกันที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า อาจารย์อัลเป็นพยาบาลและอยู่วิทยาลัยพยาบาล อาจารย์สิงหาได้ support เงิน อาจารย์สิงหาเป็นสะพานบุญ บางงานที่อาจารย์อัลไปไม่ได้ อาจารย์สิงหาจะช่วยไปแทน อยู่ด้วยกันลักษณะเกื้อกูล ดูแลห่วงใยกัน มีใจที่ผูกพัน จึงอยู่ด้วยกันด้วยความรักและให้อภัยกัน” (G3P3F4)

“...พื้นฐานเรารักกัน ก็ให้อภัยกันมาตลอด เราไม่ได้ทำอะไรผิด ๆ ในช่วงเวลานั้นไม่ได้มีเป้าหมายว่าจะมีชีวิตคู่อย่างไร แต่เวลาส่วนใหญ่มุ่งจะหมดไปกับการทำงาน ช่วงเวลาของครอบครัวที่อยู่ด้วยกัน อัลจะบ้าเรียน ทำให้

ไม่ค่อยมีเวลา ผมก็จะเข้าข้างมีหญิงมาติดพันบ้าง...แต่
ไม่ได้จริงจัง เพราะความดีของเขา รักเขา และอะไรอีก
หลาย ๆ อย่าง เวลาที่ อัลโกรธหรือไม่พอใจเขาจะยึดคำว่า
ช่วงหัวมัน” (G2P1)

สร้างปีกแผ่น พร้อมกลับ ปรับผลงาน

คุณหญิงมีความพร้อมในการทำงาน ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงองค์กรที่
ประสบความสำเร็จได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย ด้วยความซับซ้อนจากการเรียนรู้
ที่ได้ตกผลึกเสริมฤทธิ์จากการเรียนในสถาบันการศึกษาของประเทศและ
ต่างประเทศได้สร้างความรู้คิด เข้าใจปัญหา ความต้องการของ ประชาชนและ
บริบทสภาพแวดล้อมที่เขาอยู่ ทำให้สามารถกำหนดรูปแบบการกระทำใหม่ ๆ ให้
สอดคล้องกลมกลืนกับวัฒนธรรมไทย จึงทำให้ได้รับคำชื่นชมว่าเป็นคนที่ทำสิ่งที่
ถูกต้อง ถูกที่ ถูกคน ถูกเวลา และถูกสถานการณ์ ให้คุณค่าของความเป็น
ประชาธิปไตยในการทำงาน ดังคำพูดของผู้ร่วมงานใกล้ชิดดังนี้

“ท่านอุทิศตน เสียสละเพื่องาน เป็นผู้มีใจเปิดกว้าง
คุณหญิงมีความพร้อม ไม่มีเลยลูกทำงานเต็มที่มาก
คุณหญิงท่านทุ่มเทเสียสละมีความมุ่งมั่นทำงานเพื่อ
สังคม และคุณหญิงจะทำงานจนกว่าชีวิตจะหมดแรง
ท่านทุ่มเทได้เต็มที่ เพราะมีครอบครัวสนับสนุนเต็มที่
ท่านจึงเป็นผู้มีความพร้อมทั้ง ความรู้ ความสามารถ
และบารมี” (G4P101)

วิสัยทัศน์ด้วยการยึดเป้าหมายในอนาคต ดังการเตรียมความพร้อม ของคุณหญิงก่อนไปต่างประเทศ

คุณหญิงได้เข้าเรียนศึกษาต่อเนืองในระดับครุพยาบาล เนืองมาจาก
คุณหญิงเห็นว่าตัวเองจะต้องทำหน้าที่เป็นครุพยาบาล และมีโอกาสในการพัฒนา
การศึกษาของพยาบาลกองทัพบก ให้เป็นที่ยอมรับและทำประโยชน์ให้สังคม

คูชีวิตที่เสริมแรงให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษา สนับสนุนทรัพยากร ทำให้คุณหญิง
มั่นใจ เพราะได้รับการยอมรับมากขึ้นทั้งในส่วนของครูพยาบาลและการเรียน
หลักสูตรปริญญาตรีทางการพยาบาลสาธารณสุข จากคณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นส่วนพัฒนาทั้งงานและความก้าวหน้าในวิชาชีพการ
พยาบาลที่คุณหญิงได้เลือกแล้ว เป็นส่วนสำคัญทำให้คุณหญิงได้รับความไว้วางใจ
ความศรัทธาจากผู้ร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา โดยเฉพาะผู้ใต้บังคับบัญชาให้การ
ยอมรับในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงงาน

“ได้เรียนรู้การทำงานกับพี่อัส หลายวาระ พี่อัสมี
ความสามารถพิเศษคือ เป็นพี่ที่ประเสริฐ และเป็นผู้นำ
วิชาชีพที่เราภูมิใจได้เสมอ พี่เป็นผู้นำที่พร้อมจะเป็นผู้ตาม
เสมอ พร้อมที่จะฟังผู้อื่นอยู่เสมอ มีศักยภาพในการฟัง มี
วิธีการทำงาน โดยยึดเป้าหมายเสมอและเป็นที่พึ่งได้เสมอ
ถ้าผู้ร่วมงานติดขัด มีพร้อมที่จะให้ความคิดกำลังใจ และ
ทรัพยากร” (G4P1F2)

“พี่อัสเป็นคนเสมอต้นเสมอปลายอัธยาศัยดี มีศิลปะใน
การให้ความรัก ให้กำลังใจคน จำสายตาพี่เขาได้เสมอ”
(G4P1F2)

การพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพของงานมาจากความสามารถในการ
บูรณาการ และสร้างความกลมกลืนกับบริบทวัฒนธรรมองค์กรของ คุณหญิงใน
ฐานะผู้นำ เมื่อรับตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
ความสามารถในการจัดระบบงาน การสื่อสาร การประสานงานด้วยไมตรีจิตด้วย
แนวคิดใหม่ ทำใหม่ นับเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของความสำเร็จในยุคปัจจุบัน ดังคำ
กล่าวที่ว่า

“ท่านมุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
ของงานและเลือกเจ้าหน้าที่ช่วยจัดการ แนวทาง
นวัตกรรม บุคลากรในวัฒนธรรมการทำงาน เพิ่ม
ความสามารถในการสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพอันดี
กับบุคคลต่าง ๆ อย่างจริงใจและต่อเนื่อง” (G3P3F3)

ความโดดเด่นจากบุคลิกลักษณะ วิธีการทำงาน และผลงานเป็นที่ประจักษ์
ได้รับการยอมรับจากสังคม จนเป็นบุคคลต้นแบบ ความเป็นผู้นำที่สามารถนำพา
วิชาการบริหารให้วิชาชีพประสบความสำเร็จในเวลาต่อมา จากวิสัยทัศน์แบบ
แผนการทำงานที่ขับเคลื่อนด้วยแนวคิดกว้างไกลใช้จุดแข็งของตนเองได้ดี ยึด
ผลลัพธ์ในอนาคตและให้โอกาสแก่ผู้อื่น โดยนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญดัง
คำกล่าวของลูกศิษย์ ลูกน้อง และเพื่อนร่วมวิชาชีพที่ว่า

“ท่านเป็นผู้นำที่ติดดิน ปฏิบัติได้เป็นแบบอย่างที่ดีของ;
วิชาการและวิชาชีพทำงาน ได้รับการสนับสนุนจาก
ครอบครัว รักและเอาใจใส่ลูกน้อง เป็นคนที่มีวิสัยทัศน์
กว้างไกล สร้างคนเก่ง ส่งเสริมลูกน้อง” (G3P5F1)

“ท่านเป็นผู้นำมีบุคลิกลักษณะที่ดีงาม ที่ได้รับการ
ยอมรับทั้งในกองทัพบกและในสังคม สมดังคำที่ว่า
เข้มแข็งอย่างทหาร อ่อนหวานอย่างพยาบาล”(G2P3)

“ให้โอกาสคนในทุกด้านเสมอ จะทำอะไรก็จะคิดถึง
ส่วนรวมมาก่อนตัวเองเสมอ ส่งเสริมนักเรียนพยาบาลที่
สอบได้ที่ 1 และ 2 ไปเรียนต่อต่างประเทศและใน
ประเทศ” (G2P3)

จากความคิดริเริ่มสร้างนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ ปิดช่องว่างของระบบงาน ก่อให้เกิดการปฏิรูปพัฒนางานพัฒนาคนไปพร้อม ๆ กัน ดังเช่นคำกล่าวของเพื่อนร่วมงานที่เคยเป็นลูกศิษย์

“ท่านเสนอให้มีพยาบาลชายในกองทัพบก ปี พ.ศ. 2539 เพื่อเป็นการพัฒนาหน่วยรบให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้นในการดูแลรักษากำลังพลของกองทัพบก โดยเฉพาะในสถานการณ์ฉุกเฉินในการป้องกันประเทศให้ได้รับการรักษาที่ดีที่สุดให้มีชีวิตรอดได้” (G4P2F1)

“คุณหญิงเป็นสัญลักษณ์ของพยาบาลทหารบก เมื่อมีการกล่าวถึงพยาบาลกองทัพบกในสังคมจะนึกถึงคุณหญิงเป็นลำดับแรก คุณหญิงถึงแม้ว่าจะเกษียณราชการไปแล้ว แต่ในชีวิตจริงท่านยังคงทำงานสร้างคุณงามความดี สร้างคุณประโยชน์ต่อสังคมอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ท่านมีবারมีที่ทำให้การทำงานด้านต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ท่านทำงานต่าง ๆ โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบรมวงศานุวงศ์อย่างหาที่สุดมิได้” (G3P5F1)

ผู้บังคับบัญชาของคุณหญิงที่เป็นแพทย์ ได้กล่าวถึงคุณหญิงด้วยความชื่นชมว่า

“คุณหญิงเป็นผู้มีลักษณะผู้นำสูง ไม่ใช่นักวิชาการ แต่เป็นนักบริหารที่ดี มีความจริงใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ประสานงานกับหน่วยงานทั้งข้างบน-ข้างล่าง สามารถพัฒนาวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกให้เจริญก้าวหน้าทหารอากาศและทหารเรือ สร้างอาคารสถานที่ให้แก่

วิทยาลัยเรา ทำให้วิทยาลัยกองทัพบกเจริญเทียบเท่า
ต่างประเทศเลย สามารถทำให้พยาบาลมีตำแหน่งที่สูงขึ้น
ความสัมพันธ์กับทีมงาน ทั้งลูกน้อง ท่านมีน้ำใจ โอบอ้อม
อารี ผมเชื่อว่าผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีใครไม่รักท่าน”
(G4P2C1)

ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จได้รับการยอมรับจากบุคคลที่อยู่ใน
ระดับผู้นำ สิ่งที่ต้องทำให้มีความหลากหลายในกระบวนการและความสำเร็จของงาน
มาจากความเป็นธรรมชาติ จัดเป็นกลยุทธ์ในการบริหารจัดการเอื้ออำนวยให้งานบรรลุ
เป้าประสงค์ที่วางไว้ นับเป็นข้อได้เปรียบ ดังคำกล่าวของอดีตผู้บังคับบัญชาที่ว่า

“ผมว่าอาจารย์อัสเป็นบุชเนียบุคคลของวิทยาลัย
พยาบาลกองทัพบกได้เลย เพราะว่า จะพัฒนาวิชาชีพ
นั้นจะต้องพัฒนาให้ดีกว่าเดิม เช่น เดิมรับ ม.6 เปลี่ยน
มารับ ม.8 ก็ได้รับการต่อต้านมาก เราต้องการแค่ใช้
งานได้ก็พอ ผมถึงได้ช่วย (ในฐานะหัวหน้าใจคนหนึ่งให้ได้
ปริญญาวิชาชีพ) เราต้องพัฒนาให้ได้มาตรฐานของ
วิชาชีพ ทางมหิดลถึงจะยอมรับได้” (G4P2C1)

“การรับนักเรียนพยาบาล อาจารย์อัสเป็นคนมีเพื่อน
เยอะ คนรู้จักเยอะ ในวงการทหารก็ต้องมีการฝากเข้า
เรียนกันเยอะ แต่อาจารย์อัสก็มีกติกา ตรงไปตรงมา
รักษาคะแนนอย่างเคร่งครัด ไม่มีการรับใต้โต๊ะ”
(G4P2C1)

ปี พ.ศ. 2534-2535 คุณหญิงดำรงตำแหน่งนายกสมาคมพยาบาลแห่ง
ประเทศไทย คุณหญิงได้เป็นพลังสำคัญในการพัฒนางาน คุณหญิงมีส่วนร่วม
ก่อสร้างเส้นทางวิชาชีพการพยาบาลให้เข้มแข็ง และได้ร่วมงานสำคัญ ๆ กับสภา

การพยาบาล จึงเป็นโอกาสอันดีที่คุณหญิงได้ทำให้แกวริชาชีพ ระดมทุนสร้าง อาคารของสภาการพยาบาลให้เป็นที่ประจักษ์ถึงความแข็งแกร่งขององค์กรวิชาชีพ จนถึงปัจจุบัน นับเป็นความสำเร็จที่ได้รับการยกย่องจากผู้นำวิชาชีพ กล่าวว่า

“ฟิอัสเป็นคนใฝ่ดีมาตั้งแต่เด็ก ทำงานอย่างหนักมาตลอด ประกอบกับมีครอบครัวที่ดี พี่สิงหา สนับสนุน ปรึกษาประคอง ช่วยให้งานราบรื่น ท่านเป็นคนที่มีความคิดดี ฐานะดี (Well of finance) จึงได้ทุกอย่าง เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) อย่างดีเยี่ยม แต่ทั้งนี้เป็นเพราะฟิอัส เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติที่ดีอยู่แล้วใจเย็น นุ่มนวล สามารถวางแผนการทำงาน จัดการแก้ไขสิ่งต่าง ๆ ได้ อย่างดีเยี่ยม ในความรู้สึกส่วนตัวรู้สึกภาคภูมิใจในตัวพี่ และยึดถือเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ (Role Model) ของ วิชาชีพ” (G4P1F4)

ความสำเร็จในงานเป็นความพร้อมของคุณหญิงเองที่มีวิสัยทัศน์ และแบบแผนการทำงานที่มีการแสวงหาความรู้ใช้ข้อเท็จจริง ตัดสินใจได้ถูกต้อง เป็นที่ ประจักษ์แก่ผู้ใกล้ชิดทุกระดับ ดังคำกล่าวของน้อง ๆ ที่ว่า

“ฟิอัสเป็นคนที่คิดอะไรแล้วไม่คิดสั้น เป็นคนที่คิดอะไร ยาว แล้ววางแผนอนาคต เป็นคนรักความก้าวหน้า ใช้เงิน อย่างมีประสิทธิภาพ มีบุคลิกภาพที่สง่า ไม่ชอบพูด เหลาะแหละ เป็นคนตั้งใจทำงานซึ่งเป็นคุณสมบัติพิเศษ เป็นผู้ที่ตัดสินใจถูกต้องเสมอ มีแนวทางในการรวบรวม ข้อมูลก่อนตัดสินใจ” (G2P2)

ในเส้นทางระดับชั้นที่ 4 แห่งเขาวงกตนี้ แสดงถึงความสำเร็จในพันธกิจ ภาระงาน เกิดจากการสั่งสมความรู้ความสามารถจากประสบการณ์การศึกษา การทำงานในประเทศและต่างประเทศ เป็นทรัพยากรสำคัญ คุณหญิงมี บุคคลิกภาพโดดเด่นที่นำทำงานด้วย โดยมีเพื่อนร่วมงาน ลูกน้อง ผู้บังคับบัญชา และครอบครัวสนับสนุนเป็นฐานให้มั่นคง คุณหญิงเองมีความรักในการเรียนรู้ที่ทำให้ปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิสัยทัศน์ แบบแผนการทำงานในการปรับปรุงงาน และการสนับสนุนจากเครือข่ายผู้ใกล้ชิดจนสามารถก้าวข้ามผ่านอุปสรรคปัญหา ในฐานะ ผู้นำองค์กร การทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี การรับมือกับสิ่งที่สร้างความไม่เป็น ธรรมในระบบงานเป็นสิ่งท้าทายสำคัญ บนเส้นทางเดินสู่ความสำเร็จในตำแหน่ง หน้าที่จนสามารถจัดการรับมือกับสิ่งที่ท้าทายฝ่าฟันกำแพงแก้วได้มีโอกาสเป็นผู้นำ องค์กร และริเริ่มนวัตกรรมที่ได้รับการบันทึกไว้ในโคลเวอร์ลีฟ 4 แฉก ใบที่ 7, 8 และ 9 ได้รับการยอมรับในเส้นทาง การดำเนินชีวิตบนเขาวงกตชั้นที่ 4 นี้ อย่าง ประสบความสำเร็จ

เขาวงกตชั้นที่ 5 ความรักในหน้าที่ คุณความดี ได้ตอบแทน

บุคคลเกิดมาจะมีบทบาทหน้าที่ติดตัว หน้าที่ที่ต้องกระทำในแต่ละบทบาท และหน้าที่ที่ได้มาภายหลัง เช่น หน้าที่การเป็นภรรยา เขย สะใภ้ ในครอบครัวและ หน้าที่ที่ได้รับในการเลือกใช้ชีวิตการทำงาน เช่น เป็นลูกน้อง เพื่อนร่วมงาน หัวหน้า ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น หน้าที่ในฐานะชาวพุทธ ผู้มีหน้าที่กตัญญูรู้คุณต่อ คุณพ่อ คุณแม่ คุณปู่ คุณย่า คุณหญิงได้ทำหน้าที่ตอบแทนพระคุณตามความเชื่อ ค่านิยมของพุทธศาสนิกชน สำหรับผู้น้อยหรือที่ด้อยกว่าต้องเมตตาจึงจะเป็น เครื่องหมายของคนดี หน้าที่ที่สำคัญในฐานะคนไทยที่สำคัญคือการเป็นพลเมืองดี ต้องทำหน้าที่รัก ปกป้อง ชาติ ศาสนา และเทอดทูนจงรักภักดีต่อองค์ พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ด้วยการตอบแทนทำตามหน้าที่ของตนที่มี ต่อสถาบันที่เป็นเสาหลักของสังคมไทยให้ดีที่สุด

กตัญญู ทดแทนบุญ คุณพ่อแม่

เมื่อทราบว่าคุณแม่ป่วยคุณหญิงได้รับมาดูแลระดับประคองอย่างใกล้ชิด เช่นเดียวกันกับคุณพ่อ คุณหญิงได้ทำหน้าที่ของลูกที่ดูแลคุณพ่อคุณแม่เมื่อยามเจ็บป่วยต้องการพึ่งพาดูแลจากลูก ๆ คุณหญิงในฐานะพี่สาวคนโตได้ทำหน้าที่ของลูก พี่สาว พี่สะใภ้ เป็นกตัญญูตาตอบแทนบุญคุณผู้เลี้ยงดู ตามความเชื่อและแนวทางปฏิบัติของคนไทยผู้ดำรงตนในพุทธศาสนา และช่วยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาคุณแลน้อง ๆ ให้ได้เรียนจบมีงานทำดี เป็นที่ปรึกษาพึ่งพาของญาติ ๆ นำความสบายใจให้คุณพ่อคุณแม่และเครือญาติของทั้งสองฝ่าย อีกทั้งยังแผ่แผ่ไปยังผู้ใกล้ชิดดังคำกล่าวของน้อง ๆ ดังนี้

เมตตาแผ่เผื่อพี่น้อง ทั้งสองฝ่าย

“ท่านเป็นที่ปรึกษาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดีมาก ถ้าเป็นช่องทางที่พี่อัสเลือกมักเป็นทางที่ถูกต้อง 99% และพี่อัสกับสามีส่งเสียน้องเรียนอีกหลายคนโดยใช้เงินเดือนข้าราชการส่งน้องเรียนจนจบทุกคนทั้งฝ่ายของท่านและสามี” (G2PI)

“...ท่านชอบส่งเสริมให้ผู้ใกล้ชิดได้เรียนอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นลูกของพี่น้อง ลูกแม่ นม ลูกจ้าง ถ้าอยากเรียนจะส่งเสริมให้ทุกคนที่อยากเรียนจนทุกคนออกไปมีอาชีพหน้าที่การงานที่ดี...” (G2P2)

“...ไม่ทอดทิ้งพี่น้อง ให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันทั้งพี่น้องของคุณหญิง พี่น้องต่างบิดา พี่น้องคุณหมอลิงหา โดยซื้อบ้านแถววงเวียนใหญ่เพื่อให้น้อง ๆ ทุกคนได้มาพักเมื่อเข้ามาเรียนกรุงเทพ เมื่อได้บ้านราชการก็นำพี่น้องมาอยู่ที่บ้านด้วย รวมทั้งบิดามารดาที่เจ็บป่วย” (G2P2)

แทนคุณชาติ ศาสน์ กษัตริย์ตลอดไป

การเสริมสร้างพลังอำนาจแห่งตนจากความสำเร็จที่เชื่อมโยงมาจากความรักการเรียนรู้ มีความศรัทธา นำความรู้เปลี่ยนผ่านสู่การปฏิบัติ มีการตัดสินใจที่ดี เป็นผู้มุ่งมั่นรับผิดชอบงาน ทำให้สิ่งที่เป็นความหวังประสบความสำเร็จ จากความมุ่งมั่นของตนเองและโชคดีมีฐานสนับสนุนเสริมแรงของครอบครัว เครือข่าย อย่างเหนียวแน่นให้คุณหญิงทำงานรับราชการจนก้าวเข้าสู่วัยเกษียณและหลังเกษียณอายุราชการ ที่คุณหญิงได้ทุ่มเทประสานกันให้กลมกลืนกับการดำรงชีวิตที่มีความรับผิดชอบในการดำเนินชีวิต ด้วยความชาญฉลาดในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์อันดี ทำงานแบบประชาธิปไตยให้ความสำคัญผู้อื่น รู้จักใช้ศักยภาพของคนให้มา ผลักดันเสริมฤทธิ์กันได้ดี ทำให้คุณหญิงมีความมุ่งมั่นหวังที่จะขยาย ผลงานสร้างประโยชน์สุขให้แก่บุคคลและครอบครัว องค์การที่ทำงานขยายผลงานไปสู่พี่น้องร่วมชาติ ทำนุบำรุงพุทธศาสนา และถวายเป็นกุศลแก่ชาติต่อองค์พระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์เป็นการตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน โดยเฉพาะในเรื่องของพี่น้องร่วมชาติ

โครงการสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนกลุ่มเปราะบาง

ด้วยความรู้ความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจแห่งตน แล้วความสำเร็จของคุณหญิงได้มาจากการทำงานร่วมกับผู้อื่น คุณหญิงสามารถเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ทีมงานและมีเครือข่ายมากมาย ห้อมล้อมด้วยความรักศรัทธาที่มีต่อกันอย่างเข้มแข็ง จนสามารถทำงานที่ริเริ่มและตามหน้าที่ได้สำเร็จ ลุล่วง ส่วนหนึ่งจากภาวะผู้นำ รู้จักจัดคนให้เหมาะกับงาน ได้รับการยอมรับดังคำกล่าวที่ว่า

ความสำเร็จมาจากแก่นพื้นฐานจิตใจของคุณหญิงที่มีความเข้าใจ ซึมซับ รับรู้ความยากลำบากของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ ห่วงใย จากผู้มีจิตเป็นกุศลในศาสนา ที่เมตตาผู้อื่น และอยากให้ ได้เป็นแรงจูงใจให้คุณหญิงตอบสนองความทุกข์ยากของคนกลุ่มต่าง ๆ ด้วยการชักชวนผู้คนที่มีความเชื่อ ร่วมกันค้นหาแนวทางการช่วยเหลือ ทุ่มเทแรงกาย ทุนทรัพย์ ใช้เวลาติดตามเรื่องราว เข้าช่วยเหลือ

ทวงสิทธิ์ออกเสียง รักษาผลประโยชน์ให้กลุ่มด้วยโอกาสเท่าที่ความรู้ ทักษะ และความสามารถจะช่วยปกป้องคุ้มครองผู้อื่น อีกทั้งการระดมสรรพกำลังด้วยการบอกกล่าวเครือข่ายให้ร่วมกันขับเคลื่อนช่วยกันอย่างเต็มสรรพกำลัง โดยอาศัยความรักและให้เกียรติบุคคลรอบข้าง มีความรักในงาน (Job inspiration) เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ท่านเป็นผู้นำสตรี ห่วงใยผู้ทุกข์ยาก โดยเฉพาะ สตรีที่ยากลำบาก ด้วยความคิดนอกกรอบ มีวิสัยทัศน์ future oriented; มีความทันสมัย modernize เพราะเคยทำงานต่างประเทศ เมื่อท่านก้าวสู่สภาการพยาบาล และสภาวิชาชีพระดับชาติ ไปเป็นกรรมการสภาสตรีแห่งชาติ และมีกรรมการจากสมาคมพยาบาลไปร่วมกันทำงาน” (G4P1F2)

“เป็นผู้มีการตัดสินใจที่รวดเร็ว เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมาก แสดงถึงสภาวะผู้นำที่ดี ช่วยแก้ปัญหาส่วนรวม ประทับใจมากแก่ผู้บังคับบัญชาและคนทำงาน....” (G4P3F3)

“ได้เกิดน้ำท่วมใหญ่ที่ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช นักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ไปฝึกงานที่อนามัยชุมชนที่ค่ายเทพสตรีศรีสุนทร จังหวัดนครศรีธรรมราช กำลังจะเดินทางกลับ เพราะครบกำหนดฝึกแล้ว แต่ตอนนั้นต้องการกำลังพยาบาลไปช่วยมาก เพราะพยาบาลที่โรงพยาบาลค่ายวชิราวุธมีไม่เพียงพอ อาจารย์อัสนีย์สั่งการให้นักเรียนพยาบาลอยู่ช่วยต่อ ซึ่งนักเรียนพยาบาลช่วยได้มากเลย แสดงถึงการตัดสินใจที่รวดเร็ว เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม” (G4P2F1)

ผู้นำหลายคนมีวิสัยทัศน์ มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบงานสำคัญ ๆ ระดับชาติและนานาชาติ แต่ผลงานอาจไม่เด่นชัดในการนำสรรพกำลังขับเคลื่อนงานสำเร็จมีผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมในวงกว้าง คุณหญิงเป็นผู้นำที่มีศักยภาพสามารถนำทีมงาน ประสานสัมพันธ์กับเครือข่ายทุกชนชั้นร่วมสร้างผลงานอย่างโปร่งใสให้แก่ประเทศชาติ ดังคำกล่าวที่ว่า

“คุณหญิงผูกใจคนเก่ง มีคนที่ไว้วางใจได้ทำงานด้วย มี ความโปร่งใสในการทำงาน มีการตรวจเช็คหลายคน พี่อัสเป็นคนที่รอบตัวดีมีเครือข่ายในการทำงาน รู้ว่าจะใช้ใครทำงานรู้จักรักษาน้ำใจผู้ตาม พี่อัสจึงเป็นที่รักของพี่น้องลูกหลาน และคนใกล้ชิดเสมอ ความรัก พี่เขามีวิธีให้กำลังใจ และส่งกำลังใจอย่างถูกเรื่องถูกราว ทั้งสายตา/คำพูดการสัมผัส พี่มีวิธีสร้างเสริมแรงให้คนทำงานด้วย” (G4P1F2)

“คุณหญิงท่านมีลูกน้องที่ดีคอย Support การทำงาน ทำหน้าที่ช่วยเหลือสังคมของพี่อัสและพี่สิงหาเป็นความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะทำต่อไปของพี่ทั้งสองคนจนกว่าจะทำได้ไหว” (G4P3F2)

“ด้วยความรู้ความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจแห่งตน แล้ว ความสำเร็จของคุณหญิงได้มาจากการทำงานร่วมกับผู้อื่น คุณหญิงสามารถ เสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ทีมงานและมีเครือข่ายมากมาย ห้อมล้อมด้วยความรัก ศรัทธาที่มีต่อกันอย่างเข้มแข็ง จนสามารถทำงานที่ริเริ่มและตามหน้าที่ได้สำเร็จจุลวง ส่วนหนึ่งจากภาวะผู้นำ รู้จักจัดคนให้เหมาะกับงาน ได้รับการยอมรับ” (G4P3F3)

อีกทั้งคำกล่าวที่ว่า

“คุณหญิงมีความเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำของท่านสามารถทำ
ให้นำสิ่งดีงามของผู้ร่วมงานแต่ละคนมาใช้ให้เกิด
ประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรและประเทศชาติ และสามารถ
ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเชื่อฟังและสามารถทำงานร่วมกัน
ได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังคำที่ว่า เชื่อผู้นำ ชาติสำเร็จ”
(G3P5F1)

จากความรักต้องการเห็นความก้าวหน้าประโยชน์สุขของผู้อื่น เป็น
แรงจูงใจให้ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตาม
ประเมินผล ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญอย่างจริงจังต่อเนื่อง ทำให้ผู้ร่วมงาน
ภาคภูมิใจกับความสำเร็จนี้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ท่านให้เกียรติทุกคนทุกระดับ คุณหญิงได้รับเชิญไปงาน
ไหน ก็ไปทุกงาน เอื้ออำนวย เสริมแรง รักษาหัวใจของ
ผู้ร่วมงาน และรู้จักใช้คน: reward กัน เสริมงาน ให้
กำลังใจ รู้ว่าต้องให้อะไรกับใคร ไปไหนมาไหนมีของฝาก
เล็ก ๆ น้อย ๆ มาให้ สำคัญคือ การเป็นผู้นำ ต้องมีผู้
ตามที่ดี ไม่งั้นจะนำใคร ต้องเป็นคนตรงไปตรงมา ไม่เส
แสสร้างเป็นการแสดงน้ำใจ ไม่ใช่ติดสินบน ขนมหักข้อ ขนมห
รำนี้อร่อย ดึงดูดให้มีคนตามช่วยกันทำงานจนสำเร็จ
ให้เกียรติกัน ให้กำลังใจ ชมเชยกันในที่สาธารณะ”
(G5P2O2)

รักและศรัทธาในศาสนา

สิ่งที่ประทับใจในการเลื่อมใสศรัทธาไม่ได้เน้นเฉพาะพิธีกรรม แต่เน้นแก่น
สารสาระของธรรมะในพุทธศาสนา ที่ให้นำธรรมะมาปฏิบัติในชีวิตการทำงาน

อย่างอดทน เพียร พยายาม จากพระธรรมคำสอนการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในแต่ละระดับด้วยความเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เช่นเดียวกันกับการใช้ชีวิตน้อมนำพระธรรมคำสอนมาใช้ในวิถีชีวิตประจำวันให้มีสติ ใช้ปัญญา ดังคำกลอนที่ท่านให้เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลงานโครงการน้ำพระทัยพระราชทาน ได้อ่านหลังจากพิธีสวดมนตร์ของคนไร้บ้านผู้มารับประทานอาหารกลางวันเป็นประจำ หรืองานสำคัญทางศาสนาอื่น ๆ ที่สภาสังคมสงเคราะห์ฯ จัดขึ้นว่า

“เห็นพระกราบพระครั้งใด	น้อมกายน้อมใจเช่นว่า
พระเศียรแหลมนั้นคือปัญญา	ทุกซ์มาดับได้ทันควัน
พระเนตรต่ำคือตาสติ	ไม่ดำริในสิ่งทั้งสาม
หลุ่มหลงอยากได้ในกาม	ละความพยาบาทเบียดเบียน
พระกรรมยานคือความหนักแน่น	ไม่แล่นรับเสี่ยงเร็วรี่
ใครดำใครว่าทำดี	ไม่มีโมโหโกรธา
เห็นพระกราบพระครั้งใด	น้อมใจให้ถูกด้วยหนา
ชาวพุทธกราบด้วยปัญญา	ใช้ว่ากราบอย่างมงาย”

จากพยาบาลจำสิบโททหารหญิงแห่งกองทัพบกชีวิตได้พลิกผันมาเป็นพลตรีหญิง คุณหญิง มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพยาบาลของกองทัพบกให้มีการเติบโตก้าวหน้าเทียบเท่าระดับวิชาชีพ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในวิชาชีพ และเป็นผู้นำสตรีที่มีโอกาสดีทำงานเพื่อประเทศชาติในตำแหน่งสำคัญ เป็นตำแหน่งที่เป็นเกียรติยศของวงศ์ตระกูลและกลุ่มสตรีที่สังคมให้การยอมรับระดับสูง เพราะมีสตรีไทยน้อยคนนักจะได้รับโอกาส แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยของประเทศที่ให้ผู้หญิงได้มีโอกาสถึงจะเป็นส่วนน้อยนิดเมื่อเปรียบเทียบกับฝ่ายบุรุษ ผู้หญิงได้ทำหน้าที่สำคัญ ๆ ของประเทศอย่างเท่าเทียมกัน ท่านสมาชิกวุฒิสภาหนุ่มน้อยในยุคสมัยเดียวกันกับคุณหญิงให้ข้อคิดเห็น ดังนี้

“มีความประทับใจ ท่านมีบุคลิกความเป็นแม่ พร้อมให้อภัย ให้โอกาส ให้ความเข้าใจ ยิ่งสูงวัยยิ่งมีความรับผิดชอบสูงต่องาน หน้าที่ที่มีต่อสังคมไทยประเทศชาติ ในฐานะ พลเมืองไทย เพิ่มขึ้น เทอดทูนสถาบันกษัตริย์ของประเทศจริง ทำงานหนักด้วยความรัก ครองตน ครองคน ครองงาน ด้วยความศรัทธาที่มีต่อผลประโยชน์ของคนในแผ่นดินที่ต้องมีความเท่าเทียม และได้รับความเป็นธรรม จึงจะส่งผลให้เป็นความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ” (G5P2O2)

“...ความสำเร็จของท่านได้มาด้วยการสั่งสม ตกผลลึก ผืนกิประมาณพลังอำนาจกับภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน จากสติปัญญา” (G5P2O2)

การจงรักภักดีในจักรีวงศ์

คุณหญิงมักจะเล่าถึงความชื่นชม จงรักภักดีของคนไทยแสดงความจงรักภักดี และความกตัญญูทุกเวทีแต่สถาบันพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ทุกพระองค์ที่คุณหญิงได้นำคณะทำงานเข้าเฝ้าถวายความจงรักภักดีในวันสำคัญของสถาบันกษัตริย์ของประเทศไทยอย่างสมพระเกียรติ ส่งงาม

โครงการน้ำพระทัยพระราชทาน เป็นภาระงานที่คุณหญิงได้น้อมรับทำงานมาอย่างอุทิศสุดสัปดาห์ต่อเนื่อง และภาคภูมิใจการรับใช้พระยุคลบาทด้วยความจงรักภักดีเสมอมา คุณหญิงใส่ใจให้ความสำคัญในโครงการต่าง ๆ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีผู้ทำงานใกล้ชิดเล่าว่า

“โครงการน้ำพระทัยพระราชทาน เป็นการทำต่อเนื่อง ตั้งแต่สมัยปี 2540 ช่วงที่เศรษฐกิจล้มตอนั้นสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ก็พระราชทานเงินแล้วท่านก็นำมาทำ

คุณหญิงเอาใจใส่มากสำหรับเรื่องนี้ เลยเกิดมีโครงการที่ต่อเนื่อง จนกระทั่งมีรถโครงการน้ำพระทัยพระราชทาน ถ้ามีเหตุการณ์อะไรขึ้น รถก็พร้อมที่จะให้บริการในที่เกิดเหตุ โครงการคนพิการก็เป็นโครงการต่อเนื่องโดยนำสลากให้กับคนพิการ เป็นงานของสมเด็จพระนางเจ้าฯ ทำมาต่อเนื่องนานมาก” (G4P3F1)

อุปสรรค ปัญหาในชีวิตการทำงาน

ทำได้ตามหน้าที่ไยยังมีคนมองข้าม (Turning point) เป็นอุปสรรค ปัญหาที่สั่งสมทีละเล็กละน้อย

ในตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จุดสร้างความสะเทือนใจของชีวิตการทำงาน ตำแหน่งนายพันเอกหญิงที่บางครั้งไม่ได้รับการเคารพจากนายทหารสัญญาบัตรบางคนของกองทัพ จุดนี้เองเป็นปมขมขึ้น คุณหญิงได้พลิกผันวิกฤติให้เป็นโอกาส (Change crisis to opportunity) ดังเรื่องเล่าว่า

“เมื่อครั้งท่านเป็นพันเอกหญิง ยืนในแถวนายทหารชั้นผู้ใหญ่ที่เป็นอาจารย์แพทย์และผู้บัญชาการกองทัพบกเพื่อรับการทำความเคารพจากนายทหารที่เดินแถวเข้ามาทำความเคารพ ตามระเบียบปฏิบัติต้องแสดงความเคารพต่อผู้มีชั้นยศสูงกว่าเสมอ แต่ท่านไม่ได้รับความเคารพจากทหารบางกลุ่มเฉกเช่นเดียวกันกับนายทหารชั้นผู้ใหญ่อื่น ๆ ที่ยืนอยู่ในแถวด้วยกัน” (G3P2F4)

ทั้งนี้มิใช่ข้อสังเกตจากข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่าเดิมพยาบาลในกองทัพ รับจากผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.6) ผู้จบการศึกษาได้รับประกาศนียบัตรทางการพยาบาล เมื่อรับบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการในกองทัพจึงได้รับชั้นยศเป็นจ่า เป็นทหารชั้นประทวน การทำความเคารพของทหารมิใช่เคารพผู้มีอายุมากกว่า ตามธรรมเนียมทั่วไปของกองทัพ จุดนี้จึง เป็นแรงผลักดันสำคัญ

ให้คุณหญิงพัฒนาปรับปรุงการศึกษาพยาบาลกองทัพบกทั้งระบบให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จนได้รับการยอมรับเข้าเป็นสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัยมหิดล ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต และยังได้รวมพลังกับวิทยาลัยพยาบาลของกองทัพเรือ กองทัพอากาศ และกรมตำรวจ สร้างความเข้มแข็งของอัตรากำลังบุคลากรในกองทัพ ให้มีศักยภาพให้บริการสุขภาพแก่ทหาร และประชาชนทั่วไปอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น อีกทั้งเป็นผู้ริเริ่มและดำเนินการติดตามให้มีตำแหน่ง พลตรีหญิงในกองทัพจนประสบความสำเร็จ

ความสำเร็จในการทำตามบทบาทหน้าที่ของคุณหญิงตามวิถีชีวิต ในบทบาทหน้าที่ให้ถูกต้องเหมาะสมในฐานะบุตรต้องกตัญญูรู้คุณ และตอบบุญคุณของบิดามารดาเมื่อชราหรือเจ็บป่วย ให้ความเมตตา ช่วยเหลือ ดูแลน้อง ๆ ให้มีอนาคตที่ดี ทำหน้าที่ครู ผู้บริหารวิชาการ ผู้นำวิชาชีพ และองค์กรสำคัญของประเทศ ในฐานะคนไทยได้ตอบแทนคุณของแผ่นดินถิ่นเกิด ทำหน้าที่ของพลเมืองดี รักษาดี ศาสนา และจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ สร้างผลงานให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ แม้มีเหตุการณ์สะเทือนใจก็ใช้เป็นแรงผลักดันพัฒนางานจนสามารถพาองค์กรพยาบาลของกองทัพบกก้าวข้ามผ่านจุดทุกข์ในใจ “ฝ่าฟันกำแพงแก้ว” และสร้างความเป็นปึกแผ่นที่ยิ่งใหญ่ให้ประสบความสำเร็จได้รับการบันทึกไว้ในโคลเวอร์สีฟ้าที่ 10, 11 และ 12 บนเส้นทางเขาวงกตชั้นที่ 5 และเข้าสู่เส้นทางสูงขึ้นในชั้นที่ 6 ต่อไป

เขาวงกตที่ 6 ความรักมวลชนชาติ เสริมสามารถ ลด “เจ็บ จน”

สร้างอาชีพ เสริมรายได้ ไม่ขัดสน

จากการซึมซับ รับรู้ ตระหนัก ห่วงใย ในปัญหาความทุกข์ เดือดร้อนที่เกิดขึ้นรอบตัว โดยเฉพาะเรื่องราวของครอบครัวกลุ่มคน ครอบครัวที่อยู่ในวังวนของ “จน เจ็บ โง่” ในชุมชน และสังคมโดยเปรียบเทียบกับตนเองในช่วงวิกฤติของชีวิตครอบครัว ผลกระทบที่ตามมากับสมาชิกในครอบครัวตั้งต้นที่ต้องแตกแยก คุณหญิงจึงต้องการปลดปล่อยวงจรด้วยการสร้างโอกาสทางการศึกษาและสร้างงาน

โดยเฉพาะในกลุ่มสตรี การศึกษาน้อย รายได้ไม่ดี ช่วยกันหารายได้ มีการรวมตัว และหัวคิด แลกเปลี่ยน วิธีคิด และเป็นเครือข่ายสนับสนุน แบ่งปันทุกข์สุขของชาวบ้าน นับเป็นงานที่โดดเด่นที่สภาสตรีแห่งชาติในยุคที่คุณหญิงเป็นประธาน

ลดเหลื่อมล้ำ เสริมความรู้ ไร้เจ็บจน

คุณหญิงได้ทำงานให้แก่สภาสตรีแห่งชาติเป็นเวลา 8 ปี แล้วจึงเข้ามาทำงานให้กับสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทำงานอุทิศตนเพื่อคนไทยทุกระดับที่มีโอกาสเป็นการทำให้ได้ผลระยะยาว ยั่งยืน อดีตเลขาธิการของสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ และสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่เคยทำงานร่วมกับ คุณหญิงมานานกล่าวว่า

“สมัยเป็นประธานสภาสตรีท่านคอยห่วงใย เวลาจัดประชุม 4 ภาค ท่านก็ไปด้วยทุกครั้งและมีส่วนร่วมที่จะไปอบรมตลอด อบรมให้กับสมาชิกองค์กร ในขณะเดียวกันก็ไปเยี่ยมสร้างอาชีพ เช่น ทางภาคใต้เลี้ยงปลาทับทิม ชาวบ้านก็มาขอทุนไปเพื่อที่จะไปเลี้ยงปลา เนื่องจากภาคใต้มีน้ำที่สามารถเลี้ยงได้ ชาวบ้านจะได้สร้างอาชีพ มีรายได้ ปลูกดอกไม้เมืองหนาวก็ให้ทุนไป ตอนนั้นสภาสตรีให้ทุนกับชาวบ้าน พอชาวบ้านมีเงินแล้วนำมาคืน มีการติดตามผล พอมีรายได้เขาก็มีเงินดูแลคนในบ้าน...ท่านเน้นการฝึกอาชีพ หมายถึงสร้างอาชีพให้ชาวบ้าน ชาวบ้านคือเครือข่ายองค์กรสมาชิกของสภาสตรีฯ องค์กรนี้มีพื้นที่ที่จะทำและเขาก็ขอมาเป็นเป้าหมายรวมที่เขาต้องการสร้างอาชีพ เขาก็จะขอทุนและเราต้องจัดสรรเงินทุนไปให้ แต่ว่าแล้วแต่ว่าเขาจะขออะไร ตอนนั้นสภาสตรีมีงบจากการเรียกรับบริจาค งบสนับสนุน” (G4P3F1)

คุณหญิงให้ความสำคัญเรื่องการมีรายได้ การทำงานในประชากรผู้อยู่
ห่างไกล กลุ่มยากไร้ เรื่องอาชีพและรายได้ของกลุ่มชาวบ้านยากจน เจ็บป่วย และ
มีการศึกษาน้อย ด้วยโอกาสที่ต้องได้รับการยกระดับปรับปรุงคุณภาพชีวิต เด็ก
และสตรี ดังคำกล่าว

“...ท่านใช้วิชาความรู้ทางการพยาบาลในการพัฒนา
สตรีเสมอ การรวมพลังเพื่อพัฒนากลุ่มสตรี เช่น สตรีที่
ให้การดูแลผู้ด้อยโอกาส กลุ่มแม่บ้านในชนบท ท่านว่าถ้า
เราพัฒนาสตรี 1 คน เท่ากับได้พัฒนาครอบครัวเพื่อไป
พัฒนาชุมชน การเยี่ยมองค์การสมาชิกเพื่อส่งเสริมให้เขา
ได้มีอาชีพ ส่งเสริมความรู้ มีกิจกรรมร่วมกันกับองค์กร
สมาชิกของแต่ละภาคทำให้ผู้หญิงเก่งขึ้น ดูแลตนเองและ
ครอบครัวได้” (G4P3F2)

ในสายตาและความชื่นชมของผู้แทนประชาชนระดับชาติที่มีต่อคุณหญิง
ในขณะมีบทบาทหน้าที่เป็นสมาชิกวุฒิสภา ดังมีข้อคิดเห็นของท่านวุฒิสมาชิกของ
สภาในยุคสมัยเดียวกัน

“...ท่านพูดบ่อยเรื่องความเท่าเทียมกันระหว่างชาย-หญิง
ซึ่งในสังคมไทยเราเนื่องจากได้ทำงานเกี่ยวกับความ
คิดเห็นช่วยเหลือประชาชน จึงร่วมกันร่างกฎหมาย
เกี่ยวกับเด็กและสตรีเป็นเสาหลักสำคัญ ให้สังคมได้เข้า
ใจความไม่ยุติธรรม ของสังคมไทยด้านนี้มากขึ้น” (G5P2)

คำของคน ผลของงาน ทุกด้านไป

การทำงานกับสังคมด้วยพื้นฐานของครอบครัวเดิมที่เป็นประสบการณ์วัย
เด็กที่ขาดความรักความอบอุ่นบางช่วงบางตอนบนเส้นทางวัยเด็กและวัยรุ่น
ตอนต้น เป็นพลังผลักดันทำให้คุณหญิงให้ความสำคัญมาก เรื่องความผาสุกใน
ครอบครัวของเด็กและวัยรุ่น มีผู้เล่าว่า

“ครอบครัวดีเพราะมีพ่อ ท่านพาคณะกรรมการทำงาน
ไปจัดอบรมในหน่วยทหาร จัดอาจารย์ไชยวัฒน์ วง
อาสา เป็นวิทยากรพูดให้ครอบครัวทหาร เน้นบทบาท
หน้าที่ของผู้ชาย และให้นำภรรยาไปด้วย” (G3P2F4)

คุณหญิงเห็นความสำคัญของเด็กและสตรีที่ควรมีความรู้การดูแลตนเอง
ไม่ให้ได้รับอันตรายจากการกระทำรุนแรง หรือถูกคุกคามทางเพศ

“...หาผู้เชี่ยวชาญช่วยกันแต่งหนังสือชื่อ แต่งไม่งามด้วย
หนามคม ให้เด็กหญิงวัยรุ่นรู้วิธีป้องกันตัวด้วยตัวเอง”
(G4P3F1)

สำหรับการมอบหมายภาระงานให้คณะกรรมการอำนวยการของสภาสตรี
แห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ในยุคนั้น ได้แก่ ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงเพ็ญศรี
พิชัยสนิท ร่วมระดมนักปฏิบัตินักวิชาการจากคณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล ช่วยกันออกแบบโครงการฝึกอบรมแต่งหนังสือชื่อ “แต่งไม่
งามด้วยหนามคม” ให้เยาวชนสตรีในโรงเรียนได้มีความรู้ในจังหวัดนำร่องต่าง ๆ
ต่อมาโครงการนี้ได้รับการตอบรับขยายผลหนังสือการเลือกวิธีการป้องกันตนเอง
เมื่อถูกกลั่นแกล้ง หรือการข่มขู่ คุกคามในหลายรูปแบบไปทั่วประเทศ

“....การระดมความคิดเพื่อร่วมกันร่างกฎหมาย
เกี่ยวกับเด็กและสตรี คุณหญิงท่านเป็นหลักได้ เพราะ
ท่านเป็นพยาบาล เป็นครู เข้าใจปัญหาความต้องการของ
สังคมไทยด้านนี้มากขึ้น” (G5P2)

“แนวคิดที่แตกต่าง ยกร่างกฎหมายด้านสตรีและเด็กที่มี
อยู่และบังคับใช้เดิม คุณหญิงเน้นว่ากฎหมายไม่ใช่มุ่ง
เฉพาะเพื่อเอาผิดกับผู้ต้องหาการ เพิ่มโทษเพื่อให้
ผู้กระทำความผิดหลายจำ แต่ไม่เห็นว่าจะเกรงกลัว
การทำผิดมีหลายเหตุผล เช่น ผู้ติดยาเล็กน้อย ควรจะส่ง

เขาไปบำบัดรักษา นับเป็นการริเริ่มที่ได้รับการขานรับ
จากสังคม ควรเน้นการให้โอกาสผู้คนที่ได้กลับตัว ท่าน
คอยให้ความคิดถ่วงดุลว่าควรให้โอกาสกับกลุ่มคนที่ขาด
แคลนเข้าไม่ถึง ” (G5P2)

โครงการเยือนสตรีนานาชาติเป็นโครงการกระชับความสัมพันธ์ระหว่าง
สภาสตรีนานาชาติให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยสภาสตรีแห่งชาติฯ ได้ดำเนินการ
โครงการนี้ทั้งในกิจกรรมการเยี่ยมเยือนและการรับรอง โดยการนำของ
ประธานสภาสตรีแห่งชาติ ฯ พร้อมคณะ

“กลุ่มสตรีอาเซียนที่ผลักดันกันเป็นเจ้าภาพการประชุม
ประเทศไทยปีนั้นท่านได้มีโอกาสเป็นรองประธาน
อาเซียน ปีต่อไปประเทศไทยจะเป็นประธานและเป็น
เจ้าภาพจัดการประชุม แต่หมดวาระเสียก่อน” (G1P1)

หลังจากพ้นวาระประธานสภาสตรีฯ แล้ว คุณหญิงยังได้แสดงวิสัยทัศน์
เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของสตรีไทยเมื่อครบรอบ 58 ปี สภาสตรีแห่งชาติใน
พระบรมราชินูปถัมภ์ มีการแสดงปาฐกถาพิเศษเรื่อง “มองไปข้างหน้า สภาสตรี
แห่งชาติฯ” โดย พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ อดีตประธานสภาสตรี
แห่งชาติ 2 สมัย กล่าวว่า

“58 ปีที่ผ่านมา ตั้งใจทำงานให้สตรีไทยก้าวหน้า จนเป็นที่
ยอมรับว่าสถานภาพของสตรีไทยสูงกว่าหลายประเทศ
แม้กระทั่งประเทศในยุโรป ปัจจุบันสตรีไทยเราได้ขึ้นอยู่
ในระดับยอดพีระมิดแล้ว เราได้รับการศึกษาสูงขึ้นและ
มากขึ้น แม้จะถูกเปรียบว่าเป็นช้างเท้าหลัง สำหรับใน
อนาคตเราต้องเป็นหนึ่งเดียว ยึดการทำงานตามหลัก
ธรรมนูญขององค์กร และช่วยกันผลักดันร่าง พ.ร.บ.

ส่งเสริมสถานภาพสตรีๆ เพื่อเป็นหลักมั่นคงในการ
ทำงานต่อไป” (ไทยรัฐออนไลน์ 11 ก.ย. 2557 05:01 น.)

ผลงานโดดเด่นที่สำเร็จจากความสามารถ คักยภาพ จากพลังอำนาจแห่ง
ตนที่ใฝ่รู้ รักเรียน ศรัทธาต่อความพยายามทำความดีให้แก่ครอบครัว คน งาน
เด็ก เยาวชน และสตรี ให้มีความปลอดภัย เข้มแข็ง ด้วยการร่วมสร้างโอกาสให้มี
ส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ร่วมกันสร้างพลังอำนาจด้วยการศึกษา สร้างสรรค์
สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย เกื้อหนุนด้วยการผลักดัน นโยบายของประเทศใน
ฐานะสมาชิกวุฒิสภา ที่เป็นสตรี มีเป้าประสงค์ได้ทำหน้าที่ในฐานะ สตรีที่มีโอกาส
สร้างประโยชน์ให้แก่คนในชาติทุกกลุ่มเหล่าให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โชคดีที่ความ
มุ่งหวังของคุณหญิงได้บรรลุผล ไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง เป็นความสุขที่มั่งคั่ง
ความสำเร็จนี้ได้รับการบันทึกไว้ในโคลเวอร์ลีฟที่มี 5 แฉก ใบที่ 13, 14 และ 15 บน
เส้นทางเขาวงกตชั้นที่ 6 และเข้าสู่เส้นทางสูงขึ้นในชั้นที่ 7 ต่อไป

เขาวงกตที่ 7 ความรัก ธรรมความดี ตีตราไว้ในแผ่นดิน

เส้นทางความสำเร็จของงานและผลงานในระดับชาติและนานาชาติ เป็น
รางวัลชีวิตที่จารึกไว้ในแผ่นดิน

จิตอาสา พัฒนาคณ ขนจนยาก

ความสำเร็จเริ่มจากตัวคุณหญิงเองเป็นผู้มีพร้อม ความสามารถครองใจ
ตน อุดหนุน ประณีประนอมในการทำหน้าที่เพื่อคนอื่น สังคม

“ท่านมีทักษะในการฟัง ครองคน มีความอดทนในการฟัง
ท่านจะปล่อยเวลาในการฟังไม่ได้แย่ง ถ้าไม่เห็นด้วยก็
จะมีวิธีการปรึกษาหารือ มีวิธีประณีประนอมเด่นมาก”

(G4P3F2)

“ท่านเป็นคนที่ครองงาน ท่านมีจุดแข็งคือท่านตั้งใจทำอะไรแล้วก็จะทำให้สำเร็จไม่ว่าจะล้มมากี่ครั้งท่านก็จะลุกมาทำใหม่” (G4P3F4)

“โครงการคนพิการ ก็เป็นโครงการต่อเนื่องโดยนำสลากให้กับคนพิการ เป็นงานของสมเด็จพระนางเจ้าฯ ทำมาต่อเนื่องนานมาก” (G4P3F1)

คุณหญิงเป็นสะพานบุญให้ผู้มีฐานะได้มอบเงินให้สถานสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อเป็นทุนการศึกษาแก่เด็กยากจน รวมถึงจัดโครงการติดตามนักเรียนผู้นำประจำปี 2561

อุปถัมภ์ พระศาสนา ศรัทธาหนุน

ในฐานะพุทธศาสนิกชน จากพื้นฐานครอบครัวที่เป็นแบบอย่างของคุณปู่ คุณย่า คุณหญิงเป็นผู้ที่ชอบทำบุญกับพระ ทำทานกับคนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในฐานะส่วนตัวและในฐานะผู้แทนองค์กร เป็นผู้แทนทอดกฐินพระราชทานทุกปี บรรพชาสามเณรจำนวนมาก เป็นแบบอย่างของการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ถึงแม้หลายช่วงเวลามีข่าวทางเสื่อมของศาสนา คุณหญิงยังยึดมั่นใช้คุณธรรมพุทธธรรม นำชีวิตจนประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง ดังคำกล่าวของท่านพระอาจารย์ที่รู้จัก คุณหญิงมานาน กล่าวว่า

“...คุณหญิงเป็นต้นแบบ เป็นตัวอย่างที่ดี เป็นผู้นำในการอุปถัมภ์วัดและค้ำจุนพระพุทธศาสนา ช่วยทำนุบำรุงให้เข้มแข็งมากขึ้น เสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ พลังศรัทธาก็ไม่ลดลงเลย เป็นผู้มีใจมั่นคงในพระพุทธศาสนา การทำบุญ การใกล้ชิดพระพุทธศาสนา ทำให้มีสติมากขึ้น มีสติ สัมปชัญญะ” (G5P2)

คุณงามความดีของคุณหญิงที่กระทำจึงมาจากสติปัญญา และศรัทธาด้วยจิตวิญญาน มีฐานรากจากพุทธศาสนาในชีวิตประจำวัน ด้านบริหารงานเน้นเรื่อง

อิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) บริหารคนเน้นเรื่องพรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) และสังคหวัตถุ 4 (ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตา) ใน การทำหน้าที่รับผิดชอบ

เสริมความดี สตรีไทย ได้เกื้อกูล

การเชื่อมโยงคุณค่าของสตรี การทำหน้าที่แม่ที่ดีต่อครอบครัว และอบรม เลี้ยงดูบุตรให้เป็นคนดีของสังคม มีการจัดงานโดยการนำของ พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ตำแหน่งประธานสภาสังคมสงเคราะห์ฯ ดังปรากฏเป็น ชาวในหน้าหนังสือพิมพ์ และสื่อออนไลน์ของประเทศที่กล่าวขวัญถึงงานวันแม่ แห่งชาติเป็นประจำ (12 ก.ค. 2559 05:30 น. โดย ไทยรัฐฉบับพิมพ์)

“วันแม่แห่งชาติ ปี 2559” พร้อมจัดกิจกรรมร่วมเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในโอกาสเฉลิม พระชนมพรรษาครบ 84 พรรษา อาทิ การจัดพิธีถวายพานพุ่มราชสักการะ จัด เลี้ยงอาหารพระราชทานแก่ผู้เดินทางที่สถานีรถไฟ กรุงเทพฯ (หัวลำโพง) การจัด คอนเสิร์ตรวมพลคนรักแม่ ครั้งที่ 15 ที่อาคารใหม่สวนอัมพร ได้คัดเลือกแม่ดีเด่น จากทั่วประเทศ ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค มี 5 ประเภท ได้แก่ แม่ผู้เป็นเกษตรกร แม่ของผู้เสียสละ แม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม แม่ผู้มีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียร และแม่ของลูกผู้ทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

“...คุณแม่ดีเด่นแห่งชาติที่มาร่วมงาน อาทิ คุณแม่กา เหลี้ยว พงษ์ศิริ วัย 84 ปี ได้รับรางวัลแม่ดีเด่นแห่งชาติ ส่วนกลาง ประเภทแม่ของลูกผู้ทำประโยชน์ต่อสังคมและ ประเทศชาติ เปิดเผยแก่ผู้สื่อข่าวว่า รู้สึกดีใจอย่างยิ่งที่ ได้รับเกียรติในรางวัลแม่ดีเด่น ต่างดีใจที่ได้รับยกย่อง ทำ ให้รู้สึกได้ว่า สวรรค์มีตา” (G4P3F2)

“ท่านเป็นผู้นำระดับประเทศได้ มีผลงานเด่นเมื่อเทียบกับ
สตรี หรือผู้นำคนอื่น ๆ สำหรับระดับต่างประเทศอาจได้
ศึกษาเปรียบเทียบต่อไป” (G4P3F2)

แรงบันดาลใจของผู้นำสตรีไทยและนานาชาติที่ประสบความสำเร็จ จากการกล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าเสี่ยงอย่างชาญฉลาด ลงมือทำด้วยความเพียรพยายาม อดทน รอดผลสำเร็จ คุณหญิงได้สะท้อนความสำเร็จเหล่านี้ว่า

“ทุกอย่างขึ้นอยู่กับการตัดสินใจ เวลาท่านตัดสินใจแล้ว
ท่านก็จะทำสิ่งที่ท่านตัดสินใจ ไม่ท้อถอย มีความอดทน
เป็นเลิศ เป็นลักษณะของคนที่มีจิตใจเข้มแข็ง ทำจริงจัง
ส่งเสริมสถานะภาพ ผู้หญิงที่ทำได้สำเร็จน่าชื่นชม เช่น
นักร้องลูกทุ่ง พมพวง ได้โด่งดัง หรือความสำเร็จ จาก
ความเพียรพยายาม สนับสนุน โครงการแพรวาพาฝัน ที่
เป็นการอนุรักษ์ความรู้จากการทอผ้าแพรวา มรดก ของ
ชาวไทย ระดับภูมิภาคให้เป็นของชาติ”

ความเป็นผู้นำสตรี สู่สากล ในสมัยคุณหญิงเป็นสมาชิกวุฒิสภา

คุณหญิงได้เตรียมความพร้อมให้คนไทยมีความรู้ด้านกฎหมายในฐานะผู้
ร่วมประชาสังคมเศรษฐกิจอาเซียน นับเป็นการเสริมข้อมูลข่าวสารให้คนไทย
เข้าถึง เข้าใจ ใช้ประโยชน์ และบอกต่อ

รณว.ปวีณา หงสกุล เปิดงานสัมมนาของสภาสังคมสงเคราะห์ โดยมีพล
ตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ส.ว.ยุวดี นิยมสมบูรณ์ และ ส.ว.ดวง อันทะไชยให้
การต้อนรับ เพื่อเตรียมพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเตรียมความรู้กฎหมาย
ให้คนไทยยืนได้ใน อาเซียน (ไทยรัฐออนไลน์ 2 ธ.ค. 2556 05:15 น.)

รูปภาพที่ 11 งานสัมมนาของสภาสังคมสงเคราะห์ฯ เพื่อเตรียมพร้อม
ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2556

ได้จัดสัมมนาเรื่อง “กฎหมายสำคัญที่ใช้ในการบริการกลุ่มเป้าหมายด้าน
สวัสดิการสังคม เพื่อบริการรับประชาคมอาเซียน สำหรับองค์การสมาชิกสภาสังคม
สงเคราะห์แห่งประเทศไทย” โดยมีผู้แทนองค์กรสมาชิก 89 องค์กรทั่วประเทศเข้าร่วม
ได้รับรู้ เข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายที่จะต้องใช้ในกลุ่มเป้าหมาย จึงจัดสัมมนา
ครั้งนี้ขึ้น และจะมีการจัดในภูมิภาคต่าง ๆ อีก 3 ครั้งที่จังหวัดอุบลราชธานี
จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดชุมพร คุณหญิงเล่าว่า

“เราต้องเรียนรู้เรื่องอาเซียนทั้งด้านกฎหมายและ
วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ของอาเซียน ซึ่งมีทั้ง
วัฒนธรรมขงจื้อ วัฒนธรรมพุทธ วัฒนธรรมอิสลาม และ
วัฒนธรรมคริสต์ การเข้ามาของอาเซียนจะนำมาทั้งการ
เปลี่ยนแปลงของโอกาสทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม การ
เตรียมตัวต้องเริ่มตั้งแต่การเรียนรู้เรื่องภาษาอังกฤษ ซึ่ง
จะต้องใช้เป็นเครื่องมือในการทำงาน เจริญต่อรอง ต้อง
ทำงานให้คนชนบทยากไร้มีที่ยืนในสังคมอาเซียนด้วย
ต้องใช้สื่อออนไลน์ ทั้งยูทูป เฟซบุ๊ก ให้เป็นประโยชน์ใน
การทำงาน”

“ท่านยังอยู่ในฐานะผู้นำระดับสูงในสังคมไทยได้ แต่ไม่ใช่
ทางการเมือง ท่านได้ส่งเสริมให้ผู้หญิงอื่นทำดียิ่ง ๆ ขึ้นได้
เช่น เรื่องแม่ดีเด่นแห่งชาติที่ท่านได้ทำตลอดมา” (G5P2)

“ท่านเป็นผู้มีสิ่งที่เป็นพลังให้ยังทำงานเพื่อสังคมอยู่จนถึง
ทุกวันนี้คือ มีลมใต้ปีกอย่างคุณหมอลิงหา และคนอื่น ๆ
จากการส่งเสริมที่มีที่ท่านทำมามาก” (G5P1)

เทอดพระคุณ วงศ์กษัตริย์ วัฒนธรรมไทย

จากการน้อมนำ สืบสาน โครงการน้ำพระทัย พระราชทาน โครงการหลัก
โดยโครงการน้ำพระทัยพระราชทานเป็นภาระงานที่คุณหญิงได้น้อมรับทำงานมา
อย่างอุทิศและต่อเนื่อง ด้วยความภาคภูมิใจในการรับใช้พระยุคลบาทด้วย
ความจงรักภักดีเสมอมา คุณหญิงใส่ใจและให้ความสำคัญในโครงการต่าง ๆ ใน
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีผู้
ทำงานใกล้ชิดแล้วว่า

“โครงการน้ำพระทัยพระราชทานเป็นการทำต่อเนื่อง
ตั้งแต่สมัยปี 2540 ช่วงที่เศรษฐกิจล้มตอนั้นสมเด็จพระ
นางเจ้าสิริกิติ์ก็พระราชทานเงินแล้วท่านก็นำมาทำ
คุณหญิงเอาใจใส่มากสำหรับเรื่องนี้...เลยเกิดมีโครงการ
ที่ต่อเนื่อง จนกระทั่งมีรถโครงการน้ำพระทัย
พระราชทาน ถ้ามีเหตุการณ์อะไรขึ้น รถก็พร้อมที่จะ
ให้บริการในที่เกิดเหตุ โครงการคนพิการก็เป็นโครงการ
ต่อเนื่องโดยนำสลากให้กับคนพิการ เป็นงานของสมเด็จพระ
นางเจ้าฯ ทำมาต่อเนื่องนานมาก” (G4P3F1)

“ท่านติดตามรายการอาหารที่จัดเลี้ยงทุกวันเสมอมา และเมื่อมีผู้บริจาคสมทบทุน ท่านและสามีจะมารับด้วยตนเองทุกครั้งที่ไม่ว่าจำนวนทรัพย์สินจะมากน้อยอย่างไร รวมถึงการมาช่วยดูแลให้กำลังใจ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มารับอาหาร....” (G3P3F1)

โครงการนี้นำพระทัยพระราชทานสืบสานจากโครงการนมละลืซาวที่ช่วยให้คนพิการมีงานทำ มีรายได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมะลิวันแม่กลายเป็นสัญลักษณ์ การแสดงความกตัญญูทวดเวทิต่อผู้มีพระคุณ ดอกมะลิ นั้นถือเป็นดอกไม้ประจำวันแม่แห่งชาติด้วย

ความสำเร็จในเส้นทางชีวิตของคุณหญิง ได้สั่งสมมาจากความรัก ความศรัทธา ความสมหวัง ความโชคดี และความมุ่งมั่นที่ยั่งยืนในชีวิต ในกรอบวัฒนธรรมไทยให้ความสำคัญความสำเร็จของบุคคลที่มีครอบครัวดี ทำงานตามหน้าที่รับผิดชอบจนได้ตำแหน่งสูงสุดขององค์กรนั้น ๆ คุณหญิงโชคดีได้มีโอกาสมากมายด้วยความศรัทธาในศาสนา รักชาติ เทอดทูนพระมหากษัตริย์และ พระราชวงศ์จักรีด้วยจิตสำนึกของคนไทย สร้างคุณงามความดีให้แก่คนไทยในกลุ่มชาติโอกาส วิชาชีพ การศึกษา อาชีพ สำหรับสตรีและผู้พิการอย่างต่อเนื่อง ได้รับความรักความศรัทธาในความดีที่คุณหญิงได้ทำได้ เป็นรางวัลชีวิต ถึงแม้มีอุปสรรค ปัญหามากมายในการทำงานกับคนกลุ่มใหญ่ หลายสถาบัน และองค์กรอำนาจและผลประโยชน์ที่ขัดกัน เป็นอุปสรรคสำคัญ ผู้นำ ที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้จะเป็นภาพลักษณ์ที่ย่ำแย่เอนกภาวะผู้นำที่บกพร่อง คุณหญิงสามารถควบคุม อารมณ์ ด้วยความคิดเชิงบวกด้วยใจที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมทำให้มีสติระลึกได้เตือนตนเองทุกครั้ง และมีผู้สนับสนุนฝ่าฟันกำแพงแก้วได้สำเร็จ ด้วยความรักที่ท่านมีต่อ คน งาน ทำให้ก้าวข้ามผ่านอุปสรรคปัญหาได้ดี

ความรักของคุณหญิงที่มีการเริ่มต้นและสะสมเพิ่มขึ้นตามพัฒนาการจากความรัก เป็นชุดของอารมณ์ความรู้สึกที่ซับซ้อนพัฒนาขึ้นในบุคคลเพื่อให้สามารถ

มั่นใจได้ว่าร่างกายและจิตใจของเราจะอยู่รอดถ้าได้ บรรลุถึงก่อให้เกิดความรู้สึกดี ๆ จากการรับรู้ของคุณหญิงที่ประสบความรัก ความหวัง สรุป ดังนี้

ความรัก

- ❖ ความรักที่ทำให้เรากล้าหาญมากหลังจากการก้าวข้ามผ่านความกลัว
- ❖ ความรักที่บ้านคือครอบครัว คุณพ่อ คุณแม่ เป็นความรักที่ดีที่สุดของคุณหญิงในวัยเด็ก
- ❖ ความรักที่ดีที่สุดคือรักตัวเองเรียนต่อ ก้าวหน้า มุ่งานทำ เป็นอิสระ เป็นที่พึ่งของคนอื่นในวัยแรกรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้นของคุณหญิง
- ❖ ความรักในความรักของคนอื่น ๆ ทำให้คุณหญิงพบว่าช่วยเติมเต็มวุฒิภาวะของคุณหญิงเองในช่วงวัยต่อมา
- ❖ ความรักในขณะที่คิดห้วงใยใส่ใจเกี่ยวกับทุกข์สุขของผู้อื่น คุณหญิงพบว่า เป็นความรับผิดชอบของคุณหญิงในการทำหน้าที่ต่อตนเอง ครอบครัว งาน สังคม
- ❖ ความรักในขณะที่ทำให้คนอื่นมีความสุขคุณหญิงพบว่า เป็น ความสุขของคุณหญิงเอง เริ่มเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้อยู่ใกล้ตัว คนร่วมวิชาชีพ ร่วมอุดมการณ์ และเครือข่าย
- ❖ ในความรักขณะที่ได้ดูแลช่วยเหลือคนอื่นเราพบว่าความรักของคุณหญิงได้รับการเติมเต็มด้วยความปลื้มปิติเมื่อผู้อื่นพ้นทุกข์ พบสุข
- ❖ ในความรักในขณะที่ทำดีกับบุคคลสำคัญต่อประเทศชาติ ศาสนา

ท่านพบสิ่งที่ดีที่สุด

- ❖ ความรักที่สอนให้คุณหญิงรู้ถึงสิ่งที่สวยงามที่สุดของชีวิต จากอารมณ์ที่แนบผูกพันกับความเอื้ออาทร ทุกข์สุขของผู้ยากลำบากอื่น
- ❖ การมอบความรักที่มีต่อเพื่อนมนุษย์เป็นสิ่งที่ดีที่สุดของคนเรา

ความหวัง

- ❖ สร้างแรงบันดาลใจเป็นอารมณ์ความรู้สึกหลังจากได้รับความรู้ ของบุคคลด้วยความหวังว่าตนเอง จะสามารถกำหนดเป้าหมายและก้าวไปสู่การบรรลุเป้าหมายเหล่านั้นได้ หรือต้องใช้แรงพยายามอะไร อย่างไร ที่ไหน เมื่อไร

เป้าหมายที่สามารถนำไปใช้กับทุกด้านของชีวิตรวมถึงความทะเยอทะยานส่วนตัว การมีความหวัง หมายความว่าบุคคลนั้นมีความปรารถนาในบางสิ่งและเชื่อมั่นใน ความน่าจะเป็นของความปรารถนานั้นว่าจะทำได้ สำเร็จ

❖ การมีความหวังทำให้แต่ละบุคคลมีศรัทธา เพียรพยายามบรรลุ เป้าหมายที่ตั้งใจไว้การเรียนรู้ซึ่งเป็นสิ่งที่เปี่ยมแรงบันดาลใจให้เกิดการเติบโตและ ปรับปรุง ผู้ที่ไม่มีความหวังจะเลือกที่จะตั้งเป้าหมายที่ไม่ยุ่งยากหรือระดับใหญ่ ๆ จะเลือกเป้าหมายที่ง่ายกว่า ทำท่ายหรือให้โอกาสเล็กน้อยสำหรับตัวเอง

รางวัลล่าสุดที่พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ อายุ 85 ปี ได้รับคือ คนดีศรีแพทย์ทหาร ครั้งที่ 4 ในสาขาวิชาการและวิจัย การบริหารจัดการสาขา แพทย์ทหาร และบริการสังคมสาขาการแพทย์ทหาร และบริการสังคม ในฐานะ ผู้นำและพัฒนาการพยาบาลทหารบก เป็นผู้นำของวิชาชีพพยาบาล มีบทบาท สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาส เยาวชน และแม่ผู้ยากไร้ของชาติ

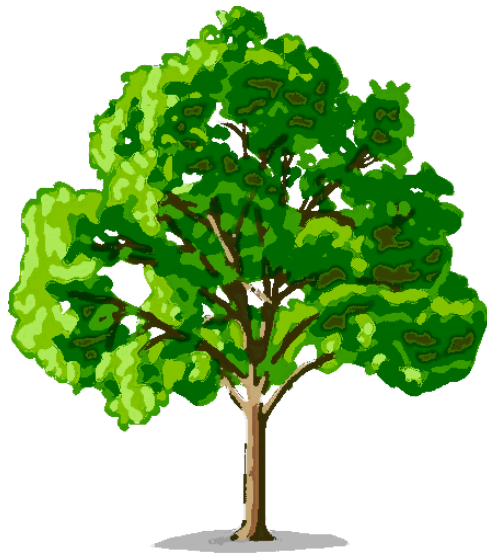

รูปภาพที่ 12 วันแห่งความทรงจำ คู่สร้าง คู่สม คู่ทุกข์คู่ยาก และคู่บุญบารมี

จากวันที่แต่งงานกันเมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2500 จวบจนวันนี้ ความ รักของทั้งคู่ยังหวานชื่นเสมือนวันแรกที่พบกัน นับเป็นคู่รักตัวอย่างที่เยาวชนรุ่นลูก รุ่นหลานนำไปเป็นหลักในการใช้ชีวิตคู่ มีผู้คนรักใคร่มากมาย เป็นผู้นำที่เต็มไปด้วย ความเมตตา และเปี่ยมไปด้วยคุณงามความดี ถึงแม้เวลาจะผ่านมานานเท่าไรทั้งคู่

ก็ยังดูแลซึ่งกันและกันด้วยความรักความเข้าใจ ใช้ชีวิตคู่อย่างมีความสุข ทำประโยชน์ให้แก่สังคม (หนังสือพิมพ์แนวหน้า <http://www.naewna.com/lady/315617> วันจันทร์ ที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2561, 06.00 น.)

คุณงามความดีที่คุณหญิงได้สร้างสรรค์ให้สังคมไทย โดยเฉพาะในกลุ่มสตรี ยังได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน “โครงการยุติความรุนแรงในสตรีและเด็ก” “โครงการแม่ดีเด่น” ที่ได้แตกสาขาเป็นโครงการยกย่องสตรีในหลายมิติ ที่สร้างความภาคภูมิใจแก่สตรีไทยทั่วประเทศ การอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทย ที่ส่งผลต่อ การเสริมสร้างรายได้ และสร้างคุณค่าให้แก่ผลงาน เช่น โครงการแพรวา พาฝัน และอุตสาหกรรมในครัวเรือนในแต่ละภูมิภาค เป็นการเปิดโอกาสร่วมสร้างสรรค์แบบยั่งยืนจนทุกวันนี้ ยังมีผลงานของคุณหญิงอีกมากมาย อาจไม่ได้กล่าวถึงแต่ได้ถูกจารึกไว้ในหัวใจของผู้ใกล้ชิด และคัดสรรมาบันทึกไว้ในไบโคอลเวอร์ 5 แฉกที่ 16, 17 และ 18 บนเส้นทางเขาวงกตชั้นที่ 7 อันเป็นชั้นสูงสุดอย่างสง่างาม ให้เป็นที่ประจักษ์ และภาคภูมิใจในความเป็นผู้นำของผู้ นำ ที่มาถึงความสุขอันสมบูรณ์แห่งชีวิต ด้วยการทำความดีเพื่อความดีตลอดไป ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สารสำคัญของเส้นทางชีวิตในแต่ละชั้น

สาระหลัก (Theme)	สารรอง (Sub – Theme)	Clover leaf
เขาวงกตชั้นที่ 1 ความรักครอบครัวแรก เมื่อแตกแยก หวาด หวั่นกลัว Labyrinth level 1: Love of family and Fear of Departing from Parents (Pain Point)	1. ก้าวข้ามผ่าน ความกลัว เป็นความกล้า (Overcome fear with self-encouragement)	
	2. ยากก้าวหน้า เรียนต่อ รอไม่ไหว (Make progress through a study)	
เขาวงกตชั้นที่ 2 ความรัก การเล่าเรียน เฝ้าปากเพียร จนเรียนจบ Labyrinth level 2: Love of learning tireless through grad (Transforming Point)	3. เรียนพยาบาล งานที่รัก ได้ตั้งใจ (Study nursing)	
	4. พยาบาลจบใหม่ ได้งาน ที่ใฝ่ฝัน (Get a dream job as a new grad nurse)	
	5. พบคู่รัก สุขสดใส ถูกใจกัน (Find a significant other)	
เขาวงกตชั้นที่ 3 ความรัก ต้องต่อสู้ ได้ก้าวสู่ วันวิวาห์ Labyrinth level 3: Love of Relationships and Wedding (Growing Point)	6. ต้องฝ่าฟัน อุปสรรค รักคงมั่น (Stabilize the relationship and overcome obstacles)	
	7. ร่วมช่วยกัน ฝ่าฟัน วิวาห์หวาน (Together proceed to the wedding)	
เขาวงกตที่ 4 ความรัก ศรัทธา งาน เสริมสร้างฐาน ฐานครอบครัว Labyrinth level 4: Love, Work, and Family (Energizing Point)	8. ได้เรียนรู้ เพื่อรองรับตำแหน่งงาน (Learn to work day by day)	
	9. ก้าวย่างผ่าน แผ่นดินไกล ในต่างแดน (Go abroad)	
	10. สร้างปีกแผ่น พร้อมกลับ ปรับผลงาน (Return and improve work performance)	
เขาวงกตชั้นที่ 5 ความรักในหน้าที่ คุณความดี ได้ตอบแทน Labyrinth level 5: Love of Duty, Virtue, and Repay (Empowering Point)	11.กตัญญู ทดแทนบุญ คุณพ่อแม่ (Take care of parents)	
	12. เมตตาเพื่อแม่ พี่น้องทั้งสองฝ่าย (Be kind to the members of both families)	
	13. แทนคุณชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ตลอดไป (Repay the kindness of the land, religion, and the King)	

สาระหลัก (Theme)	สาระรอง (Sub – Theme)	Clover leaf
เขาวงกตที่ 6 ความรักมวลชนชาติ เสริมสามารถ ลด” เจ็บ จน” Labyrinth level 6: Love of the People and Support the Poor (Inspiring Point)	14. สร้างอาชีพ เสริมรายได้ ไม่ขัดสน (Support job creation and income generation)	
	15. ลดเหลื่อมล้ำ เสริมความรู้ ไร่เจ็บจน (Narrow the gap of inequality and promote education)	
	16. ค่าของคน ผลของงาน ทุกด้านไป (Value people for what they do)	
เขาวงกตที่ 7 ความรัก ธรรมความดี ดี ตราไว้ ในแผ่นดิน Labyrinth level 7: Leaving a legacy (Sparkling Point)	17. จิตอาสา พัฒนาคน ชนจนยาก (Volunteer to support people)	
	18. อุปัฏฐาก พระศาสนา ศรัทธาหนุน (Faithfully support religion)	
	19. เสริมความดี สตรีไทย ได้เกื้อกูล (Promote and support Thai woman activities)	
	20. เทิดพระคุณ องค์กษัตริย์ วัฒนธรรมไทย (Reverence the King's kindness and Thai culture)	

=ความสำเร็จ ใบโคลเวอร์ 3 แฉก ใบโคลเวอร์ 4 แฉก ใบโคลเวอร์ 5 แฉก

แผนภูมิที่ ๓ เขาวงกต 7 ชั้น เส้นทางความสำเร็จของชีวิต

พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ

หน้าที่ตั้งใจเว้นว่างไว้

รางวัลและเกียรติคุณ พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ ที่ได้รับ

ด้านครอบครัว

และพระพุทธศาสนา

ด้านวิชาชีพพยาบาล

ด้านองค์กรสตรี

ด้านสังคมสงเคราะห์

ด้านการศึกษาและการเมือง

คณะผู้จัดทำวิจัยโครงการอัตลักษณ์ความเป็นผู้นำที่แท้จริงของสตรีไทย :

การวิเคราะห์อัตชีวประวัติ พลตรีหญิง คุณหญิง อัสนีย์ เสาวภาพ

